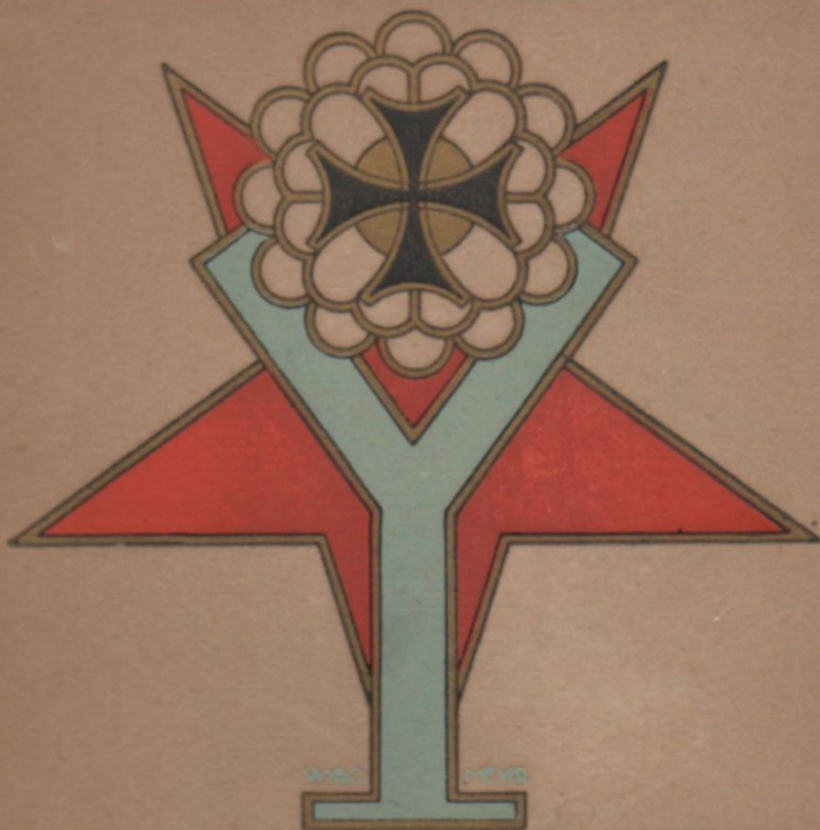

WERELDOUW

J·K·RENSBURG

WERELDBOUW

WERELDBOUW

DOOR

J. K. RENSBURG

N.V. UITGEVERS-MAATSCHAPPIJ
VAN LOGHUM SLATERUS & VISSER
ARNHEM MCMXXIII

INLEIDING

Onder één titel: WERELD=BOUW, verschijnen tans opnieuw de *Japanse Verzen*, *Lohengrin* en *Sita* met een fragment van mijn sociologische theorie in verband met de nieuwe richting in de Wereld=Literatuur en als gezamenlike overgang naar mijn *Faust*, waarvan Deel I gepubliceerd werd in 1914 in het Wbl. De Kunst en als boek in 1920 (Uitg. de Theos. Uitg.=Mij, Leidsche Gracht 19, Amsterdam), een Cyclus van de Rijzende Zon, de Witte Roos en den Heiligen Graal.

In *Sita* gaf ik aan die nieuwe richting den naam van Inter=Asteraal Naturalisme, maar daar deze niet enkel naturalisties kan zijn, maar ook voor een deel symbolies, romanties enz., acht ik het beter die kortweg te noemen: het *Asteralisme*. Daar ik eerst in 1919 als politieke richting niet het Bolsjewisme, het Communisme als de mijne beschouwde maar het Inter=Asterale Communisme, zijn deze drie bundels en ook *Faust I* producten uit de periode, toen ik nog min of meer sympatiseerde als inter=asteraal socialist met de Twede Internationale.

I JAPANESE VERZEN

Over de *Japanse Verzen* kan ik kort zijn. Ik beschrijf hierin, hoe in de periode van den aanleg der trans=continentale spoorwegen, de trans=siberiese en de trans=afrikaanse lijn, die van het Imperialisme, de botsing ontstond tussen de Aries-Semitiese cultuur van het Westen en de Indo=

Mongoolse van het Oosten en hoe die botsing leid tot een politieke Wereld-Unie en een Wereld-Godsdienst. En het eerst had die botsing plaats — en ook het sterkst — tussen Amerika en Europa enerzijds en Japan anderzijds. Ik heb dan ook in den eersten bundel van de *Japanse Verzen: Foeji-No-Hana* (Violette Gouden Regen) weer gegeven de geschiedenis van Japan tot in de Messiaanse of de Parijse Aera en in den tweden: *Kikoe-No-Hana* (Chrysanthemum), hoe de Japanse beschaving op mij persoonlijk inwerkte.

II LOHENGRIN

Bij *Lohengrin* moet ik veel uitvoeriger zijn, want het gedeelte van mijn toen socialistiese, tans communistiese theorie, wat tegelijk tot toelichting dient, ontstond voor een groot deel met en door die verzen als gevolg o.m. van een prachtig, telepaties visioen, in helderzienden toestand door mij waargenomen, zó, dat dit werk evenals de *Faust-Cyclus* daardoor van zelf aansluit bij de Graal-simboliek en mystiek van Dante en Wagner. Ik geef hier nu dat fragment van mijn theorie, maar gewijzigd naar mijn inter-asteraal-communistiese zienswijze sinds 1919.

Daar alle Evolutie-Theorieën gegrond zijn op afleiding van de toekomstige toestanden in de Natuur en de Maatschappij uit vroegere en nog bestaande, en wel door kennis van een bepaalde, van een *beperkte* hoeveelheid feiten, kan men van de toekomst nooit iets met absolute zekerheid, wel met zekerheid binnen bepaalde grenzen afleiden of voorspellen. Nooit weet men van te voren of niet door den invloed van ons onbekende feiten uit het Verleden en het Heden de gang der werkelijke Evolutie ten dele

anders zal zijn, dan wij ons volgens de gegevens, die wij bezitten, voorstellen. Maar het kan ook zijn, dat door meerdere kennis van het Verleden onze voorstellingen van de Toekomst als latere, betere werkelijkheid nog meer worden versterkt. Wie zich dan ook verbeeld, dat door een Revisie van het Marxisme het hele Communisme ondersteboven word gegoojd, vergist zich deerlik. Verschillende dwalingen van Marx zullen weerlegd worden, maar anderzijds zijn theorieën veel verder doorgevoerd dan hij ooit heeft gedroomd. In zover als echter ook mijn afleiding juist is, blijven, wat ik hieronder als stellingen qualificeer, stellingen en geen onderstellingen. Zo blijft het ook van Marx een stelling, dat uit de grootkapitalistische produksiewijze zich een nieuwe zal ontwikkelen, die wat de ruilmethode aangaat, herinneren zal aan de Kommune op de Oerkommune zonder ruil volgend n.l. die met direkten ruil, wat de bezitsvorm betreft aan de Gemeenten en Staten van de Middenewen en de Oudheid met gemeenschappelijk grondbezit en wat de organisatie belangt aan de feodale Gilden. Van de Oerkommune, (jachtgebied) heeft men heden nog maar een zeer vaag, hypothetisch begrip. Zie hierover de zeer belangrijke artikelen van Cunow in de *Neue Zeit* 18 Aug. '22 en vlg.

Om mij bij voorbaat te vrijwaren voor het verwijt, dat ik in deze verzen tendenzkunst heb gegeven in den ongunstigen zin van het woord, is het voldoende te vermelden, dat ik bij den aanvang van het eerste sonnet absoluut geen ander plan had dan op de manier der eind-eewse, Franse dichters quasi van het Rose + Croix, een soort „wagnérie” te maken gelijk Joséphin Peladan een drama schiep „Le Mystère du Graal” in wagnerjaansen stijl. Maar ik was nog niet aan den veertienden regel of ik herinnerde mij de

zeer bekende sage, waarin voorspeld werd, dat Frederik Barbarossa, eens als Graal-Koning zal herrijzen om het Duitse Volk te verlossen van Rome's heerschappij. O.a. spreekt Heine van hem als bevrijder in zijn „*Deutschland*.” In plaats de wederkomst van dien vorst te behandelen, word in deze Cyclus verhaald, hoe zo'n bevrijding der Mensheid eens geschieden zal door den Messias-Imperator, welke de Hebrejen nog steeds verwachten. Daartoe word hij hier voorgesteld als de laatste Koning van den Montsalvat en tevens als de eerste Keizer van het Graal-Rijk, dat uit dien tempelburcht zich zal verbreiden over de ganse Aarde. Dit zal plaats hebben, wanneer die Kelk door hem zal worden ontdaan van het Bloed van Christus of m.a.w. wanneer na de verwerping van de pauselijke Genade door de Hervorming, van de koninklijke Genade door de Franse Revolutie, van de economiese Genade door den tegenwoordigen strijd tegen de Plutocratie, de Mensheid ook zal bevrijd worden van de kerkelijke, politieke en ekonomiese Gratie Gods.

Stelling. Zodra de Mensheid politiek en ekonomies vrij begint te worden, meester over de Natuur en Maatschappijkrachten in die mate, dat de armoede verdwijnt,

zodra men door de ontwikkeling van de experimentele methode der Natuurwetenschap, gevolg van en gepaard gaande met de kapitalistiese produksiewijze, komt tot een fysies Godsbegrip in plaats tot een theologies, een metafysies of tot agnosticisme en tot ateïsme, dus tot de kennis van en niet meer het geloof aan een — door telescopen nog niet-aanschouwde — goddelike macht in de Natuur, n.l.: stoffelijke hogere wezens op andere sterren, die telepaties invloed op ons uitoefenen,

zodra aldus de voorstelling en het begrip van die macht

stellig word in plaats van willekeurig, blijft ook de betrekking van de Mensheid tot de Godheid niet langer afhankelijk van willekeur, van genade, maar word die gegrond door Macht op Recht en vervalt dus de Gratie Gods en van goden.

Wanneer echter de Gratie Gods vervalt, blijft er van de pauselijke, koninklike en plutokratiese genade d.i. willekeur, helemaal niets meer over, daar deze hun oorsprong vinden in de afhankelijkheid der mensen en van die goddelijke macht en van de natuur- en maatschappijkrachten, welke men evenzeer gewoon is Gratie Gods te noemen. Hoe meer de Mens inziet, dat hij zelf een masjine is en ook in laatste instantie de goden niets anders zijn kunnen, hoe meer hij beseft, dat deugd en ondeugd produkten zijn als petroleum en kaoetsjoek, hoe meer hij beseft, dat alle zonden en misdaden vergeven *moeten* worden niet uit edelmoedigheid, uit *genade* maar als een *plicht*, omdat deze de gevolgen zijn van lichamelijke en hersenziekten, hoe meer hij gedwongen word te besluiten, dat dan een goddelijke macht er nog véél meer toe verplicht is dan hij zelf en dus in letterlike zin een Lam Gods als Zoenoffer voor zijn zonden, voor een schuld, die noijt bestond, geheel overbodig was, is en zal zijn. Een offer in dien zin als de Kruisdood van Jezus vervalt in den nieuwen godsdienst dan ook absoluut, nu men reeds lang in de zogenaamde toorn Gods, woedend tot in het derde en vierde geslacht, niets anders ziet dan het verschijnsel der erfelijkheid, geen straf maar een mechanies gevolg. Door hierop te wijzen in *Les Rougon-Macquart* en de romans over *Les Froment* heeft Zola direkt bijgedragen — en Darwin en Lombroso niet minder — tot de afschaffing van de Gratie Gods; ook doet dit het nieuwe Naturalisme, dat tans opkomt

en Wagner indirekt, omdat op zijn christelik Socialisme in muzikale vorm, eerst het Nietschzisme, tans die nieuwere kunstrichting heftig reageert. In een wereld, waar de gevangenissen vervangen zijn door inrichtingen voor acuut of chronies waanzinnigen, in een wereld, waar men, bij gemeenschappelijk bezit van grond en masjines en zonder erfrecht, met hoofd en hand eerlik zijn brood verdient, in een wereld, waar men staat als republikein tegenover God, Opperpriester, Keur-Koning en Patroon, daar hoeft men, daar kan men niet meer bidden met deze woorden, die het hele Christendom kenschetsen en ook de Christenen als grote kinderen en ekonomiese slaven, als bedelaars :

Onze *Vader*, die in de hemelen zijt,
 Uw Naam worde geheiligd
 Gelijk in den hemel also op aarde.
 Geef ons heden ons dagelijks brood
 En *vergeef* ons onze schulden,
 Gelijk ook wij vergeven onze schuldenaren enz.

In symboliese zin betekent de Verlossing van de Mensheid door het Bloed van Christus echter de bevrijding van het kwaad door het lijden en strijden van de goeden, geïnkarneerd in de Christus-figuur, voor de slechten.

Die strijd is vervormd in de eerste helft van de XIXe Eew tot den kamp van het Licht tegen de Duisternis in Hegel's theorie over de zelfbewustwording van den Wereldgeest in de Mensheid.

Die strijd is vervormd in de tweede helft van de XIXe Eew tot den struggle for life in Darwin's theorie, voor zover die kamp er een is van de sterkeren niet alleen tegen de zwakkeren in de Natuur, maar ook van die sterken, welke tevens de besten zijn. Wat betreft den

struggle for life niet meer van den Oer-Mens, maar van den Cultuur-Mens tastte Darwin in het duister, omdat hem één zaak ontging: dat in de Natuur de natuurlijk sterksten, in de Maatschappij de maatschappelijk sterksten zegevieren. Wat betreft de theorie van Darwin ben ik door *The Secret Doctrine* tot de conclusie gekomen, dat er voor den Mens weinig van waar is en dat ik de afstamming van den Mens van een aapachtig wezen als een waan beschouw. Ten eerste ben ik geneigd aan te nemen, dat de menschen afstammen indirect van ontaarde mensen van het Derde Wortelras en een uitgestorven zoogdiersoort (zie De Geh. Leer II, p. 842 e. a.) en direct van die Atlantieërs, die weer met de afstammelingen, de bastaarden van deze Lemurieërs en deze miocene zoogdieren zich vermenigvuldigden.

Die strijd is vervormd in de tweede helft van de XIXe Eew in Marx' theorie, door welke Hegel's zelfbewustwording van den Wereldgeest in de Mensheid word verklaard te zijn: de ontwikkeling van 's mensen *eigen* bewustwording evenwijdig aan en gevolg van steeds beter produktiewijzen door de stijgende macht van de Mensheid over de krachten der Natuur en der Maatschappij.

En de Wetenschap van de XXe Eew zal de theorieën van Marx en Darwin in verband met de verschijnselen der erfelijkheid — die verklaren de z.g. toorn Gods — en in verband met de toenemende fysiese en economiese onafhankelijkheid van den Mens zó ver doorvoeren, dat daarmee vervalt de kerkelijke, economiese en politieke Gratie Gods, en hem leiden naar een wereld, waar hij zal staan tegenover de goddelijke macht niet meer als een Kind, maar gelijk Ibsen's „*Brandt*” het al wilde: als een *Man*.

De *politieke* Gratie Gods, voor zover die niet samenhangt

met de ekonomiese, is door de Bourgeoisie al afgeschaft door de stichting der Franse Republiek van 1792 — en destijds God zelf er bij — maar in de Bourgeois-Monarchieën slechts half. Het denkbeeld ontstond bij mij in 1892 of '93, o. m. door Tolstoi's „*l'Argent et le Travail*” en het lezen van een gedachte van Spinoza, aangehaald door Goethe in „*Wilhelm Meister*”: Als Gij God lief hebt, behoeft God U daarom nog niet lief te hebben. — Later hoop ik uitvoeriger op dit idee trug te komen, als ik het behandel in verband met mijn opvatting omtrent het Keur-Koningschap in bepaalde landen naast de Republiek in anderen als toekomstige staatsvorm.

De gedachte, dat het Rijk van de Graal, ontgaan van het Bloed van Christus, niet meer alleen zal zijn de Montsalvat, doch zich dan zal verbreiden over de ganse Aarde, ontstond onder het werken aan den Cyclus tussen '94 en 1900. Nu dicht ik hier aan den toekomstigen Messias een daad toe, die ik zelf door het verwerpen van de Gratie Gods als beginsel van een nieuwer Communisme, dat nu rijpen gaat, eigenlijk al verricht, maar het kan door hem en anderen later nog verder doorgevoerd worden. In die verzen bedoel ik daarmee echter, dat het eenmaal formeel door dien Profeet zal gebeuren maar deels in theorie, eerst als de communistiese maatschappij volkomen zal bestaan door de gehele Mensheid in de praktijk.

Lohengrin naar wagnerjaanse en naar praemessiaanse opvatting.

Alvorens hierover uit te wijden, moet ik in het kort in herinnering brengen, hoe de Graal-sage werd opgevat door de dichters der Middenewen en later en in het bijzonder door Richard Wagner met betrekking tot Lohengrin.

Toen Christus werd gekruisigd en in de zijde gestoken met de lans van een romeins soldaat, ving Jozef van Arimathea diens bloed op in den Graal, waarmee hij het Paasmaal had gehouden. Die kelk was afkomstig uit een reusachtige jaspis, ontruikt aan de kroon van Lucifer, toen hij als Stedehouder Gods, als leidsman der engelen tegen den Heer in opstand kwam uit naijver op den Mens, die door zijn eigenschappen in heerlijkheid hem gelijk dreigde te worden. Lucifer werd daarom met de hemelse oproeringen neer geslingerd in de hel. Een Seraf greep die Steen en sleepte hem tot een beker, welke door de engelen ter aarde werd gedragen en later bewaard werd in een prachtige tempelburcht, voor dit kleinood gebouwd, de Montsalvat. Daarvan bleef de ligging aan iedereen, behalve aan de Graal-Tempeliers, onbekend. Ook voor zijn bewakers en vereerders tevens, de Zwaanridders en hun Koning, bleef de Steen meestal verborgen. Toch werd hij hun soms onthuld vertoond. Hij verleende hun ook op afstanden, waar zij zich ter wereld mochten bevinden, wonderkracht door het Bloed van Christus, het symbool van de bevrijding door de Gratie Gods. Elk jaar daalde de Duif, als symbool van den H. Geest, uit den hemel neer om aan die Kelk opnieuw kracht te verlenen. Van verre trok hij zelfs hen aan, die door hun geboorte, hun aanleg, bestemd waren om den Graal te dienen, dus als chevaliers de grâce, d.i.: als ridders en monniken tegelijk, als een soort tempeliers, die niet tot die waardigheid werden geslagen door Paus of Keizer, maar alléén door de Gratie Gods. Niemand dan zij kon den weg tot den Montsalvat vinden en gelijk de Graal omhuld bleef, moesten zij ook, eenmaal in die Orde opgenomen, hun naam en aard en de plaats, waar zij vandaan kwamen, getrokken door hun

Zwaan, verborgen houden. Waar zij die echter meedeelden, moesten zij ook onmiddellik weer vertrekken. In handen van onschuldigen had de beker geen gewicht en hij woog zwaarder, naarmate men meer schuld had. De Graal is dus niets anders dan een toetssteen van het Geweten en dus het symbool van de Zedeleer. De Graal is dus *in de eerste plaats* een symbool van de Moraal en *in de tweede plaats* van den toekomstigen Godsdienst. Want iedere godsdienst is slechts die tak van een stelsel van Moraal, welke onze verhouding bepaalt niet tot de Mensheid maar tot de goden. De figuur van Lohengrin, nog half in christelijke denkbeelden bevangen, half strijdend met en toch nog steeds zich afhankelijk gevoelend van de Gratie Gods, past dan ook volgens mijn opvatting geheel in het kader van Wagners welbekende opera. Alleen heb ik om de eenheid van kleur te bewaren, hem met een zilveren en niet met een gouden hoorn beschreven. Dit is zelfs in sonnet V zó ver doorgevoerd, dat de laatste regel bijna een vertaling is van Wagner's: Nie sollst du mich befragen. Verder herinnert het spreken tot den Zwaan aan Lohengrin's afscheid van dien vogel in de eerste akte: Sei nun gegrüßt, mein lieber Schwan etc. Alleen ziet men in deze verzen den held niet bij, maar vóór zijn verschijning op de Schelde ten aanschouwe van de menigte. In den Cyclus word niet slechts vermeld gelijk in de derde akte door het verhaal van den Montsalvat, wat hij in de omstandigheden, daar gegeven, mag bekend maken, doch hier zegt hij *in zich zelf*, wat hij *dáár* ook dan nog voor anderen blijft verzwijgen.

Zowel de middeneeuwse als latere dichters en Wagner hebben den Montsalvat gedroomd als de tempel, waar heimelijk de Graal werd vereerd. Toch is er in de Barbarossa-legende als het ware — al een voorgevoel, dat de

Graal een Teken van Verlossing zal worden niet alleen voor de Zwaanridders en wie zij ter hulp snellen, maar voor de gehele Mensheid. Zonder twijfel hebben ook de kunstenaars van de franse School fin-de-siècle, met het merkwaardige divinatie-vermogen, echten dichters eigen, dit vermoed. Ook in een vers van Oskar Linke, een Duits dichter, vond ik „Gralworte” geuit, welke overeenkomen met zinsneden in den Cyclus, dien ik schreef onafhankelijk van hem. Hij zegt van Montsalvat:

Lasset uns nimmer säumen
 Uns, vom heiligen Geiste berufen,
 Näher zu jenes Heiligthums Stufen
 Die Völker zu führen . . .

Verder: Der lockende Traum, der uns umtanzt
 Von welchem immer die Menschen reden,
 Als Eldorado, Atlantis, Eden —
 Er ward uns in die Seele gepflanzt,
 Dasz wir d'ran hangen und d'ran glauben;

Eindelijk: Dies sei unser Leben,
Unser Ideal
 Heut und morgen, zu jeder Frist,
 Bis die Erde geworden ist
 Ein heiliger Riesentempel des Gral!

Bij Wagner, den kolossus van het muzikale Socialisme was 't niets minder dan profetiese visie in toon en woord tevens, hoewel in Christelike vorm en onder den invloed van nog halfburgerlik, vaag Socialisme van vóór 1848. Van de rode stromingen van dien tijd bleef het Marxisme tot op dit oogenblik na als overheersend.

Zowel volgens de prae-messiaanse opvatting in deze Cyclus als in het werk van dien groten komponist is

Lohengrin niet slechts een tempelier, die aanspoed van Montsalvat ter bevrijding van Elsa, maar zijn figuur is meteen een symboliese voorstelling van de Zon der nieuwe tijden, de verpersoonliking van een soort Socialisme — en bij hem een nog halfburgerlik soort — die Elsa, de incarnatie van de lijdende Mensheid, verlossen wil, maar naar het verloop van Wagner's opera daarin slechts half slaagt, terwijl in mijn verzen die verlossing voorgesteld word door een later geslacht van Graalridders, door den laatsten Graal-Koning en zijn Tempel-Paladijnen d.i.: door den Messias-Imperator en zijn Apostel-Maarschalken en wel duizend jaar na het eerste derde van de Xe Eew, waarin Lohengrin ondersteld word te leven. Dan ook pas verbreid zich het Rijk van den Graal over de ganse Aarde, dus in de eerste helft van de XXe Eew.

Nu is het Socialisme, dat Wagner in Lohengrin personifieerde zijn eigen vaag en toch geniaal gevoels-socialisme, niet dat van Karl Marx, al heeft het er overeenkomst mee. En ook het mijne, in dezen Zwaanridder verzinnelikt, is een ander, het prae-messiaanse, uit de periode Fin d'Eres, die eindigde in 1914, het begin der Nieuwe, Messiaanse Aera. Wagner, reeds door zijn hangen aan koningschap en adeldom, kon nooit onder de politieke socialisten van zijn tijd een belangrijke rol spelen. Onder hen was en bleef hij juist als de voorloper van een nieuwer socialisme dan het hunne, misplaatst. Vandaar dan ook, dat Bakoenin, met wien hij in 1848 te Dresden als opstandeling streed tegen de regeering, hem nooit als *révolté* helemaal au sérieux heeft genomen.

In de germaanse mytologi was Lohengrin de Zon, die de Aarde bij den aanvang der Lente, *als de zwanen weer togen naar het Noorden*, verlost uit de ellende van den

Winter. In de Midden-Ewen werd de Zon vervormd tot een Graal-Ridder, getrokken door een Zwaan, symbool van het Voorjaar; de Aarde werd voorgesteld door Elsa en de Leugen (Duisternis) en Zelfzucht (Koude), die haar gevangen houden, door Ortrud en Telramund. Die betekenis behielden de hoofdfiguren bij Wagner en ook in deze Cyclus. Wie nu eenmaal niet in staat is te gevoelen, dat de Bruidsmars, Lohengrin's verhaal van Montsalvat en eigenlijk de gehele melodieuze structuur van die opera niet is gewone muziek, maar de profetiese, de gewijde kompositie van een echt Ziener, voor dezen kan ik het toch geloofwaardig maken door er op te wijzen, dat Wagner zijn opera ontwierp in den zomer van 1845, dichtte in den zomer van 1846 en toonzette van toen af tot dien van 1847. De muziek dateert dus van hetzelfde jaar, waarin Marx schreef zijn wereldschuddend: *Communisties Manifest*, kort voor het uitbreken der Februari-Revolutie van 1848, toen voor het eerst Bourgeoisie en Proletariaat tegenover elkaar stonden als twee voor goed onverzoenlike machten. M. a. w. in hetzelfde jaar, dat Marx door wetenschappelijke redenering, door zijn *Histories Materialisme* tot de konklusie kwam, dat de toekomstige produktie-wijze door haar organisatie herinneren zou aan de *middeneeuwse* gilden en door den bezitsvorm, daarmee verbonden, aan het *middeneews* gemeenschappelijk eigendom, in dat zelfde jaar voelde Wagner als kunstenaar vóór, dat uit de *middeneeuwse* Graal-Tempel-Burcht het Socialistiese Rijk zich over de ganse aarde verbreiden zou. En in 1848 ontwierp hij al zijn Tetralogie der Nibelungen, waarin de kamp om het Rheingold indirekt niets anders voorstelt dan den strijd om de geldmacht tussen Bourgeoisie en Proletariaat. En aldus ook incarneerde hij het Socialisme — en wel zijn gevoels-socialisme — in den

Zonne-Ridder Lohengrin, het verdrukte Volk in Elsa en de Plutocratie in Ortrud en Telramund.

Nu was zijn visie van de toekomst evenals die van Marx *half* vals, want hij stelde zich het socialistiese Rijk, het Nieuwe Jeruzalem, voor als een wereld, waarin het *christelike* Socialisme de Mensheid zou verlossen. Zijn socialisties Rijk was zeer zeker niet het Messiaanse, gedroomd door de Hebrejen, maar het ideale, christelike Koninkrijk Gods. Evenzo stelde Marx zich de toekomstige maatschappij voor als kollektivisties — en later communis- ties — republikeins en ateïsties, als de Rode Wereld- Republiek, terwijl die m. i. ook eerst deels kollektivisties, deels kommunisties — en later communisties — maar keur- koninklik en messiaans-teokraties zal wezen: het Witte Graal-Keizerrijk van de Verenigde Staten der Aarde. In ekonomiesen zin zal dit communisme toch nog anders zijn dan de Bolsjewiki zich dit tans denken. In zijn „*Klassen- kämpfe in Frankreich*” heeft Marx het wel heel vluchtig over das Wahlkönigtum van Cavaignac, maar dat is ook alles. Overigens heeft hij nooit ernstig aan de mogelijkheid van een socialisties Koningschap, niet te verwarren met een sociaal, gedacht. Evenzo kon ook Wagner maar half het Rijk van de Toekomst voorzien, want hij was een fel anti-semiet en in zijn wilde haat tegen het smousendom, dat hij met het Jodendom verwisselde, beweerde hij, dat Ahasveer slechts verlost kon worden door . . . *den ondergang*.

Wat m. i. reeds geloofwaardig word, wanneer men op- merkt de co-ordinatie in den levensloop, in de taak vooral van Wagner en Marx door het verschijnen van belangrijk werk van beide in hetzelfde jaar en van dezelfde strekking, kan door toepassing van Marx' materialistise metode op de muziek-geschiedenis *bewezen* worden met deze gegevens

van Wagner zelf in: „Eine Mittheilung an meine Freunde“ uit zijn „*Gesammelte Schriften und Dichtungen*“ bl. 294. (Vierter Band, Leipzig 1888. Verlag von E. W. Fritsch.)

— „Ich war mir jetzt meiner vollsten Einsamkeit als künstlerischer Mensch in einer Weise bewußt geworden, dasz ich zûnächst einzig aus dem Gefühle dieser Einsamkeit wiederum die Anregung und das Vermögen zur Mittheilung an meine Umgebung schöpfen konnte. Da sich diese Anregung und dieses Vermögen so kräftig in mir kundgaben, dasz ich selbst ohne alle bewußte Aussicht auf Ermöglichung einer verständlichen Mittheilung mich dennoch eben jetzt auf das Leidenschaftlichste zur Mittheilung gedrängt fühlte, so konnte dies nur aus einer schwärmerisch sehnsüchtigen Stimmung hervorgehen, wie sie aus dem Gefühle jener Einsamkeit entstand. Im Tannhäuser hatte ich mich aus einer frivolen, mich anwidernden Sinnlichkeit — dem einzigen Ausdruck der Sinnlichkeit der Gesellschaft — herausgeseht; mein Drang ging nach dem unbekannten Reinen, Keuschen, Jüngfräulichen, als dem Elemente der Befriedigung für ein edleres, im Grunde dennoch aber sinnliches Verlangen, nur ein Verlangen wie es eben die frivole Gegenwart nicht befriedigen konnte. Auf die ersehnte Höhe des Reinen, Keuschen, hatte ich mich durch die Kraft meines Verlangens nun geschwungen, ich fühlte mich ausserhalb der modernen Welt in einem klaren, heiligen Aetherelemente, dasz sich in der Verzückung meines Einsamkeitsgefühles mit den wollüstigen Schauern erfüllt, die wir auf der Spitze der hohen Alpen empfinden, wenn wir, von blauer Luft umgeben, hinab auf die Gebirge und Thäler blicken. Solche Spitzen erklimmt der Denker, um auf dieser Höhe sich frei „geläutert“ von allem „Irdischen“ somit als höchste Summe der mensch-

lieben Potenz zû wâhnen: er vermag hier endlich sich selbst zû genieszen, ûm bei diesem Selbstgenüsse, ûnter der Einwirkûng der kâlteren Atmosphære der Alpenhøhe, endlich selbst zûm monûmentalen Eisgebilde zû erstarren, als welches er als Philosoph ûnd Kritiker mit frostigem Selbstbehagen die warme Welt der lebendigen Erscheinungen ûnter sich betrachtet. Die Sehnsûcht, die mich aber aûf jene Høhe getrieben, war eine kûnstlerische, sinnlich menschliche gewesen: nicht der Warme des *Lebens* wollte ich entfliehen, sondern der morastigen, brodelnden Schwûle der trivialen Sinnlichkeit eines bestimmten Lebens, des Lebens der modernen Gegenwart. Mich wârmtede aûch aûf jener Høhe der Sonnenstrahl der Liebe deren wahrhaftigster Drang mich einzig aûfwârts getrieben hatte. Gerade diese selige Einsamkeit erweckte mir, da sie kaûm mich ûmfing, eine neûere, ûnsâglich bewâltigende Sehnsûcht, die Sehnsûcht *aûs der Høhe nach der Tiefe*, aûs dem sonnigen Glanze der keûschesten Reine nach den traûten Schatten der menschlichsten Liebesûmarmûng. Von dieser Høhe gewahrte mein verlangender Blick — *das Weib*: das Weib, nachdem sich der „fliegenden Hollânder“ aûs der Meerestiefe seines Elendes aûfsehnte; das Weib, das dem „Tannhâuser“ aûs den Wollûsthøhlen des Venûsberges als Himmelsstern den Weg nach Oben wies, ûnd das nûn aûs sonniger Høhe *Lohengrin* hinab an die wârmdende Brûst der Erde zog.“ —

M. a. w.: De weerzin tegen de ontaarding der natuursdrift in de bourgeois-maatschappij dreef hem om zijn behoefte aan reine liefde, aan financieel vrije liefde in de Lohengrin-opera te uiten. Het werk is dus een direkt gevolg van de inwerking der toenmalige produktie-wijze op de sexuele verhouding en van den haat tegen die ontaarding in de ziel van dien kunstenaar.

Marx heeft langs wetenschappelijke weg voorspeld, dat uit de bestaande produktiewijze, die voor een groot deel de prostitutie veroorzaakt, er zich een zou ontwikkelen, die van zelf de ekonomies vrije, de reine, de natuurlijke liefde zou met zich brengen en gelijktijdig, anno 1847, uitte Wagner het brandend verlangen naar die nieuwe faze van de wereldgeschiedenis in *Lohengrin*.

En zoals Marx met zijn Evolutie-Teorie in verschillende opzichten nog op half-burgerlik standpunt stond, zo was, gelijk ik reeds zeide, Wagner's artiesten-visie door zijn christelijke gevoelswijze half-burgerlik en tegelijk zodanig, dat hij zich met geen enkele van de half-burgerlike stelsels der socialisten van '48 verenigen kon.

Door dit laatste feit is het door hem toch zo juist gevoeld, dat *Lohengrin* (zijn Socialisme) Elsa (het Proletariaat) niet *geheel* verlossen zou, want aan het einde der opera moet hij wegtrekken.

Vandaar, dat het door hem zo juist is gevoeld, dat *Lohengrin* (zijn Socialisme) zich aan Elsa (het Proletariaat) niet *geheel* geven kan, zich niet geheel kan openbaren, zijn naam en aard en afkomst moet verzwijgen, omdat *Lohengrin* d. i. Wagner zelf als gevoels-socialist zijn visie, zijn gevoelswijze, zijn overtuiging met geen mogelijkheid wetenschappelijk formuleren kon.

En vandaar, dat hij hiermee meteen *indirekt* het karakter weergeeft van het Marxisme, waarmee helaas! nog niet het Socialisme in optima forma, dat van de Toekomst, politiek-economies: het Interasterale Communisme, literair: het Astarisme, godsdienstig: het Messianisme, maar alleen in 1847 een *half-burgerlike* Theorie werd geformuleerd! Door de lezing van Marx' werk over de Commune van 1871 vond Lenin in de arbeiders-associaties van dien opstand

te Parijs den voorvorm der Raden van Arbeiders, Boeren en Soldaten, der Arsols of Sowjets (spreek uit: Sawjèts met e accent grave en het accent op den laatsten lettergreep). Daardoor en door nog andere oorzaken zijn de Russiese Republiek der Sowjets en de Derde Internationale op hun beurt alweer *gedeeltelik* boven het Marxisme uit, voor zover Marx zelf zijn theorie overzien kon tot 1883, zijn sterfjaar.

Hij zegt het zelf en dichtte en komponeerde daarmee dan ook de Tragedie niet van de Derde Internationale en *Interasterale*, welke eens zal zegevieren, maar in paraboliesen, middeneewsen vorm van: de *Marxistiese Sociaal-Demokratie*.

„Lohengrin suchte das Weib, das an ihn gläubte; das nicht früge, wer er sei und weil er so sei, wie er ihm erschiene. Er suchte das Weib, dem er sich nicht zu erklären, nicht zu rechtfertigen habe, sondern das ihm unbedingt *liebe*. Er mußte deshalb seine höhere Natur verbergen, denn gerade eben in der Nichtaufdeckung, in der Nichtoffenbarung dieses höheren — oder richtiger gesagter — erhöhten Wesens konnte ihm die einzige Gewähr liegen, dasz er nicht um dieses Wesenswillen nur bewundert und angestaunt, oder ihm — als einem Unverständenen — anbetungsvoll demüthig gehuldigt würde, wo es ihm eben *nicht* nach Bewunderung und Anbetung, sondern nach dem Einzigem, was ihn aus seiner Einsamkeit erlösen, seine Sehnsucht stillen konnte, nach *Liebe*, nach *Geliebtsein*, nach *Verstandensein durch die Liebe* verlangte. Mit seinem höchsten Sinnen, mit seinem wissendsten Bewußtsein, wollte er nichts anderes werden und sein als voller, ganzer, warm empfindender und warm empfundener Mensch, also *überhaupt* Mensch, nicht Gott d.h. absoluter Künstler.

So ersehnte, ersehnte er sich das Weib — das menschliche Herz. Und so stieg er herab aus seiner wonnig öden Einsamkeit als er den Hilferuf dieses Weibes, dieses Herzens, mitten aus der Menschheit da unten vernahm."

Hij zocht, hij zocht een vrouw, die niet nieuwsgierig zou wezen!

Ook naar mijn opvatting, voor zover ik in Lohengrin een deel van mezelf heb gegeven, is Lohengrin de man, die reine liefde zoekt, die zich uit ascetiesen toestand wil bevrijden door de verovering van een vrouw, maar hier blijft men nog in het onzekere of dit den kunstenaar en strijder zal gelukken of niet, want de uitslag van den kamp blijft onbekend als in Deel I (reeds uitgegeven) en Deel II van mijn *Faust-Cyclus*. De beslissing volgt eerst in Deel III van dit werk. Alleen is hier de geschiedenis van den Graal en zijn Zwaanridders minder occult dan volgens die conceptie van 1847. Men overziet vooreerst de geschiedenis van den Montsalvat tot op het ogenblik, dat het Graal-Rijk vandaar uit in de toekomst Wereld-Rijk zal worden en ook Lohengrin is niet meer de kunstenaar, die machteloos is om zijn Socialisme wetenschappelijk te formuleren, die alleen door liefde begrepen kan worden, maar het is de artiest en denker, die *ten dele* wel degelijk daartoe reeds in staat is, die zich door zijn wetenschap gepantserd voelt tegen de Plutokratie en tegen het half-burgerlike Marxisme, die uit de Eind-Eeuwse mystiek in de Eind-Erise periode naar de klaarheid der Nieuwe Era streeft, maar deze nog niet kan bereiken, die ook niet meer droomt van een christelik-socialisties Toekomst-Rijk, maar van het Messiaanse, van de vereniging der internationale Gods-dienst-Rijken in één hoger en pannationaal van den Graal. In deze Cyclus word door Lohengrin niet als in Wagner's

opera de ondergang van de *Marxistische Sociaal-Demokratie* voorspeld, maar de zegepraal van de *Messiaanse*.

Stelling. De Graal, ontdaan van het Bloed van Christus, word het hoofd-simbool van de toekomstige, communistiese Moraal en een der voornaamsten van den toekomstigen Godsdienst der Rede en de Montsalvat is dus een der voornaamste voorvormen van den Tempel van dien toekomstigen Godsdienst; de Zwaanridders zijn dus een der voornaamste voortypen van den Mens der Messiaanse Era.

In 1894 had ik den *Cyclus*, naar ik toen meende, al voltooid en ontdekte ik in den Graal een simbool, waar door het mogelijk was de drie semietiese godsdiensten en moraal-stelsels: Judaïsme, Islam en Christendom tot één hoger te verbinden, voor zover ze elementen bevatten, die ook voor de toekomstige samenleving geschikt blijven. In 1895 voegde ik er nog sonnet XV aan toe. Hierbij dacht ik aan den Steen uit het welbekende verhaal van Lessing's „*Nathan der Weise*”: Die Geschichte der drei Ringe. Want de Graal is een simbool van het Recht evenals de Taurah, de Wetsrol der Hebrejen, een simbool van Associatie evenals de Steen in de Ka'ba (Tempel) te Mekka van de Mohammedanen, die volgens de legende gelijk de Graal door de engelen aardwaarts werd gedragen en ook — ontdaan van het Bloed van Christus — een simbool van Genade evenals het Kruis van de Christenen en wel van een hogere, van de Genade-in-Recht.

Eerst nadat ik in '98 mijn eerste bundel Japanse Verzen had voltooid, toen ik door studie van Japan mij opeens thuis voelde in het indo-mongoolse godsdienstleven, merkte ik op, dat de Graal een simbool was van de Moraal, van het streven naar zaligheid op aarde en tevens een Kelk gelijk de Lotusbloem der Boeddhisten en een simbool van

de Schoonheid als de metalen Spiegel der Shintoïsten, omdat hij, die het zedelikst is, ook innerlik het schoonst is en zo geeft dus de Graal de Schoonheid weer.

Het Shintoïsme, de Voorvaderen-Verering komt in China slechts vermengd met andere godsdiensten voor en in het Rijk van de Rijzende Zon is het tevens een vorm van het antieke veelgodendom, de Kami-dienst. In de uitgaaf van mijn *Lohengrin* van 1904 stond: — „Daar echter de Chinezen de moderne beschaving bij voorkeur overnemen zò, dat ze zich daarbij richten naar de Japanners, kan het niet anders of ook bij verandering van godsdienst zullen ze handelen naar het voorbeeld van het Chrysanthem-Rijk. Aldus gaf Japan door zijn opkomst als Grote Mogendheid een geweldige stoot aan den vooruitgang.” — Nu de socialistiese beweging in China hoe langer hoe meer een communisties karakter aanneemt, moet het veel minder democratiesee en archi-monarchale Japan zich *tans* meer in zijn ontwikkeling naar het Rijk van het Midden richten dan omgekeerd. Zie voor het Socialisme en Communisme in China: *New Culture Movements in China* bij Prof. Kiang-Kang-Hu of het artikel van H. Borel, *De Telegraaf*, Zondag 24 Sept. '22. Tussen '98 en 1900 werkte ik de symboliek dan ook in dien zin om, dat de Graal daar door werd tot het simbool, dat de vijf moraal-stelsels van Mozes, Jezus, Mohammed, Boeddha en Koeng-Foe-Tszé, wiens zedeleer en wet in Japan nog overheerst, tegelijk kan vertegenwoordigen, voor zover die in de moderne samenleving — tot één sisteem verenigd — nog van kracht zullen zijn en dit tevens kan worden in denzelfden zin van de nieuwe elementen er bij en aldus van het Messianisme, van den toekomstigen Culte de la Raison en zo tegelijk tot een Teken van pannationale, politieke, ekono-

miese en godsdienstige: *Vrijheid, Gelijkheid, Broederschap.*

Stelling. De Graal zal zulk een symbool worden, een verbinding voor alle Volken der Aarde, als gevolg voor een groot deel van de verandering der economiese verhoudingen, van de opeenvolging der produktie-wijzen vóór, dóór de Kruistochten en ná dezen, door de ontwikkeling van de Zee-Scheepvaart tijdens de Hervorming, door de afschaffing van het Gildewezen en van de tollën tijdens de Franse Revolutie en door de ontwikkeling ener communistiese produktie-wijze uit de groot-kapitalistiese en de daarmee verbonden Expansie-Politiek in onzen tijd, het Imperialisme.

Volgens Wagner ontstond de droom, dat in den tempelburcht, den Montsalvat, het Koninkrijk Gods, het Nieuwe Jeruzalem, dus op één punt der aarde, was neergedaald, toen de Franken het aardse Zion hadden veroverd op de Saracenen, dus onder den invloed van hun strijd gedurende de Kruistochten, welke ten dele een gevolg was van een omkeer der economiese verhoudingen in Europa — volgens Gumplowicz, — welke den adel dwong zijn fortuin elders te zoeken. M.i. is de Graal-Orde als voortzetting van die der Pythagorejen vermoedelik al gesticht bij de Kruisiging en begint die vanaf 1914 van esoteries ten dele exoteries te worden als de groep, waarvan o. a. meer speciaal de taak is, den nieuwen godsdienst te grondvesten. Door de bul van Urbanus IV was die strijd voor de lijfeigenen een middel om vrij man te worden en steeg aldus en door den toenemenden handel op den Levant de macht der poorters. Van toen af — naar Wagner beweert — kwam de hoogste vorm der feodale Romantiek tot bloei: de

Noot. Zie voor de verklaring der verdere symbolen en enkele uitheemse woorden in de verzen van Lohengrin de toelichting volgend op dien Cyclus.

Sagen-Cyclus van de Graal-ridders. Dat de Sagen-Cyclus van het geestelijk Jeruzalem eerst na de verovering van het aardse met meer toewijding door de dichters behandeld kon worden, wil ik geredelijk aannemen. De Graallegende zelf, waarachter het reële bestaan van de Graal-Orde versluierd was (Zie *Meetkunde en Mystiek* van Dr. Naber en *The Hidden Church of the Holy Grail* van Waite), dateert echter al van veel vroeger tijd. Mijn opvatting wijkt ook daarin nog van de zijne af, dat voor hem het Nieuwe Jeruzalem geheel in Montsalvat uit den hemel op aarde is neergedaald, voor mij slechts *ten dele* en zodra het er geheel geschied, verbreid zich vandaar uit ook het Derde Rijk der Hebrejen over de ganse wereld.

Op hun beurt kweken de Kruistochten een avontuurliken zin en een zucht naar winstbejag gepaard met een toenemende begeerte om de gehele aarde te leren kennen. Toen werd wellicht door Flavio Gioja de kompasnaald niet uitgevonden maar *overgenomen* van de Arabieren, die volgens Tseng-Ki-Tong (Zie: *Les Chinois peints par eux-mêmes*) deze weer overnamen van de Chinezen en tijdens de Kruistochten al op hun schepen gebruikten.

Met dat instrument word de Nieuwe Wereld niet ontdekt, maar voor goed voor de scheepvaart opengesteld, want ook de Japanners hebben met hun schepen Mechico al bereikt in de XVIe Eew (André Bellessort: *Le Nouveau Japon*, p. 87) en de Noren reeds vroeger Groenland. Reeds voor dien tijd was de drukpers uitgevonden en begint het volk zich te ontwikkelen en daardoor genoeg te krijgen van het blinde geloof. Het Protestantisme verbreid zich en tegelijk al in beperkten kring het Humanisme onder den invloed der Graeco-Semietiese kultuur in Spanje en de verdrijving van byzantijnse geleerden van het Balkan-schiereiland door de

Turken naar Italië m. a. w. door de Renaissance. Het Humanisme en het Kosmopolietisme, door de Zee-Scheepvaart opkomend, drijven tot de studie van de Grieken en de Romeinen, van den Bijbel en ook van de heilige boeken van Arabieren en Chinezen, tot kennisname van de godsdiensten der volken, die nog half of geheel in den natuurstaat leven en geboren word in de XVIIe en de XVIIIe Eew: het Liberalisme. De Gilden-Bourgeoisie moet wijken voor de neo-kapitalistiese, die stoom-masjines invoert en de tollën worden afgeschaft, waardoor de aanleg eerst mogelijk word van den spoorweg ten bate van den handel over land. Want in de XVIIIe Eew had de lokomotief — zo hij toen al was aangewend — iedere halve minuut voor een slagboom moeten stilstaan. Hiermee begint het verval van alle oude godsdiensten tegelijk. Daartegen gingen de liberalen te veel slechts vernietigend te werk zonder in de plaats daarvan een nieuwe te geven met gevolg, dat tot op dit ogenblik alle middeneeuwse Kerken nog tegen hun aanvallen en die der Marxisten stand houden. Na de Franse Revolutie begreep Saint Simon, dat de tijd naderde voor de stichting van een pan-nationalen godsdienst. Hij wilde dat eerst zelf doen. Maar hij meende, dat die godsdienst geënt kon blijven op de Christelike moraal, na hem voor een groot deel al vernietigd door de theorieën van Darwin, Marx, Lombroso en onder den invloed van Zola, door de mechanistiese beschouwing van den Mens als Natuur en Maatschappij-produkt zonder vrije wil.

En nu is het eigenaardige in de ontwikkeling van het Socialisme na Saint-Simon, dat het ten dele een trugval werd in liberale begrippen. Marx b.v. gaf later wel een sleutel ter verklaring van het ontstaan der godsdiensten ten dele als gevolg van ekonomiese dwang, maar hij was

zelf ateïst en hij dacht er zelfs niet aan in plaats van de ouden te zoeken naar een nieuwe.

Saint-Simon heeft reeds gezegd: „Het Oosten is niet dood, het slaapt slechts” en „De aarde is daar om haar te bebouwen”. M. a. w. hij heeft al voorzien de verbreiding der nieuwe beschaving vooral uit het schiereiland Europa over de ganse Globe. Ook Marx heeft al de mogelijkheid ondersteld van de stichting der Chinese Republiek, die dan ook plaats had in 1912. Saint-Simon droomde o. a. reeds van het Suez- en Panama-Kanaal. En de trans-kontinentale spoorwegen, die tans gebouwd worden met enorme netten van zijlijnen in Azië, Afrika, Amerika werden reeds ten dele ontworpen door zijn leerling Michel Chevalier. De Expansie-periode, waarin wij nu nog ten dele leven, is hùn droom geweest meer dan van alle andere toenmalige denkers. En die *socialistische* gedachte werd verwezenlijkt door de Plutokratie zelf: Rhodes, Harryman, Rothschild met *kapitalistische* middelen. Nog radikaler in dezelfde richting is de aanleg van luchtlijnen als die van het amerikaans-duitsche Schütte-Lanz-Concern met luchtschepen voor 360 passagiers, Berlijn—New-York in 48 uur, of het engelse plan: Londen—Melbourne, enz.

Het Imperialisme was zelf een gevolg van de behoefte aan afzet der waren op nieuwe markten en aan emigratie naar nieuwe landen door hongerdrang. Hierdoor nam echter het verkeer een veel groter vlucht en heeft tegelijk plaats een uitwisseling van denkbeelden en aldus een vermenging der oude godsdiensten. Meteen werd door de eind-eeuwse studie van occulte verschijnselen: clairvoyance, telepatie, van de astrologie enz. een ander licht geworpen op de geschiedenis der godsdiensten en hun aard dan door het Histories Materialisme van Marx en de beschouwingen

vóór hem van Saint-Simon en de liberalen. Maar hiermee is tevens de tijd nu al rijp voor de beweging, waaruit nu als nieuwe Godsdienst het Messianisme ontstaat, een Wereld-Godsdienst gelijk Saint-Simon wilde, maar als tak van een nieuwere, hogere Moraal dan de christelike, die hij tot Wereld-Moraal wilde maken en als produkt van een radikaler Histories Materialisme dan het ateïstiese van Marx, van een nieuwer Naturalisme dan dat van Zola en van een moderner behandeling van de Graal-Romantiek dan die van Wagner.

De Expansie-beweging d.i. de moderne Volksverhuizing, waarbij die onder het oude Rome kinderspel is, gaf den stoot tot den opbloei der Expansie-Kunst. Daartoe behoren mijn Japanse Verzen. De eerste bundel daarvan sluit met een beschouwing van het verval der oude godsdiensten zowel in Europa en elders als in China en Japan en van den godsdienst, den klassen-, en den rassenstrijd, welke de oorzaak waren van het Dreyfusz-proces. Die „Affaire” is op zijn beurt een der oorzaken geworden van den zegepraal der franse wapenen over de duitse bij den laatsten oorlog, door een zuivering van den Generalen Staf, van een gehele regeneratie van Frankrijk en van de federatie aller Volken om dat land en Parijs als geestelike en wereldlike Hoofdstad der Aarde. In mijn Japanse Verzen, verschenen in 1904, en al lang daarvoor heb ik die overwinning van Frankrijk voorspeld. In die krisis vond ik het rechte slot voor den eersten bundel en dit voerde mij in '98 meteen tot de ontdekking, dat de Graal niet alleen het symbool kon worden van de Moraal, die ontstaan zou uit de gecombineerde stelsels van Judaïsme, Christendom en Islam, maar ook van één samengevoegd met die van het Boeddhisme en Shintoïsme er bij. Aldus word deze ook een

der voornaamste symbolen van den groeienden Godsdienst, het Messianisme.

M. a. w. de strijd van 1894—1903 van Jezuit, Sabreur en Anti-Semiet tegen Socialist, Republikein en Jood — in Frankrijk wellicht nog niet volstreden — die kamp gaf aanleiding tot de voltojing eerst van mijn Japanse Verzen en daardoor weer tot die van den Lohengrin-Cyclus en aldus tot de opkomst der Eind-Erise Kunst en van een prae-messiaans Socialisme, waardoor die Godsdienst van de toekomst al voor drie kwart gesticht zal worden, eer die beweging zich om één persoon, den Profeet, door de Hebrejen verwacht, concentreert. Op dezelfde wijze bestond de Islam al voor een groot deel vóór Mohammed en het Christendom vóór Jezus.

Revisie van het Communisme in theorie en praktijk.

Volgens Marx zou de toekomstige Maatschappij zijn: ateïsties, republikeins en collectivisties, later communisties.

Daar men echter volgens de voorafgaande stellingen, uitkomsten der histories materialistische methode, — maar verder doorgevoerd dan door hem — tot de conclusie moet komen, dat de Graal het voornaamste symbool zal worden van een hogere Moraal dan die van de vijf middeleeuwsse Godsdienst-Stelsels en tot een der voornaamsten van een hogeren, toekomstigen Godsdienst, die zich al ontwikkelt uit die vijf middeleeuwen onder den invloed der Expansie en door den vooruitgang van de Natuurwetenschap, moet men aannemen:

1o. De Maatschappij van de toekomst zal ondanks de verwerping van de Gratie Gods en elk theologies en metafysies Godsbegrip komen tot de erkenning ener goddelijke macht in de Natuur en dus tot de erkenning van een goddelijk gezag hoewel niet van een Souvereiniteit Gods

als de orthodoxe Protestanten n.l.: van stoffelijke, hogere wezens, die van andere sterren telepaties invloed op ons uitoefenen, spoedig versterkt door inter-asterale radiografie.

20. Daar er in vele gevallen een nauw verband bestaat tussen Godsdienst en Koningschap — ook tussen Godsdienst soms en Republiek — en de mogelijkheid van een Messiaans Keur-Koningschap volgens het voorafgaande niet is uitgesloten, komt men tot de conclusie, dat, indien ook al vast staat de afschaffing van het politieke en economiese erfrecht, daarmee op verre na nog niet zeker is de instelling van de Rode, Pan-Nationale *Republiek*.

30. De ervaring leert, dat de zending van een geheel Volk Israël vertrouwend op de openbaringen, gedaan aan zijn profeten, in den loop des tijds, na Ewen, hoe langer hoe meer word vervuld, doordat het alle Natieën der Aarde steeds meer tot één godsdienstige, politieke, economiese Unie verbind en dat zich daarom beschouwt als hun Koning. Derhalve gaat het niet aan maar botweg te beweren naar XVIII en XIX-Eeuwse begrippen der mannen van het vrije . . . niet-onderzoek:

a. Dat openbaring niets anders is dan zinsbedrog en holle fantasterij van dwepers.

b. Dat ook verschillende geslachten in verbinding elk met een bepaald volk d. i. koninklike dynastieën geen zending kunnen vervullen, te méér daar zulke families niet zo lang bestaan als een heel Volk: Israël. De oudste dynastie van de wereld telt z.g. 26 Ewen, de japanse, maar volgens André Bellessort (*Le Nouveau Japon* p. 53) vind men geen enkel bewijs voor het bestaan er van vóór de Ve Eew van de Christelijke Era.

c. Dat, waar een goddelike macht waarschijnlijk op hun ontstaan en voortbestaan invloed heeft evenzeer als het

verschijnsel der hereditieit, het bestaan van dynastieën vervalt met de afschaffing van het politieke en economiese erfrecht en van de Gratie Gods, evenmin dat word opgeheven — dan alleen naar *middeneews* begrip — het droit divin.

d. Waar de zogenaamde openbaringen gedaan aan verschillende zieners van verschillende godsdiensten en verdere okkulte verschijnselen een invloed hebben, die *op den duur de grote massa voert precies in dezelfde richting* als de ontwikkeling der socialistiese uit de kapitalistiese produktiewijze, dat daar ook maar één enkele afdoende reden kan bestaan, voor de socialisten vooral, om het bestaan van dergelijke openbaringen enz. *op zich zelf* te ontkennen, of den invloed daarvan, wel dat deze afkomstig zijn van een bovennatuurliken God, niet van stoffelijke goden, van een goddelike macht in de Natuur, te meer, omdat de officieele wetenschap het bestaan van telepatie tussen mensen onderling erkend heeft, — omdat daarnaast al bestaat mechaniese radiografie, radiofonie en radiofotografie, — omdat de laatste drie waarschijnlijk binnen niet langen tijd mogelijk zullen worden tussen de bewoners van onze planeet en die van Mars.

e. Dat met die gegevens en mogelijkheden voor ogen niet nodig zou zijn een volledige herziening van het ontstaan en het wezen van den feodalen adel, der dynastieën en niet mogelijk zou zijn de grondvesting van ridderorden zowel esoteriese als exoteriese van den adel der toekomst, van de intellectuels, door de Russen zeer juist genoemd: de Intelligentsia. In de praktijk zal hierdoor de houding van de communisten als volgt moeten veranderen en min of meer van alle demokratiese groepen e. a., welke mettertijd communisties zullen worden.

1. Zij zullen zich beslist in oppositie stellen tegen over alle oude godsdiensten, doch kunnen de Mensheid het vooruitzicht geven, dat door de vorderingen der Natuurwetenschap en de vermenging der volken en hun denkbeelden, door het verkeer, door de kapitalistische produktiewijze weldra algemeen zal worden de Godsdienst der Rede, het Messianisme. Nog altijd trachten vele socialisten gelovige arbeiders onder het Rode Vaandel te lokken met de bewering, dat godsdienst en socialisme niets met elkaar te maken hebben of dat godsdienst en socialisme zijn te verenigen. Alles leugens! Socialisme of Communisme en een *nieuwe* godsdienst worden één, maar het is onverzoenlik, noijt te verenigen met de middeneewsen en de verbinding van het Communisme met het Ateïsme, die overal nog is ingekankerd, is ook bij Marx en bij de helden der Sowjê-Republiek *half-bourgeois*, anders niet!

2. Intussen zullen vele priesters van de oude godsdiensten hoe langer hoe meer overgaan tot de intellectuele en neoklerikale macht, welke in handen zal komen van de pan-nationaal zich organiserende hierarchie van de Wetenschap, le Culte de la Raison verbonden met die van de Kunst en den nieuwen Godsdienst als macht gesteld *boven* die van den Staat gelijk de Kerk in de Middenewen.

3. De Communisten blijven meer dan ooit in oppositie tegenover de absolute en bourgeois-monarchieën en bourgeois-republieken maar kunnen de Mensheid het vooruitzicht geven, dat de republieken en monarchieën zullen vervormd worden tot provincies in een Messiaans Keur-Keizerrijk van de Verenigde Staten der Aarde.

4. Waar echter alle wereldlike vorsten in hun kwaliteit van monarch zo goed als de presidenten hoe langer hoe meer dit nieuwere Communisme kunnen aanvaarden, voor

zover de wet hun dit veroorlooft, word de verhouding van de meeste vorsten, zo niet van alle, tegenover de Derde Internationale van nu af aan een geheel andere, óók van een klein deel der feodale aristokratie en van de kerkeliek-demokratiese fracties en de radikalen en neemt de plutokratie zelf, vooral de israëlietiese, door ekonomiese dwang een meer messiaans karakter aan dan vroeger, terwijl de Tweede Internationale hierdoor meer moet opschuiven naar links en dan verdwijnen.

5. Daar de Maatschappij, wanneer de Communisten de macht in handen hebben, in naam communisties zal zijn, in de praktijk nog min of meer burgerlik en het nodig zal wezen zowel op politiek als op ekonomies gebied overgangsvormen te scheppen naar een samenleving en staatsvorm, die eerst later volkomen communisties kan worden, zullen zij, in aanmerking nemend de nieuwere begrippen omtrent Godsdienst, Koningschap en Adeldom, zich wel stellen vijandig tegenover de monarchie maar niet meer tegenover de persoon van ieder Koning of Keizer en ze in verschillende landen maken tot Keurvorsten.

6. Gelijktijdig worden de Communisten meer dan ooit te voren meester over dat deel van de uitvoerende macht in alle landen van de wereld, dat zich tegen de Plutocratie zal keren, wanneer deze in laatste instantie het Proletariaat dwingt tot een Sociale Revolutie, tot militaire noodweer: het Leger, wat in Rusland al gebeurd is.

L'Affaire en het Wagnerisme. Zola, die de profetiese gave bezat, maar het gewoonlik verborg, heeft goed gezien, toen hij in zijn open brief aan Dreyfusz na diens terugkeer van het Duivelseiland het vermoeden neerschreef: *Le Némésis vient de l'Allemagne!* Hij voorzag hierbij een soort katastrofe als gevolg van het proces.

Want in den strijd, waarin dit hele geding eigenlijk een bijzaak was, maar de hoofdzaak het wereldgericht na dat van het Hof van Cassatie, het wereldgericht der Historie over den kamp van achttien Ewen tussen Rome en Jeruzalem, in dien strijd heeft hij blijkbaar méér vermoed dan dat het proces beslecht zou worden door de arrestatie van den duitsen luitenant Wessels en den brief van den duitsen gezant Von Münster. Want de Nemesis komt uit Duitsland en wel in den hoogsten zin uit: het Wagnerisme, uit de eind-eewse Mystiek, welke de Zwarte Internationale wilde exploiteren ten nadele van den Vooruitgang, van de Wetenschap. Zie hiervoor ook mijn *Faust, een Cyclus van de Rijzende Zon, de Witte Roos en den Heiligen Graal*.

En in plaats dat door de Jezuiten als hun werktuig een generaal van het Roomse deel der Etat-Major Frankrijk zou regeren en de Joodse geldmacht gebroken zou worden door de katolieke om destijds tegelijk de sociaal-demokratie te vermorzelen, zal eerst de Franse Republiek communisties worden, vooral de Joodse plutocratie spoedig — of ze wil of niet — zich tegen zich zelf keren en tegen het verdere pan-nationale kapitalisme en weldra als kreet van verlossing uit Parijs de ganse wereld tegenklinken ter ere van den toekomstigen Profeet-Keizer de jubelroep der arbeiders: Vive le Messie! Vive l'Empereur!

III SITA ¹⁾

Onder Inter-Asteraal Naturalisme moet men verstaan die nieuwe richting in de Literatuur, die niet alleen de Aarde maar ook den Hemel weergeeft, niet meer naar antieke of

¹⁾ „Sita, een Cyclus van Interasteraal Naturalisme” verscheen het eerst in No. 239 en No. 240 van het Weekblad De Kunst in 1912.

middeneeuwse voorstellingen en begrippen, tenzij als historische stof, maar naar de gegevens der Natuurwetenschap: realistisch, symbolisch, impressionistisch, mystiek, al naar de kunstenaar dit wenst. Een beter naam, omdat die richting niet enkel naturalistisch zijn kan, acht ik *Asteralisme* (Zie Inl. I).

Door Zola en zijn leerlingen en door de socialistische auteurs, wier werk aansluit bij de Burgerlijke School van Médan, werd alleen de Aard-Bol beschreven. De grote leemte in die richting, een der voornaamste oorzaken, dat de moderne Kunst in grootheid van opvatting en in wijding nog altijd achter staat bij de middeneeuwse en de antieke, is: dat niet werd weergegeven de Hemel en wel zoals wij dien kennen door de exacte Wetenschap, vooral van den jongsten tijd. Uit die nieuwere beschouwing van de sterren en de daaruit voortkomende ontwikkeling van een neuen Godsdienst — veel beter: Godendienst — volgt, gelijk ik in II reeds zeide, een andere beschouwing van de ouden, van het oude Koningschap, den ouden Adel en de grondvesting ener nieuwe Monarchie en Ridderschap. Tegenover dat jongere Witte Communisme en Inter-Asterale Naturalisme is de Rode Genius van de Derde Internationale, de Rode Muze der Marxistische auteurs nog half bourgeois, om van de Twede niet meer te spreken, die als een nieuw kleinburgerdom ten ondergang gedoemd is.

Sinds vier Ewen teert de Kunst nog maar altijd op de fantasterij, in Europa ontleend aan het Stelsel van Ptolemaeus en andere theologische en metaphysische beschouwingen van den Kosmos. Daar moet ééns een einde aan komen en dat zal nu gebeuren: niet, omdat deze of gene moderne auteur dat zo graag wil, maar omdat de nieuwere, kapitalistische produktiewijze o. m. vooral door de marconigrafie reeds een nieuwere, communistische denkwijze dan de Marxist-

tiese kweekt, die onverbiddelik niet alleen ons verstand maar ook ons gevoelen, geloven en verbeelden in die richting dwingt. Er is geen ontkomen aan noch in verzen, noch in romans, noch op het tooneel. De griekse Mythologie was echt voor de Grieken, die aan de goden van den Olympus werkelijk geloofden, de christelike Hemel was waar voor de Middenewers, die het bestaan van engelen voor onomstotelik hielden, maar al wat na die tijden van helleense goden en christelike engelen gefantaseerd is, werd hoe langer hoe meer barok, halfslachtig, dof van veroudering, want wij geloven daar niet meer aan!

Ik breek hier totaal met alle overgeleverde verering van het Oneindige als God, of dat Jehovah, Allah, Brahma, Jupiter of duits-filosofiese Wereld-Geest mag heten, daar voor mij het Ewige als begrip *reeds in zulk een mate* van al zijn bovennatuurlik en bovenmenselikheid is ontdaan, dat dit voor mij alle goddelik karakter verloren heeft en omdat het in zijn hoedanigheid van te zijn: de tegenstelling aller eindigheden, niets anders is dan de bewusteloos, mechanies bewegende Chaos.

Ik ontken daarom niet, dat het hele zonnestelsel als organisme een centraal bewustzijn kan hebben, noch een supra-zonnestelsel, enz., maar ik ontken het bestaan van een Heelal-Logos.

Ik breek hier totaal met alle hemel-voorstellingen en Gods en godenbegrippen van joodse, christelike, boeddhistiese of griekse afkomst en wat dies meer zij en ga uit van een goden-begrip en hemel-voorstellingen, gegrond op telescopiese waarneming en fotografie en ook — al is het niet in deze legende — op waarneming door het tweede gezicht en gehoor.

Gelijk ik den Graal, ontdaan van het Bloed van Christus,

van de Gratie Gods, maar getoojd met de witte Roos, radikaal in *Lohengrin* en *Koningschap* stelde tegenover het traditioneel-kerkelijke en histories=artistieke van:

Wetsrol, Kruis, Hadsjad el Aswar,¹⁾ Lotusbloem en Spiegel,

tegenover vijf hoofd=symbolen van de vijf middeneeuwse godsdiensten:

Judaïsme, Christendom, Islam, Boeddhisme, Shintoïsme, als een der hoofdsymbolen van het komende Messianisme, van den nieuwen Godsdienst der Rede, — gelijk ik daarin tegenover Tsarisme en Bourgeois=Monarchie, Driekleurige, Rode Republiek en Anarchie stel het Keur=Keizerrijk van de Verenigde Staten der Aarde, — zo plaats ik hier en tegenover de voor=vaderlike hemel=ficties en tegenover de beschrijving van de aarde allèen door burgerlike, sociaal=democratische en communistiese ateïsten:

die van onzen Zonne=Archipel en van het zichtbaar Heelal naar de gegevens van de Astronomie, de weer herleefde Astrologie, de Geologie, de Natuurlike Historie en van alle moderne Wetenschap binnen menselijk bereik.

Om die nieuwe verbeeldingen van andere werelden en van onze planeet in vroegere, geologiese tijdperken en het tegenwoordige kunstvorm te geven, liet ik dit werk aansluiten bij het darwinistische van Zola. Want het is sterk ontstaan onder den invloed van *La Faute de l'Abbé Mouret*. Verder heb ik mij gericht tot Homerus en tot Dante; het laatste blijkt onder meer uit de wijze van de tijdbepaling op verschillende punten van den Aard=Bol tegelijk, die met de zijne overeenkomt. Alleen staat bij hem onze globe stil volgens het stelsel van Ptolemaeus.

¹⁾ De Steen in de Kaäba te Mekka.

Eerst het verschijnen van *De Duwkracht* van A. A. C. Belinfante, die in zijn theorie het bestaan ontkent van de z.g. aantrekkingskracht en daarvoor in de plaats stelt: etherdruk van boven af, die hiermee de hele Natuurwetenschap onderste boven keert en dus indirect de hele Samenleving, deed die nieuwe richting bij mij rijpen. De beschouwing van den Zondvloed, van het noorderlicht, van het ontstaan van ons Zonnestelsel is in deze verzen daaraan ontleend (p. 61—72). Deze is voor een groot deel in strijd met die van Kant en Laplace, die er nog altijd bij uitgingen van de hypothese van het bestaan der aantrekkingskracht. *Die hypothese is voor Newton zelf hoofdzakelijk geweest een werk-hypothese.* En deze hypothese, die tal van natuurverschijnselen zou moeten verklaren, staat thans in de natuurwetenschappelijke wereld al te waggelen en is behalve door Belinfante ook al geheel verworpen door Newst (Hans Goldzier), o.a. in zijn werkje: *Es gibt keine Gravitation*, door Mevr. H. P. Blavatsky in *De Geheime Leer*, door Sutcliffe, een astroloog, en anderen. Evenzo ontnam ik aan Belinfante's werk (p. 144—146) de stelling — hier verwerkt in dichtvorm — van het bestaan van stoffelijke, bovenmenselijke wezens, die zich als wij en de dieren voeden, voortplanten en sterven in hoger ontwikkelde werelden dan de onze en als wij en de dieren uit lagere wezens zijn voortgekomen, dus stoffelijke Goden en Godinnen, die hun besluiten en hun kennis in het bijzonder aan helderziende mensen openbaren door inter-asterale telepatie d. w. z. door marconigrafie van organiesen aard, direct van hun naar ons zenuwstelsel. In hoever hierin en in meer mijn denkwijze van die van Belinfante verschilt, doet hier niet ter zake.

Voor mij is dus het goddelike een oneindig aantal van

stoffelijke, bovenmenselijke wezens in tegenstelling met de onsterfelijken der Grieken uit het Tijdperk der Mens²Vergodding en met de Drie²Eenheid en de ascetische Engelen der Christenen uit het Tijdperk der God²Vermensing. Deze bepaling van die godsdienst²vormen vond ik in dezelfde woorden later terug bij Max Stirner, den auteur van *Der Einzige und sein Eigentum*. Evenzo heb ik gebroken met de abstracte Oneindigheids²Vergodding van de Hebrejen en de Mahomedanen, van Jehovah, wiens bestaan als onstoffelijk Heelal²Geest of hoe ook, ik absoluut ontken.

Waar ik mijn *Lohengrin* in den eersten druk van God²heid sprak, bedoelde ik in tegenstelling met Mens²heid een verzamelbegrip overeenkomstig de oorspronkelijke betekenis van het Hebreewsche *Elohim*:: Goden, maar niet aan die betekenis gelijk. Ik moest destijds het begrip: Goden achter het woord: God²heid maskeeren, omdat ik *De Duw²kracht* van Belinfante al met hem zelf geheel had door²gewerkt, maar het boek was nog niet uitgegeven en al was het godenbegrip daaruit niet alleen afkomstig — dit vind men o. m. ook in de werken van Camille Flammarion trug — wel voor mij destijds dat van den Godsdienst door inter²asterale telepatie. Daarom was ik tot Mei 1905, toen het bij Van Dijk en Allan te Westzaan verscheen, gedwongen tot het vaag spreken van God²heid of als in *Koningschap* van een mystieke, goddelijke Macht.

Daar het karakter van den Godsdienst voor een zeer groot deel een reflex is van de economische verhoudingen, van de produktie²wijze, was het Christendom er een van landbouwers, vissers en herders, gelijk o. m. al blijkt uit de gelijkenissen in het N. Testament, ook de antieke, Joodse, maar die werd er in de Middenewen een

van kooplieden met een internationalen, abstracten God.

Daar nu onze Maatschappij van een handelswereld een industriële en wetenschappelijke word, moet ook de godsdiens dus een industrieel en wetenschappelijk karakter aannemen en word die *electrotechnies, organiese Marconigrafie van Ster tot Ster*.

Daar de mechaniese radio-telegrafie alom word toegepast, de mechaniese radio-telefonie en tele-fotografie in een stadium van verdere ontwikkeling verkeren en de organiese marconigrafie of telepatie tussen mensen en mensen en tussen mensen en goden niet meer ontkend worden kan, terwijl bovendien nog andere feiten er in elk geval op wijzen, dat de ontwikkeling onzer Soort als die van alle lagere en hogere in laatste instantie mechanies is, maar van onze Soort zeer waarschijnlijk tevens geschied naar een bepaald godenplan,¹⁾ moet, door de steeds algemener en veelzijdiger toepassing der mechaniese marconigrafie, de organiese en inter-asterale als nieuwe Godendienst zegevieren over onze gehele planeet.

Zolang er godsdienst op Aarde bestaan heeft in den strengsten zin van: „verbinding met goden” was het noijt anders dan inter-asterale telepatie, maar bij gebrek aan een logies godenbegrip, bij een zeer primaire natuurkennis kon men zich nooit een helder denkbeeld vormen van een verschijnsel, dat als „openbaring” bij de bovennatuurlike werd ingedeeld, te meer omdat er op lager plan: nationaal, noch internationaal, electro-telegrafiese verbindingen bestonden. Gedachten-wisseling op afstanden — behalve in dromen door telepatie — had als regel in de Middenewen en daarvoor: per schip, te paard of te voet plaats door

¹⁾ Ook van andere soorten.

middel van brieven — voor wie lezen en schrijven kon! Toch moeten volgens Maeterlink de Egyptiese priesters wellicht al het gebruik van de draadloze telegrafie hebben gekend, natuurlijk destijds in 't geheim. Het zou toen niet het minste nut hebben gehad dit bekend te maken, omdat het *algemeen* gebruik er van absoluut nog niet paste in het kader van de toenmalige Maatschappij. Ook seinde men tot op zekere afstanden vaak door vuursignalen.

Gelijk in de XIXe Eew de kloof tussen dit soort postverkeer en de organiese telepatie tussen mensen en mensen is overbrugd door de mechaniese marconigrafie en sinds 1901 van vasteland tot vasteland om de aarde, word in de XXe Eew de scheiding opgeheven van dit soort correspondentie rondom onze planeet en de organiese telepatie tussen mensen en goden door de mechaniese, draadloze telegrafie van wereld tot wereld in onzen Zonne-Archipel.

Op die wijze ontwikkelt zich uit de Kunst, de Wetenschap en de Industrie die nieuwe godsdienst, die Saint-Simon hieruit al voortkomen zag, al wist hij niet precies, *hoe* het zou gebeuren.

Met de verovering door de Wetenschap van een positief godenbegrip word ook de verhouding tot die goden een positieve, gelijk ik in de toelichting van mijn *Lohengrin* al aantoonde, en word die nieuwe godendienst er niet meer een van willekeur, van genade, maar vervalt na de pauselijke en de koninklike genade als geestelijke reflex van de afschaffing der kapitalistiese genade, van het geld-absolutisme: de Gratie Gods. En daarmee gaan tans het hele Judaïsme, het Christendom, de Islam, het Boeddhisme en Shintoïsme, de vijf in elkaar krakende stelsels en kerken van de Middenewen, met wat er nog als Brahmanisme, heidendom of wat ook voortleeft uit de Oudheid en met het burger-

like, sociaal-democratiese en communistiese Ateïsme zonder genade naar de andere wereld.

En gelijktijdig voert die nieuwe godendienst tot de grondvesting van een nieuwe teocratie, een nieuw koningschap, een nieuwe adel, allen onder de opperheerschappij van de Wetenschap als toekomstig, internationaal georganiseerd Lichaam.

Ik zou te ver afwijken, als ik hier nader op inging. Maar de voorvorm van dit soort Communisme, zo goed als van dit soort Kunst, ontdekte ik bij Dante, toen ik zijn *Commedia Divina* vertaalde en zijn gedachte over een Wereld-Unie vind men ook in zijn *Trattato della Monarchia*. Mijn gehele richting ligt om zo te zeggen in kiem besloten in die van Dante's tijd, den overgang van de XIIIe op de XIVe Eew, de periode van de opkomst der Italiaanse bourgeoisie.

Toen werd de Middellandse Zee, het midden van zijn wereld, al met het kompas bevaren en al in 1291 wilde men met dit werktuig aan boord Indië bereiken. Die zucht te gaan naar verre, verre landen als gevolg van de Kruistochten en de opbloei van den handel kweekte bij hem den onweerstaanbaren drang om het toen nog onbekende Westelijk Halfrond — al was het maar in de verbeelding — te bezoeken, terwijl eerst Niccolo en Maffeo Polo en later de zoon van den eersten: Marco Polo, tussen 1271—1295 geheel Azië doorreisden. Die zelfde drang, die later gevoerd heeft in de XVe en XVIe Eew tot de ontdekking van Amerika, die ons langzamerhand heeft bekend doen worden vrijwel met de oppervlakte van de ganse aarde, zal er ons nu steeds meer toe drijven te trachten Mars en andere werelden op natuurlijke groten te aanschouwen en met hun bewoners in mechaniese correspondentie te treden door radio-telegrafie, telefonie en telefotografie.

Het histories verband tusschen de denkbeelden van Dante en de mijnen is — ondanks alle verschil — na zeven Ewen van Evolutie heel wat meer dan alleen bij kunst-questies op zich zelf beschouwd.

Op één onderscheid moet ik nog de aandacht vestigen: Voor hem als Midden-Ewer waren Hel, Louteringsberg en Paradijs rijken door demonen en engelen bewoond. Nu was voor hem de Hel meer in het bizonder het Rijk van den God der Wrake, van de Macht, God den Vader, — de Louteringsberg, dat van den God der Wijsheid, Christus, en het Paradijs dat van den God der Liefde, den Heiligen Geest, wier symbolen meer afzonderlik ook zijn: voor den Vader de Roos, voor den Zoon het Kruis, voor den H. Geest de Graal. Het Rijk van den Vader is meer in het bizonder het Verleden, dat van den Zoon het Heden (toen de Middenewen) en dat van den H. Geest de Toekomst. Men vind dit uitvoeriger toegelicht in mijn vertaling der *Commedia* II Z XXVII Noot 25, bl. 382 en III Z XXII Noot 7 bl. 320—327. Vooral Hel en Hemel hebben bij Dante een karakter van absolute smart en vreugd-regionen. Voor den modernen Mens worden naar Saint-Simonistiese opvatting eveneens de Hel het Verleden, de Louteringsberg het Heden, het Paradijs de Toekomst, maar op aarde, zonder eenzijdig, absoluut werelden van smart en vreugde te zijn, ook al word daarbij het geloof aan reïncarnatie algemeen.

Wie op dit moderne begrip van Hel en Hemel let, zal zien, dat ik, waar hier van vroegere, geologische tijdperken sprake is, van het leven op Aarde in het verleden, dit niet deed om darwinisterij te luchten, maar om te vieren: de kracht, de macht en de heerlijkheid van den Mens op zijn

planeet, op zijn ster: Gea, de glorie van het wezen, dat zich niet een absoluut ewig God, maar een eindig god voelt als bliksemdwinger, van het schepsel, dat zich van een dierlik wezen heeft opgevochten tot Koning van één Wereld-Bol en wien tans ook de sferen van die éne Globe te eng, te klein beginnen te worden. Want in de hogere kringen der geleerden en technici is het vraagstuk van mechaniese correspondentie door marconigrafie naar de planeet Mars tans aan de orde. *Het grootste bezwaar*, wat in de XIXe Eew onoverkomelijk *scheen, is reeds opgegeven*: het noodzakelijk gebruik van kabels. Daar de internationale Eenheid op ieder gebied op Aarde steeds hechter word en in de Natuur stilstand onmogelijk is, terwijl er voor achteruitgang in dien zin tans niet de minste kans bestaat, moet dus de gehele toekomstige Beschaving worden: *inter-asteraal!*

Dat heeft de geniale Jules Verne reeds voorspeld evenals de wedergeboorte van het Mongoolse Ras. Ik zeg: geniaal, omdat hij niet alleen groot is als auteur door zijn wetenschappelijke fantasieën, maar ook omdat hij onsterfelijke mensentypen heeft geschapen: Phileas Fogg, Passepartout, kapitein Nemo, Ben Zouf, Paganel en zoveel anderen. Als voorlopers van die inter-asterale richting noem ik behalve Dante als de baanbreker in de XIIIe Eew, in de XVIIe Cyrano de Bergerac met zijn *Voyage dans la Lune* en zijn *Voyage dans le Soleil*, Milton in zijn *Paradise*, die onder den invloed stond van Galileï, in de XVIIIe Voltaire, die al over de bewoners van Sirius fantaseerde, en in de XIXe behalve Verne en Flammarion, Jules Laforgue, Kurt Lasswitz, Wells en op tooneelgebied Rostand, die in *Cyrano de Bergerac*, den dichterliken

astronoom uit den tijd van Louis XIV, al een voortype heeft getekend van den toekomstigen inter-asteralen Mens, namelijk: waar Cyrano doet, of hij van de maan is gevallen. Ook in een prachtig gedicht op de Maan in *Les Musardises* bewoog hij zich reeds in die richting. Hier te lande vind men als voorproeven daarvan *God en Goden* van Couperus en *De Broeders* van Van Eeden, in Engeland in den jongsten tijd Rice Burroughs met zijn romans over de planeet Mars en in Frankrijk René Arcos met zijn gedicht: *La Tragédie de l'Espace*.

Opzettelijk heb ik mij in deze legende bezig gehouden met de Aarde en de Maan, een *lagere* wereld, voor zover wij weten. In ander werk hoop ik Mars en de Zon, voor zover ik denken kan, *hogere* werelden, te behandelen.

Daar alle vroegere Godsdiensten, ook de Joodse en de Mahomedaanse, in den grond Zonnendiensten geweest zijn, waarbij de Zon hoe langer hoe meer vergeestelikt werd, vermoed ik zeer stellig, hoewel de zekerheid daaromtrent *tans* nog ontbreekt. dat ook de nieuwe godendienst dit zal zijn, niet meer van de Zon zelf maar van de stoffelike, hogere wezens, die de Zon wel zullen bewonen, en van de Zonne- en Planeet-Logoi. Dit zou o. m. die terugkeer beëindigen tot de Natuur, tot den oer-toestand, die al in de XVIIIe Eeuw zo sterk zich uitte in de denkbeelden van J. J. Rousseau. Te onderstellen, dat de Zon niet bewoond is, omdat *wij er in verbranden, is even onzinnig als te beweren, dat de zee niet met levende wezens bevolkt is, omdat wij er in verdrinken. Hoe langer hoe meer leert de Wetenschap, dat het leven met alle bepaalde voorwaarden spot. Aan dat Inter-Asterale Naturalisme van den nieuwen Godsdienst, zoals die nu al snel uit de ouden evolueert,*

heb ik al uitdrukking gegeven in het voorafgaande werk.

Want wat ik in mijn *Japanse Verzen* wilde aanduiden, is, dat ik in Japan, waar de Zon het oerbeeld is gebleven van zijn schoonheid in de Vlag, in het Rijkswapen: de Chrysanthemum, in de ontploojde waaiers en in den naaldentooj der geisha's en moesmé's, een voorvorm zag van het nieuwe Rijk van de Rijzende Zon der Wetenschap, dat zich als zijn stralen uitbreid over de ganse Aarde en van Ster tot Ster. Evenzo heb ik in *Lohengrin*, den Ridder van de Rijzende Zon, van de Lente, van den nieuwen Volkeren-Morgen, van het Socialisme, aangesneld van Montsalvat, den Tempel-Burcht der Verlossing, direct en indirect den dageraad gezien, welke van die hoogte de wereld zal overstralen van uit een Zon-op-Aarde: den Graal. Zijn Rijk, dat van den Heiligen Geest, is voor ons dat van de Electriciteit en hogere krachten.

En bij deze bundels sluit *Sita* aan. Want zij is de verdwenen schoonheid van een wereld, die verging voor de droefenis en het ascetisme, onder de schaduwen van Christendom, Islam, Boeddhisme, en Shintoïsme, waartegen in de Midden-Ewen het volk Israël zich verzetten bleef en die dit meer dan enig ander zal weg vagen, van de verjongde, de nieuwe aarde. Het verloop van de handeling is enigszins ontleend aan het oude, indiese epos: *Ramayana*. Rama is hier de dichter-krijgsman, die vóór de stichting van het Boeddhisme door Yama vernietigd word, den Koning van de Maan, en de Maan is het gesternte, dat Boeddha's leven steeds heeft beheërscht, terwijl zijn liefste: *Sita* in den brand van Luna, het bleke beeld van armoede, askese en melankolie wegwijnt.

Zo — en door die moderne hemel-beschrijving — vormt *Sita* met de genoemde bundels één geheel.

Ik behoor nog aan de Inleiding III tot *Sita* toe te voegen met betrekking tot wat ik schreef in 1912 over draadloze telefonie, dat deze sinds dien tijd zeer vooruit is gegaan en dat sedert de grote Oorlog de luchtvaart een groten invloed begon uit te oefenen op de produktie-wijze.

Over de mogelijkheid van leven op andere werelden, manen en zonnen dien ik tans nog op te merken, dat ook metalen blijken gevoel te bezitten. Hiermee vervalt dus het vroeger gemaakte verschil tussen organies en anorganies, tussen bewust en onbewust leven. Vooral in de vorige Eew braken grote geleerden als Flammarion zich er het hoofd over om te bewijzen, dat er b.v. op Mars „organies” leven moest zijn. Nu dat verschil wegvalt, word het experimentele bewijs overbodig — en dat komt tòch wel — voor een idee, waarvan het tegendeel voor het gezonde verstand toch al onaannemelik was, absurd!

Daar mijn mening over den oorsprong van den Zondvloed door teosofiese studies zeer gewijzigd werd, ook aangaande den duur van de praecessie der equinoxen en meer, heb ik enige regels hierover weggelaten, welke ik in verband hiermee als verouderd beschouw en ook in de voorrede van 1912 veranderingen aangebracht om dezelfde reden.

Amsterdam

November 1922

l'An IX. Ere parisienne

FOEJĪ-NO-HANA ¹⁾

I

PROLOOG VOOR ANNO 2558 (1898)

DER

JAPANESE TIJDREKENING,

Jaar 30 ²⁾

VAN

MOETSOE-HĪTO'S ³⁾ MEI-DZJĪ ⁴⁾

In Dzji-Pon-Koeé, ⁵⁾ waar een eew'ge brand
Van heilig bloemvuur naar de Zon vervlied,
Waar men in parasol en in chrysanth
't Beeld van het Licht alom vervuldigd ziet,
Kleurt alle maanden bloemtooj, daar dit land
Haar trouw steeds nieuwe stuifmeel-wierook bied
En de kalender word in kunstenaars hand
Door kleur en dicht daar tot één bloemenlied.
Nu zie 'k de Muze als een moesmé ⁶⁾ mij
Twaalf wajers als fana koyomi ⁷⁾ reiken
Met bloej van kunst, die naar den tijd er tiert,
Moog z'allen zo'n omfleurde verzen-rij
't Geplooj van wajers, twaalf in tal, ontstrijken,
Die 't Nieuwe Jaar met Nieuwe Kunst doorsiert.

II

FOEJÏ·NO·HANA

Als een japans poët, die ruim omwaad,
 Gebukt voor slank, blank vel van rijst·velijn,
 In helrood inkt·meer een penseelspits baad,
 Waarlangs in zeegroene' en wolkrose schijn
 De zoom, een parelmoeren schelprand gaat,
 En waaraan stenen hondje, kneuterig·klein,
 Tot stoornis met een sprong te dreigen staat
 Om woest te spatten op 't papier·satijn. ¹⁾

Zo wil ik stil japanse verzen rijen
 Als zulk een dichter, die met zacht gestreel
 Woord·tekens, helrood, uitzwiert van 't penseel,
 Zodat het blad vol trossen beelden hangt
 Naar violette foeji neder rankt ²⁾
 En met zo'n fleur van lente U vermeien.

III

SERENADE

Als zanger, die voor liefste's woning beid,
Het rechterbeen spitst vóór, de linkerhand
Omslankt den samiseng, ¹⁾, de rechter spant
Toontonkeling van een lied, dat hem geleid,
En schouwt wat wajertaal ze'm tegenspreid:
Of zij d'afhoengi ²⁾ achter 't kapsel plant
Als aureool en vleiziek naar één kant
't Gelaat en 't zwart getoet der haren glijd,
Of dat de zangstroom, die zijn monde-wel
Als wierook uitstijgt, welke opwaarts duft,
Als wolk van geur verjaagd word, weggepuft:
Zo lees ik, Muze, uit uw wajerspel
Of ge' u afkeurend heenwend van mijn kunst
Dan wel die toewuift met gebaar van gunst.

IV

GEISHA'S

Nu trippen één voor één mijn Verzen aan,
Beheerst door samiseng^s en koto^sklank, ¹⁾
Een drom van geisha's, ²⁾ met een wuft gewank
Der haarvracht, waarheen sporten spelden staan
En als tot steunsel schuins de oogen gaan.
Ze schuifelen zoetjes: er vlied goudgesprank
Van reigers om 't blauw zij gewaad, wijl rank
Ze' aan één hand over 't kapsel wajers slaan,
Dan weer wijd^sarms in d'enge obi ³⁾ hangen
Aan rijen of d'afhoengi voor 't gezicht
Als uit een mom met donkere iris lonken.
Zo zie 'k mijn Verzen in figuren slangen,
Wier zwaaj en dans juist naar de maat verzwicht
En zwierig in gespitsen kleedval flonken.

V

PORT-ARTHUR

Een fort op steil gebergt' aan zee. Daar laajt
Van vele standaards in driehoekig veld
Het heilig geel van 't Hemels Rijk: er zwelt
Gekronk in van zijn Draak der Nacht. Daar zwaajt
Wreedogig krijgsvolk 't kromzwaard, zelf gepaajd
Door dolle hoogmoed; zelf slechts is 't gekweld
Door vrees voor 't Monster op den muur gesteld.
Dat sepia-zwart de keizerskleur begraajt.

Maar in het Oosten start in front aan front
't Japanse leger; duizendvoudig schicht
Zijn wapenglans — tot plots de stormtrom roert
Als in versnelde doods-mars, 't Zonne-Rond
In blanke Vaan de bataljons van 't Licht
Met woesten oorlogs-galm ten aanval voert.

VI

DE RIJZENDE ZON

En opgeschrikt uit ewen-ouden waan
Door 't vuur, dat altijd nader, wisser vlaagt,
Zien de Chinezen ladders heffen, slaan
Met haken in de muren, ieder draagt
Gebukte krijgers, die zich wild ruim baan
Met kolven, sabels zwajen, waar men 't waagt
Hen nog met houwen, steken te weerstaan,
Tot over 't fort hun Zon steeds hoger daagt.
En wie hen smekend geen erbarmen vind,
Word neergebeukt of met een knal geveld
En 't lood haalt in wie nog te vluchten tracht,
Tot over de geval'nen 't Monster wind,
Alsof het die nog in zijn klauwen knelt
Tot prooj voor 't overwonnen Rijk der Nacht.

VII

SALUUTSCHOT

Langs nachtblauw als met kruitgewolk bezwaard
Spicht mast en ra op kruiserforten aan,
Wier rompen in lichtgrijze pantsers staan
Dik van de kiel, tot waar de wacht rond staart
In 't hoogst balkon. En van hun bruggen klaart —
Wijl uit de pijpen dreigend vlammen slaan
En roetrook poeft — aan elke flank een spaan
Van booglicht, dat hel-ernstig hunne vaart
Ombreed. — Een knal!... En driemaal zinkt en stijgt
't Blank dundoek, waar de Zonbal scherp in bloed,
Als vreemde vlaggenvlucht het want doorrijd
Van d'Europese vloot, die hen omtijgt
En met geboenk, ver donderend, wedergroet:
't Modern Japan als Grote Mogendheid.

VIII

DE DRAAK VAN CHINA

Om China's Muur, bergwallen, einderluchten
Waarvan naar 't zenit starre Stilte ging,
Plangplangt de trom en doet zijn dwingren duchten
Voor d'aandreun, klank van grootse' Omwenteling.

Alom voor stoomwalm, koolspitsflitsen vluchten
Zeilwagens, sampans, ¹⁾ waar langs stroomgesling
En rails Europa's ijzeren monsters zuchten,
Waar gonggebong voor klokgetang verging.

O Rijk van Licht in gruwelnacht verloren,
Uw vaan zonk als Gehenna's zinnebeeld,
Doch laat door vreemden u den Tsjoeng-Yoeng wijzen,
Uw monster als een nieuw simbool hergloren,
Door hete gloed van bloemenmeel omgeeld,
Weer als de Vuur-Draak van Vooruitgang rijzen.

-- --

IX

VOLKEREN-MORGEN

Gegroet, cobors ¹⁾ met groene koepelronden,
Die tempels soms van 't Toekomst-Land mij leken
En dan m'een plechtig Zondags-bong'len zonden,
Met drang van koorgezang mijn ziel doorstreken.
'k Wil met den stouten waan der Slaven breken,
Die Ruslands wereldheerschappij verkondden,
Want reeds zie 'k in mijn vlucht naar verder streken
Ook den Mongool een mateloos Rijk zich gronden.
't Is me of daar troostend de pagoden-torens
Hun luifels voor geknechte volken breiden,
Moed schenken door 't opspitsen hunner horens
Al wie ook dáár een nieuwen dag verbeiden
En reeds hun schellen met de randen schouwen
Naar d'Aarde' in aller Volkeren morgen-blauwen.

X

PAN-MONGOLISME

In China, Birma, Tonkin, al die landen,
Wier vlaggen eerst verlamd in luchtrust hingen,
Maar die sinds kort vooruitgangsvlagen spanden,
Zal snel nu vrij hun kleur en beeld uitslingē:
Heet Cochīn-China's geel, omzwart van tanden,
Blank Siams Olifant uit wemelingen
Van rood en uit die tint met blauwe randen,
Cambodja's Tempel en uit geel aan zwingen,
Korea's Tijger. ¹⁾ — Zo vóór Frankrijks kleuren,
De Duitse en Moscovietiese Adelaren,
De Union Jack nog 't Gele Ras moet zwichten,
't Zal Dai-Nippón zich tot modelstaat keuren,
Zijn volken om de blanke Zonvaan scharen,
En ze' als hun aller Oriflamme lichten.

XI

DE INTERNATIONALE

Uw jacht op winst om d'aardbol, plutokraten,
Zal zelf tot bouw van beter orde' U dwingen,
Die wellicht dacht straks 't Volk slechts loon te laten,
Als koelies in Uw goeden tijd ontvingen.

Geen vrees, dat spoedig gele Syndicaten
De blanken met chinese list verdringen,
Of van de werklui de Mongoolse maten
Nog steeds de aartsvaderlike liedjes zingen.

Want zoals draken kraterbrand opstuwen,
Vaak van Nippón den gansen bouw bedreigen,
Zoo trilt die tans tot wissen valbereid,
Waar muilen van de Pers hel lichtvloed spuwen
En Marx' parool een leger saam doet tijgen,
Dat ginds ook onder 't Rode Vaandel strijd. ¹⁾

XII

FLIRT

Als dame, die met knieknik voorwaarts treed,
Deemoedig nijgt tot minnedienst bereid,
Plat den afhoengi onder d'ogen breid,
Zo zich hem toereikt uit eng dalend kleed,
Die — daimio ¹⁾ — machtig uit zijn mantel breed,
Eén hand aan 't kromzwaard, plots den wajer rijt
Uit vasten gordeldruk, beschermend spreid
Als meester en zo trots haar welkom heet,

Zo zie 'k Nippón mij hare schoonheid bieden,
Die schelms een reuzen-wajer tot mij richt,
Maar fluks behaagziek niet alleen 't gezicht,
Doch heel haar nauw omstrikten, blauwen tooj,
Om mij te meer te' ontbranden op haar mooj,
Steeds weer in zijn omstraling doet vervlieden.

XIII

ONHEILSBODE

Gelijk uit dennen, dreigend opgericht
Aan roerloos meer in Nippons stille lucht,
Als reeds de maanboog, zich bepeinzend, licht,
Een zwarte vlinder vliddert, — geen gerucht
Ontwuijft zijn rouw — en op een bloemkroon zwicht,
Helwit en smoorstil haar den dood toezucht,
— Dra welkt ze, sleept langs d'oever als ontwricht,
Wen d'onheilsbode spoorloos is gevluht —
Zo stort, wanneer de zon zijn wajering stralen
Saamsmalt, een Stoomkoorts, rosse, bleke vrouw,
Zwartwiekig uit de donkere bossen aan
En doemt pagoden, burchten, die nog pralen
Als roem van feodale wereldbouw
Met dreiggebaar ook ginder te vergaan.

XIV

ATLANTIS

In Glorie-Ewen voor den Groten Vloed,
Rees steil het kokos-wuivend vasteland: ¹⁾
Atlantis, waar zich nu de kabel spoed
Door zee en slechts wat scheeps-stoom langs den rand
Van d'Oceaan-Bol wimpt. Als aan zijn strand
De keizer stond, dan stormde' een schimmelstoet
Van golven aan, gemengd door meermans hand
En boog de halzen willig hem te voet.
Naar Yucatan, ²⁾ naar de Sahara-Zee,
Naar zijn Etrurische koloniën, ³⁾ On's ⁴⁾ westkust
Ruisten zijn draken en stijf wiekend week
't Spaan-zwajen van zijn barken, die gedwee
De waterbisons trokken naar zijn lust,
Al naar zijn scepter hun een baan voor streek.

XV

DE ADELAAR DER ATLANTIDEN

En voor der pyramiden, tempelen macht
 Van rots hield als d'Azteken — fier geveerd
 Het adelaarsprofiel — het krijgsvolk wacht
 Met lans en tomahawk, getatoeëerd
 Met 's keizers Arend, totem, die, vereerd,
 Guldde' op een voorslip en met franjepracht
 Hun van de heupen viel en d'afkomst leert
 Van dit stilernstig, heroïek geslacht.

't Is of die Vogel, daar van deze stam
 De Tiberstad Etrurie's Wet ¹⁾ ontnam
 Als telg den Adelaar van Rome won,
 En later nog uit verre' Atlantenloot
 Een als de arend starend Ziener sproot:
 Een Dante', een Angelo, een Napoleon.

XVI

DE DOCHTERS VAN ATLANTIS

En zo in 's vorsten vuist de irisbrand
Des Adelaars tal van volken overschóót,
Zijn vlucht van wigwams in het Zilverland ¹⁾
Tot over Gallië's dolmen ²⁾ schaduw goot,
Stil boog voor zachte keizerinne-hand
Kameel, rendier en hond, 's mans lotgenoot,
En duif en pauw, der bloemen vlammen-stand,
Magnolia-legioen en lelieën-vloot.

Zo star in wapenpraal de lijfwacht stond
Aan poorten van de lotoszuilen-zaal,
Waar gasten lagen aan het vorstelijk maal,
Ranonkelrank langs gulden gordels wond
Een keur van danseressen sluiering
Of hun gewank aan zichtb're ritme hing.

XVII

IN OUDE TIJDEN....

En op der Hoofdstad hoogste tempeldak,
 Waar men den Zonne-Adelaar hulde bracht,
 Als hij des morgens zegenend van zijn strak
 Gespannen zwingen licht afvlaagde, placht
 Men vuur tot sein te branden. Dan ontstak
 't Van fort tot fort een weersein, dat bij nacht
 Zo orders schoot door 't Rijk en op dat vlak
 Een toorts van wijsheid scheen der sterrenwacht.
 En wie tot lering van een vreemden stam
 Atlantis' priesters opzocht, scheen die vlam
 Als bliksem flitsend over d'Oceaan
 Alom zo'n licht van weten op te slaan,
 Waar 't wichelaars-oog verrukt der sterrental
 Omkringde' als dorre prairieën regenval.

XVIII

DE GROTE VLOED

Wee! — Schemering, zwoelte zonk. — De lucht werd gal
Van wolkgedreig — Voor plotse stormjacht boog
Der palmen hals als beulsprooj voor den val
Van 't zwaard, aan hopen op spiralend toog
Bezweept van bliksems, steigerend tot den hal
Des hemels de Sahara-Zee en vloog
Zijn kom uit, water stapelend, wal op wal,
't Ontzet Atlantis overweldigend, hoog
En honderd-muilig. — Wee! De Zee verslond
Op heuvels 't laatste mensen-kluwen, 't zwond
In wieling, elke angstkreet werd gesmoord
Door donders. 't Was der goden val. Wee! — Voort
Joeg bliksem en cycloon en golfgedrang. —
Plasregen raasde veertig etmaal lang.

XIX

'T VERLOREN EDEN

't Was om die Zee, ¹⁾ dat Edens vier-stroom stuwde,
Waar rozig lotus en flamingo gloejden,
Uit bladerheuvelen palmen=vederen sproeijden,
Oranje=waduwen zwoele wind doorvluwden,
In d'overkapte nest-kring wevers ²⁾ tjuwden,
De olifant door 't woud een weg zich snoeide,
Schaapskudden blanke' amandelen ondervloejden,
En heller Zon den Mens door 't loof toe gluwde,
Sinds hem de Slang, (het Water), wijsheid leerde
Tot landbouw, met den tand (der spâ) liet snijden
In d'Appel, ³⁾ die d'Almoeder, (d'Aarde'), 'm bood
Doch sinds dien Vloed was 't Teb, ⁴⁾ die hier regeerde,
Er dorheid, hitte, stank en stilte spreidde,
't Met een rond wentelend zwaard ⁵⁾ van vlammen sloot.

XX

DE ATLANTIESE OCEAAN

En als een vloot, die in een mist verschimt,
Waast groen, door roerloos kristallijn omglampt
Atlantis' Hoofdstad. Op haar pleinen glimt
't Zeesterren-firmament en flauw=blauw lampt
Er boog aan boog van kwallen. Spichtig klimt
De kreeft er trappen op; veelarmig klampt
Zich d'inktvis om een zuil en dreigend grimt
De muil van haje' uit hoeken, waar bekamd
Met stelen, bruin, olijfgroen, knol aan knol
Op algenstengels zwelt. Door 't golfgegrol,
In noodweer rekt soms uit een wiegelkuil
Van baren als van spooksels angstgehuil,
Maar zont het zeeveld, dan wit wiekend spreid
En zaajt de meew er slechts: Vergetelheid.

XXI

HET CHRYSANTHEN-RIJK

Als Rijk van Mythe in 't breed, uitwajerend Licht,
Waarvan de goudvis de hoogrode gloed
Tot in het diepst van donkere wateren schicht,
Zoo prachte Oud-Japan: — 't Golf van den voet
Des blanken Foeji-Yama ') overspicht
Van ewig pijnboom-groen zijn heuvelvloed
Naar zee. Gelijk een vloot bloem-jonken ligt
Het pralend door den Oceaan omspoed.
't Is of elk dakscherm, dat ten hemel langt,
Er vloed van zon-stofgoud en bloesems vangt,
Geen god of boeddha, die in tempels woont,
Die niet op heil'ge kelk: de Lotus troont.
En 't imperiaal blazen van 't Zonne-Land
Siert, heraldiek verstijfd, de Bloem Chrysanth.

XXII

THE FLOWERS, THAT BLOOM IN THE
SPRING¹⁾

O.Land, dat, zo gewolk uw Zon betreft,
 Beschaduwd als in siësta slingt, gedekt
 Door halo-bleke stralen, wijd en zijd
 Als uit een hemel-parasol gespreid:
 Ge lijkt, wanneer uw foeji franje's breid,
 Eén bloemgrot, waarvan teer-blauw druipsteen glijd,
 En als de sneew nog langs de takken rekt,
 Dan wit en rood pruimbloesem, die er gekt
 Bij 's Winters aftocht. Hier spicht zonder groen,
 Het tulpgeboomte'²⁾ om menig paviljoen,
 Waar 'trose' als bruigoms stoet, blank voor de bruid,
 In tchaya's³⁾ menig minnend paar omsluit,
 Dat vlinderlicht in bloemen-sferen leeft,
 Op wajer-zwier chrysanth-gezoon doorzweeft.

XXIII

AVONDSTOND

En 's avonds tussen meen'ge kamerwand,
 Kilwit gelijk de parelblanke Maan,
 Als hij vol, ouwelplat, in 't blauw zijn rand
 Scherpt, vlamt om 't doodstil zwart of hoogrood staan
 Van 't teeblad-meer, om den chibatsi-brand ¹⁾
 Gekelk van lotuskoele, lichte blaân
 Van teer porselein, waar kleiner meer in spant,
 Van tcha ²⁾ en waaruit prikkelend geuren gaan
 Naar moesmé's in 't spits uitgesneden kleet,
 Dat kartelend als gebloemt de vloer bebreed.
 Dan rozebloost deurlat-geruit en muur
 Van lampions, bemorsd met rood, als vloejt
 In huis aan huis weerschijn van 't lotus-vuur,
 Dat zacht en vroom voor 't beeld van Boeddha gloejt.

XXIV

DE MI KADO

Daar leefde' in een paleis staande' uit een gracht
Vol lotusbloemen — braak rondom de rand —
Met witten toren, violet bevlagd,
D'aloudste Dynastie van heel 't Vierkant ¹⁾
Der Aarde: Dzijmmoe-Tenno's trots geslacht
En blank straalde in de wimpeling de Chrysanth ²⁾
Van den Mi Kado, ³⁾ die in fabelpracht
Van zaal aan zaal, hel-rijk met wand aan wand
Van goudlak, leefde', onzichtbaar als een god.
Eén wajerflap van toorn en 't was gebod
Tot hara-kiri, ⁴⁾ maar heil wie het hoofd
Ter aard boog als er gunst mee werd beloofd,
Van hem als van astraal-licht ⁵⁾ afglans ving,
Slechts zelde' aanschouwd in heil'gen hemelkring.

XXV

DE KOGO

Zoals na d'eerste donder plots de lucht
Stof, mensen, bladeren van de wegen vaagt —
Nu plutteren druppels tot — versneld — gerucht,
Razen van regen aanvaart — zo, gejaagd,
Nam 't volk voor naderend hoefgeglomp de vlucht,
Als van den mantelzwier der wacht omvlaagd
De Kogo ¹⁾ aantooft, elk voor 't hoofd beducht.
Want sterven moest de onderdaan, die 't waagd'
Eén blik te heffen naar den palankijn
Van goud, waar achter violet gordijn
Ze' in 't wit — met zwarte draken overkringd, —
Door ebben aureool van 't haar omringd, ²⁾
School, mysties gloejend 't adelaarsgezicht ³⁾
Als door den gloed der keizersvlag omlicht.

XXVI

UIT DE MIDDEN- EWEN

Nog staat als ster, die — langzaam neergedaald —
 Voor voetstuk zich tot lotusbloem vergrootte ¹⁾
 In tempels, waar zijn stengel neerspiraalt
 En heft — de blote borst van 't kleed omvloten —
 De Boets', ²⁾ waarvan 't gelaat Nirwana ³⁾ straalt.
 't Schijnt, zo zijn ogen zalig staan gesloten —
 Of 't wimperpaar van Licht toch word doorschoten,
 Hij als in droom zijn goddelik Woord herhaalt
 Met breed gebaar. Nog steeds bij 't gongen-gonzen
 Stroomt 't volk door torii's ⁴⁾ in de tempels, knielt
 Het hoofd ter aard', door handgebrei geschoord,
 Of smeekt de handen stijf op met de bonzen ⁵⁾
 En mompelt beden als door schrik bezield
 Of 't donderen van het Rad der Karma ⁶⁾ hoort.

XXVII

HET SHĪNTOISME ¹⁾

Nog blijft in Miya's ²⁾ steeds de Spiegel stralen
En flonkt er Bergkristal, Banier en Zwaard,
Waar witte priesterstoet in tempelzalen
D'erinnering aan de Kami's ³⁾ vroom bewaart,
Die er op handgeklap van 't Volk neerdalen
En door gebed de heldenkracht weergaart
Der Vaderen, wier geschim er om blijft dwalen
En door hun macht zijn ziel van licht doorklaart,
Zo 't veel verwierp van wat de ouden dachten,
't Wil de' ogen toch in effen spanning richten
Op de symbolen, die den voorzaat lichtten
Om schoner, reiner dan de voorgeslachten
Van wat als zonde, duister drukte ontdaan,
Een nieuwe wereldorde in te gaan,

XXVIII

STERVENDE ADEL

Maar zoals eens de Waterdraken kwamen
En met hun muil de ruiters overbogen,
Die onder hunnen Adelaar-standaard samen
Met wilden oorlogskreet hun tegen vlogen,
Doch met hun klauw ze wisten te omvanen
En met hun rossen, steigerend opgetogen,
Ter aarde draajde', Atlantis stormend namen
Ondanks 't vergeefs, maar toch heldhaftig pogen
Van 't adelaars-ras, zo : wie nog mocht geloven
Van 't arendskroost den draken-stroom te dammen,
Die in Cipango streek na streek doorstoven,
Brand zajend met hun kam, gewiek van vlammen,
Word duizelend met één pantserboenk versmeten
Of in hun gruwb'ren greep vaneen gereten.

XXIX

DE VUURVLOED

Gelijk de wateren d'Atlantiden velden,
 Die fier nog tot verweer den vloed weerstonden,
 En trappen op, terrassen over helden
 Steeds elken top met enger kring omrondden,
 Zo, sinds stoommonsters Oud-Japan doorsnelden,
 Was 't, of het vuur opniew de meer-rotonde
 Des Foeji-Yama's uitbrak, geisers welden
 Uit iedere plooj, alom de steden stonden
 In krater-regen en vergeefs hun daken
 De horens als om hulp ten hemel staken,
 Waaruit legioenen van gewiekte draken
 Gestaag verderf naar al hun glorie braken,
 Zelfs sampans, die ter vlucht hun snebben richtten
 Met heel het Rijk in rook, vuurval doen zwichten.

XXX

DE VAL VAN ROME

Ik ben geen dichter, die zich voelt versmeten
Uit vreemde wereld, die hij rijzen ziet,
Haar herfstig=somb'ren aanblik wil vergeten
En in gedroom naar oude tijden vlied, —
Wien 't lijkt, alsof geen schakel uit den keten
Der Evolutie hem verbinding bied
Met Hede' en Toekomst en die toch, verbeteren,
Vloekt al wat d'Eew van 't Eertijds leven liet.
Ik treur niet meer, wanneer ik aan de luchten
Den draf van adels=dronken ridderstoet
Of 't plechtig aangeleden praalvertoon
Van Rome's Kerk gestoord zie en vervluchten
Door walm van 't uit fabrieken hevelend roet,
Als spuwde d'Aarde golpen somb're hoon.

XXXI

DE VAL VAN MEKKA

Noch, als niet meer heetrood uit een der kommen
 Van Balkansneew — als yatagan gewet: —
 De Halve Maan opdreigt, noodklokken bommen
 Door 't Donauland, de bergwacht, uitgezet,
 Den Sultan staand in 't zadel voor zijn drommen
 Koráán en zwaard ziet heffen, hun trompet
 De heem'l en aarde' alom door brandkolommen
 Eén hal — den Oorlogs-God van Mohammed
 Wijd tot moskee; — noch, wen dra één: de Slaven,
 Nu scheuring Habsburgs, Osmans ¹⁾ Rijk bedreigt
 En dan Czaar Peters Wil ²⁾ ze voorwaarts dringt
 Met woest Oera! den Bosforus ³⁾ bedraven,
 Zijn Adelaar langs d'Aja Sofia ⁴⁾ stijgt
 En Mekka's heiligdom ⁵⁾ tot puin verzinkt.

XXXII

DE VAL VAN PEKING ¹⁾

Geen japans masker zie 'k meer grijnzend grimmen,
Witborstelig wenkbrauwboog en spitse baard,
Om puilende' oogen koperkleurig glimmen,
Dat aan een hemel leeg van goden staart,
Waar sinds de Dertiende' Eew een stadig klimmen
Van stemmen ²⁾ ook door 't Uiterst Oosten vaart,
Die na 't asketies, middeneews verschimmen
Verkonden, dat Nirwana blijft bewaard
Voor hen, die om hun ziel hun vlees niet schonden.
Want spoedig word daar hoger Schoon gevonden
Dan in 't Feudale Rijk, waar — rond getogen —
De bonzen bedelden, waar daimio's vlogen
Ter valkenjacht, waarvan — den val nabij
Als heel Oud-China — 'k zonder treuren schei.

XXXIII

DE FRANSE REPUBLIEK

Mij drukt geen wee, nu ook de Half-Feudale
 Bourgeois-Respublica verdwijnen moet,
 Maar 'k eens haar Vlag als die der Federale
 En reiner, heil'ger dan te voor' begroet.
 Zo Dreyfus tans voor bürger-joden boet,
 Waar Rome's Clerus niet op kan verhalen,
 Dat Isrel alle Kerken waggelen doet:
 't Woord van Zola zal 't Franse leger stalen,
 't Voert niet naar d'Elzas slechts de Tricolore,
 Doch ook den Muur ¹⁾ langs, waar Jehoeda wacht
 En klaagt en d'Ewen door naar vrijheid smacht,
 Maar dra zal Gea ²⁾ 't als één Staat behoren,
 Wen met bazuindrang, als herauten-stem
 Frankrijks trompet rijst in Jeruzalem.

XXXIV

PARIJS

Ik treur niet bij de grote Wereld-Wejen,
Daar 'k vreugd in 't zelf — mits schoon — te sterven stel,
Om een Atlantis, overzwalpt van zejen,
Daar ik van levenskracht me zelf niet tel
En vol van hoop, dat weer nieuw land zal brejen,
Dat langzaam steilend uit het golvenspel
Met groen zich overhuilt, ook nu moskejen,
Pagoden, katedralen samen donderen,
Als bliksem het elektrics licht de wondere
Verrijzenis velt der oude heil'ge Steden,
Waar vrome pelgrims Ewen henen schreden,
Want uit Parijs — nieuw Centrum — rijst als Baken
Reeds d'Eiffel, die héél d'Aard-Bol zal omwaken.

XXXV

FIN-DE-SIÈCLE

De wind des Tijds verwaajt de litanieën
 Van hen, die half deez' Maatschappij begrepen,
 Maar voor een Wereld van Democratieën
 — En half voor die der Bourgeoisie benepen —
 Weer staarden naar de vroegere Hierarchieën
 En met hun oude glorie bleven dwepen,
 Zo, soms door valse Wetenschap geslepen
 Of dwaas, de wrakke Kerken, Monarchieën
 Steun schonken. —

Tans gelijk in een der oren
 Van een reusachtig, eenzaam Boeddha-Beeld
 Een vogel, als om dit te wekken, kweelt,
 Wil ik dit wereldschuw geslacht, verloren,
 Verdroomd in monnikschap, mijn stem toedringen
 En 't van de Aarde en zoete Zonne zingen.

XXXVI

FIN-D'ERES ¹⁾

Ook ik wil d'oude Metropolen prijzen
 Maar meer de jong'ren, waar het velo-zwieren
 Den weerschijn overijlt der licht-paleizen:
 Hotels, café's, waarin dwerg-palmen tieren
 Als van stads-zwoelte, waar de treinen grijzen
 Van stof langs stage zwaaj van hun kwartieren
 Als ewig jagend rad, of die ze' ontgieren,
 Terwijl de telegraaf met dalen, rijzen
 Hijgt, zwoegend door hun stoom. —

Doch niet met schempen

Zal ik de stem van mijn gevoelens dempen,
 Die klagend luid of fluisterend toch verkonden,
 Wat in die Centra niet werd weergevonden
 Van feodale praal uit vroeger Leven,
 Die hun de Nieuwe Era wéér zal geven.

XXXVII

NOUVELLE ERE

Heil, wen behuifd door rozig pruimbloem-dak
 't Mensdom den blik naar Nippons zeekring richt,
 Als Isrels Adelaar zegenend van zijn strak
 Gespannen zwingen licht afvlaagt, 't gezicht
 Doet dekken voor den brand, dien hij ontstak,
 Een vuurstroom als een Jacobs ladder ligt —
 De Zon uit — koolrood over 't golvenvlak,
 Hij, klimmend goudwit hitte-schittering schicht.
 Heil, als hij op Parijs daalt, 't overhangt
 En als de Adelaar van Atlantida,
 Maar van Nippón dan tot Amerika
 Met wiekgewelf de Wereld-Bol omvangt,
 De Rassen — om 't Latijnse' één Bond — bestrekt
 En d'Aard-Ster als één Stad: Nieuw-Zion dekt.

Amsterdam
 1897—1898

TOELICHTINGEN

Verschillende verklaringen zijn onnodig voor de meer beschaafden, doch daar ik dit werk ook toegankelijk wilde maken voor die arbeiders, welke reeds onze literatuur beginnen te kennen, is daardoor het aantal noten groter dan voor de ontwikkelden uit de burgerklasse nodig was.

Voor mijn spelling, soms radikaler dan de Kollewijnse, verzoek ik de welwillendheid der lezeressen en lezers, daar ik zo doortastend mogelijk die van heden wens te vernieuwen tot behoud en verbreiding van onze taal in Zuid-Afrika en elders. De internationale woorden schrijf ik zoveel mogelijk leesbaar voor vreemdelingen, daar deze o.m. de materie vormen van de Esperanto, een wereldtaal-stelsel, dat veel goeds bevat, al beschouw ik dit niet als de Wereldtaal van de toekomst. Soms heb ik opzettelijk ter wille van de statie een woord ouderwets gespeld, b.v. in XXI: de Bloem „Chrysanth”.

I. 1) Foeji-No-Hana, de wistaria chinensis, een violette klimplant, die de Japanners langs latten en luifels neer laten hangen.

Door een noodlottig toeval kwam ik zeer lang in den waan, dat deze rose bloemen had en heb dit eerst kunnen wijzigen na de verschijning der verzen, waarin de foeji voorkomt, in N. Gids, XXe Eew, enz.

2) Naast een tijdrekening in cyclen van 60 jaar, tans reeds de 76e, tellen de Japanners ook vanaf de stichting van hun Rijk door den legendairen Dzjimmoe-Tenno en naar de regerings-tijdperken van elken Mi Kado afzonderlik.

3) Moetsoe-Hito, spreek uit Moets-Chto (met *ch* als in het duitse *Knecht*, *Recht*), naam van den voor-vorigen Keizer, welke betekent: Man des Vredes. Hij werd Mi Kado in 1867, maar kreeg eerst in 1868 werkelijk de macht in handen.

4) Mei-Dzji spreek uit Meej-Dzji, naam van zijn bestuurs-periode, die betekent: Verlichte Regering.

5) Dzji-Pon-Koewé: Rijk, waar de Dag begint, Rijk van de Rijzende Zon, Cipango, Japan.

6) Moessoemé spreek uit moesmé, meisje en dochter.

7) Fana koyomi: bloemenkalender.

II. Een inktkoker als hier beschreven, ziet men veel als weelde-artikel.

III. 1) Samiseng of semsin, citer met lange hals en vierkant klankbord.

2) Afhoegi, wajer. Afhoengi in Tokio-dialekt.

IV. 1) Koto, een soort liggende harp.

2) Geisha, spreek uit geej-sja, zangeres en danseres.

3) Obi, zijden gordel met brede strik op den rug.

V. De oorlogsvlag van Japan is wit, tot in de hoeken bestraald door een hoogrode, zestien-stralige Zon en bezet met een rand van violet, de kleur der dynastie.

VI. VII. VIII. 1) Zeilwagen, chinees vervoermiddel.

2) Sampan, chinees vaartuig. 3) Tao, is toestand van Rust volgens de leer van Lao-Tszé. De vertaling van dit woord in den eersten druk als Rechte Weg was overgenomen uit een foutieve Duitse, toen ik nog niet eens met de studie begonnen was nodig voor deze verzen in '97 en van China en Japan zoo goed als niets wist. Het moet zijn Tsjoeng-Yoeng als in de leer van Koeng-Foe-Tszé.

IX. Cobor, spreek uit: sabór, russiese katedraal.

X. 1) De Tijger, gevleugeld op geel veld was de vlag van den vorst van Korea.

2) Union Jack, bijnaam van de Engelse vlag.

3) Dai-Nippón, Groot-Japan. Dubbele medeklinkers als pp moeten in het Japans zo worden uitgesproken, dat de volgende klinker pas na een kleine interval volgt.

XI. Sinds 1897 had ook Japan zijn sociaal-demokratiese partij onder leiding van Sen Josef Katayama. Deze is tans communist.

XII. Daimio, edelman, eigenlijk: grote naam.

XIII. XIV. 1) Volgens Plato, Buffon en nieuwere onderzoekers, die dit steeds meer bevestigen (Zie Nouv. Revue van 15 Dec. '95 en 15 Dec. '97) lag er vroeger een vasteland tussen Amerika en Europa. Zelfs doen taalkundige navorsingen vermoeden, dat de Algonquinezen in Canada en de Inca's in Peru verwant waren evenals de Franse en Spaanse Basken met de bewoners van Atlantis. Het schijnt ook, dat

de vroegere Sahara-Zee, gedeeltelijk afgeleid door de Egyptenaren door den Bar-el-Ghazal naar hun rijk, door een vreselijke katastrofe, den zogenaamden Zondvloed, genoteerd door de Chinezen in 2297 v. Chr., zich uitstortte over Atlantis. Zie ook *Atlantis* van den theosoof Scott Elliot en *Atlantis* van Ignatius Donelli.

2) Yucatan, schiereiland van Mechico.

3) Etrurie, Tuscia, Toscane.

4) On, bijbelse naam voor Egypte.

XV. 1) Tomahawk, indiaans skalpeermes.

2) Wat ik hier meld van de Romeinse wetgeving, stond jaren geleden — meen ik — in de Fortnightly Review.

3) Dante werd geboren in Florence, Michel-Angelo Buonarroti op Florentijns grondgebied en de Corsicaanse Buonaparte's zijn mis-schien — gerechtelijk werd het altans erkend — verwant met de Toscaanse.

XVI. 1) Wigwam, indiaanse hut.

2) Zilverland, Amerika.

3) Dolmen of hunnebedden, galliese begraafplaatsen.

XVII. 1) De optiese telegraaf is zoover de weinige gegevens van Atlantis veroorloven te beweren met *zekerheid*, slechts *fantasie*, evenals meer in deze groep verzen over dit rijk of die rijken. Bij de hoge beschaving, die echter volgens de theosofen in Atlantis moet geheerst hebben, zou het bestaan ervan hoegenaamd geen wonder zijn geweest.

XVIII. XIX. 1) In de Nouv. Revue van April '93 kwam een artikel voor: Le Secret des Pyramides de Memphis van L. Mayou, waarin word aangetoond, dat zonder twijfel het verhaal in Genesis van het Paradijs voor een groot deel tenminste van Egyptiese afkomst is en dat Eden was de landstreek om de vroegere Sahara-Zee. De vier stromen in dien lusthof zijn niet de in den Bijbel genoemden, altans niet van het Paradijs, bedoeld door de Egyptenaren, maar de Niger, de Triton, de Oued-Noun en de Oued-Draa.

2) In Midden-Afrika bouwen de weervogels nestkolonieën onder een strojen afdak of parasol om de bomen.

3) De welbekende Appel van Eva, de Almoeder, was de Aard-Bol (zie bovengenoemd artikel) waarin de Mens met den „tand” der spade „beet” tot het graven van kanalen, „bevruchting”. De Egyptiese priesters wisten reeds, dat de aarde een bol was. Het grondvlak van

de grote Pyramide van Cheops, die een bepaald aantal malen in haar oppervlakte was begrepen, diende tot meetkundige uitdrukking van haar uitgestrektheid. En gelijk de Grote Sfinx met het menselijk hoofd en lewenlijf het symbool was van den Nijl, wiens hoofd (de menselijke geest) den stroom beheerste en aan wiens einde de leeuw huisde, terwijl zes merken van steen op de borst de zes Nijl-watervallen voorstellen, zo was die Pyramide meteen een beeld van Egypte zelf en van de aarde en van den hemel. De bovenste driehoekige kamer daarin duidde de Nijl-Delta aan, de middenste galerij den Nijl, die zich in twee lagere gangen, den Blauwen en den Witten Nijl, splitst.

De Sfinx met het hoofd van een Mens, de romp van een Stier, de pooten en het achterlijf van een Leeuw, de vleugels van een Arend stelt meteen voor het astrologiese Kruis gevormd door de Waterman, de Leeuw, de Stier en de Schorpioen (vroeger de Arend) en dus: de Hemel.

4) Teb of Typhon is de Egyptiese god der alles verzengende hitte.

5) Het wentelend zwaard is de Zon. Zie Genesis III, 24.

XX. XXI. De Foeji-Yama, de bekende krater van Japan, even vaak afgebeeld op japanse schilderijen als de Vesuvius op italiaanse.

XXII. 1) The flowers that bloom in the spring: De bloemen, die bloeien in de lente. 2) De tulpboom krijgt eerst bloemen, later pas groen, de hier bedoelde is de magnolia obovata. 3) Tchaya: teehuis.

XXIII. 1. Chibatsi, (spreek *ch* uit als in het duitse Hecht,) komfoor uit messing, een schotel met kolen om pijpen aan te steken. 2) Tcha, tee.

XXIV. 1) Volgens een chinese opvatting, door de Japanners overgenomen, was de aarde vierkant.

2) De violette vlag van het Keizerlik Huis heeft in het midden een witte, zestienbladige Chrysanthemum, gestileerd in den vorm van een rad.

3) Mi Kado, titel des keizers, betekent Verheven Poort.

4) Hara-kiri, zelf-executie door het openrijten van den buik. Spreek *r* uit tegen het verhemelte.

5) Astraal licht, stralende eteriese bol, die helderzienden kunnen waarnemen.

XXV. 1) Kogo, de eerste vrouw uit den keizerliken harem, keizerin. Spreek *g* uit als in: *Gabe*.

2) Er staat „omringd”, daar dit kapsel in vorm van het algemene

japanse afwijkt en slechts door de Keizerin en de hofdames word gedragen.

3) Een kenmerk van den japansen adel is het arendsprofiel.

XXVI. 1) De lotusbloem, waarop de Boeddha (Wijze) zetelt, is het hoofdsymbool van den boeddhistischen godsdienst.

2) Boetsoe, spr. uit: Boets', in het japans: Boeddha.

3) Nirwana: Voleinding, Zielerust door de vernietiging der ijdele begeerten.

4) Torii, japanse poort bestaande uit twee masten met een dwarsbalk en daarboven een chinees gestileerd juk. Ze staan vooral voor tempels.

5) Bonze, boeddhisties priester.

6) Karma, de gerechtigheid, die onverbiddelijk loont en straft tot in de volgende geslachten. Het Rad der Karma wentelt de gevolgen van iedere daad terug op den dader en zijn nakomelingen.

XXVII. Het Shintoïsme, de oorspronkelijke godsdienst van Japan, welke ook in China bestaat, is de verering van goden, heroën en voorvaderen. De hoofdsymbolen er van zijn de Spiegel als beeld van de Schoonheid, wellicht ook van de Zon, een edelsteen of meestal een kogel van bergkristal, een zwaard en de gohei, witte repen papier samenhangend en dikwijls aan de randen verguld en uit één stuk gesneden van twijfelachtige betekenis zover ik weet. Men onderstelde, dat de Kami of geest van een god zich er op neerzette; verder een banier van brokaat. 2) Miya: shintoïstische tempel.

3) Kami, geest van een voorvader of god.

XXVIII. XXIX. 1) Tegenwoordig is de krater van de Foeji-Yama een meer.

XXX. XXXI. 1) Osman, naam van de Turkse dynastie.

2) Bedoeld is het Testament van Peter den Groten, dat de russische politiek beheerste. Al acht ik het tans hoogst onwaarschijnlijk, dat ooit nog de vlag der verjaagde Romanofs zal wapperen van de Aja Sofia te Constantinopel, toch ontstaat onder Ruslands leiding een Pan-Slavische Unie zo goed als er in N.-Europa een Pan-Germaanse en in Z.-Europa een Pan-Latijnse Unie gevormd zal worden.

3) Een brug over den Bosforus verbind Constantinopel met Skoetari.

4) Aja Sofia, tans moskee aldaar, vroeger een christelijke kerk.

5) De Kaäba, tempel te Mekka met den heiligen Steen der Muzelmannen, de Hadsjad-el-Aswar.

XXXII. 1) Daar de Keizer van China de beschermer was van alle godsdiensten in zijn Rijk, kan Peking, waar hij zetelde, als men wil, hun middenpunt geïoemd worden.

2) In Japan bestaat sinds de XIIIe Eew de z.g. Shin-sekte, een soort protestante Boeddhisten.

XXXIII. De Muur is die van Salomo's Tempel, waar de Hebrejen nog altijd treuren.

XXXIV. XXXV. XXXVI. 1) Onder de literatuur en den tijd Fin-d'ères versta ik die van 1897—1914, van het einde der islamietiese, joodse, chinese, christelike jaartellingen enz. die plaats moeten maken voor één pan-nationale, die der Nieuwe Era, l'Ere parisienne.

XXXVII. Pruimenboom; sakoera word ook wel japanse kersenboom genoemd, doch heeft geen eetbare vruchten. Met rose, ook witte bloemen: de Yama-sakoera.

JAPANSE VERZEN

II

KIKOE=NO=HANA

II

LEVENSLUST

Gelijk een moesmé, rood en goud gesmukt,
Een hoorbuis, zwart als lak, in 't handekijn,
Kortving'rig, mollig=dik, de kintuil drukt
Naar 't telefoon=mondstuk, wen als van klein,
Klein Jappy ¹⁾ haar een poppestem toe tjukt
En luistert, wijl heur voetjes plots weg zijn
In 't kleed, bij 't wachten voor haar strik gebukt,
Die reuzenvlinder schijnt, bij 't spreken sijn
Dan schatert, dat het ver Japan doorklaart
En haar omkaatst op blanken kamerwand
En daalt in 's hoorders hart als witte brand,
Als bloesemsneew, die uit het lover vaart,
Zo moge 'n lach uit deze Verzen dringen
Als deed zo'n mondje dien om d'Aard=Bol kringen.

III

RUST

O dwaas geslacht, dat zich verderft met wanen,
Dat ge' eindloos voort in arbeidskoorts kunt spoeden,
Met trein en stoomboot, over oceanen
Door tunnels steeds maar 't tringelen kunt doen woeden
Van telegrafen, dat door pers-vulkanen
't Hoofd steeds in zwoele' idejen-walm laat broeden
Als in tropies klimaat, uw kracht voelt tanen
En 't met nevrose, zwakte moet vergoeden:
Wil van het werkzaam ras der Yankees leren,
Dat ze' uren soms met niets te doen verdromen,
Voor overmoeheid hen er toe zou doemen,
Tracht soms tot kalmte, stilte weer te keeren,
Zoals de Ibis roerloos peinst aan stromen,
Waar flauw slechts vlotting vaart van lotusbloemen.

IV

KERSTMIS-STEMMING

Tans bij uw nadering: hoge, heil'ge Nacht,
Verdroom ik voor het vuur naar vaag Voorheen,
Toen met den hogen hoed, in Quaker-dracht ¹⁾
Franklin voor 't eerst aan 't Franse Hof verscheen,
Die sinds zo heer als knecht te tojen placht.
Op rust- en feestdag kreeg elk die gemeen
En ieder Volk — door stoom- en bliksemkracht —
In dat kostuum word met héél 't Mensdom Eén.

Plots buigt voor mij een Jap, — een kikoe ²⁾ siert
, Wit, keurig 't zwart, kosmopolieties kleed —
En wuift mij heil met den cilinder-hoed
Of hij ook Kerstmis in den dos meeviert,
Waar in ook hem elk Mens een broeder heet. ³⁾
En van zijn blanke borst waemt vrede-gloed.

V

'98—'99

Twaalf Uur! . . . En twaalf maal voor heel 't Jaar verron
 Bong²bangt m'een gong, nu 't met een groetgebaar
 Een sabel strekt, voor 't wijkt: met goud galon
 Om rode kepi ¹⁾ op zwart vrachtend haar,
 Op 't heilig²witte kleed straalloos de Zon,
 Lakrood, bezweefd door gouden Adelaar,
 En blank chrysanthen, des Mi Kado's Mon, ²⁾
 In violette sjerp. Na lang gestaar
 Tot 't laatst gedreun, verzwind het, Geest van Strijd,
 Maar die in Schoonheid, als nog noojt mij blonk,
 Van heel een nieuwe wereld rust me' ook schonk.

Nieuw Jaar, dat óók japans mij nader glijd,
 Zacht blauw omsleept in gulden kikoe²-gloed,
 Wees gij tans maar als vrede²bô gegroet.

VI

MONGOOLSE STEMMING

De bonkels, schakels gasgoud kim-ver zwichten
Langs straat, aan straatbaan saam, lantarens kijken
Eenzaam uit groen, waarin ze weer verwijken,
Nu 'k Amsterdam doordool. De lichten, lichten
Staan als in kappen, spits-mongools; er richten
Zich draken-paren langs hun brons op, lijken —
De koppen van elkaar gedraaid — te prijken
Om strijd met wreden muil. De standaards spichten
Als kaarsen vroom, bij honderden ontstoken
In blauwe tempelhal, waaraan ontloken
De sterren goud heenspetten, vuur-chrysanthen,
Die Kami's kunstig in figuren plantten ¹⁾
Om Boeddha's hoofd, reus, hoog de Stad ontgrauwend,
Blind voor d'omflonkering slechts zich zelf doorschouwend.

VII

JAPANSE WEELDE

Ik wuif me' in droom als vorst, zwartgoud door zalen,
Diep als een zich weerspiegelende warande,
Waar gulden reigers op geel tochtscherp pralen
En kleurig jacht en oorlog op de wanden
Van louter goud, waarin portieken stralen
Stervormig of rond staan, lakzwart van randen,
Waar — 't fries langs — eiber-, drakendriften dwalen
Van hoek tot hoek. Plots aan roodzijden banden
Rijst bamboe, dun, een transparant gordijn:
Wesp-eng de leest uit haar gehurk oprankend
Zie 'k mijn Kissaki ¹⁾, van brokaat beflinterd,
En zij rijst mede als een godin in schijn
Van 't naaldgeknop als sterren 't haar omsprankend,
Wien 't goud de wade als ontschilft, omsplintert.

VIII

TREURIG, TREURIG

Regen, regen klettert strak
Op drie moesmé's, klein van voetjes
Trippend vlug op hoge klak. ¹⁾
Wind heft van de arme bloedjes
De kimono, ²⁾ die nu vlak
Langs hun benen spant, behoedjes
Huiv'ren zij bijeen in 't dak
Van hun parasols. Hun snoetjes
Nijgen saam. Ach, d'ogenlichtjes
Staan zo droef in de gezichtjes,
Nu ze' als vlinders, die verschuilen
Voor een stortvloed, druilen, pruilen.
Dribb'lend schuw langs stratenvlak
Schud het drietal: klak, klak, klak.

IX

IN VOGELVLUCHT

De heil'ge, witte Reiger spicht
Van hogen tak en klemt nog even
Aan 't nest, wijl hij de wieken licht
En flappert, stuwt dan heen, gedreven —
Weer roerloos — door het wind-gewicht,
Nog onder d'oksels hen gebleven,
Waarmee hij wateren overschicht.

Zo wil 'k op ritmen 't Rijk bezweven,
Waar in den dans de moesmé's wuiven
Als tombo's, ¹⁾ die op meervlak staan,
Waar daken, torens d'aarde ontstuiven,
Gewiekt door wolken bloesems slaan
Om — wen de Zon rijst in de lucht, —
Die als te volgen in zijn vlucht.

X

TOEKOMSTIGE BOUWSTIJL

Reeds rijzen smal, strak uit gereik van draden,
Roetwalmen, die droef 't volks-gemier bezweven,
Sky-skrapers ¹⁾ vóórvorm van een lichter Leven,
Dat uit hen stijlt tot plein-brede' esplanaden
Om Pyramiden, star in kolonnaden,
Waarlangs mongoolse luifels, spits geheven,
Excelsior wijzen, als simbool van 't streven
Der Mensheid, die 't massaal gezwoeg zal smaden
Als 't log trein-slepen der lokomotieven
En in lucht-jonken vrij daar héén zal klieven.
En tot hun toppen zal de muil van draken,
Die tans slechts op pagoden, dai-ba's ²⁾ waken,
't Kristal-gehuif van lichtende fonteinen
Met kleur-brand van haar levensvreugd doorschijnen.

XI

JAPANSE MUNT

Gelijk de Kikoe op het vierkant geld
In zestien bladerspichten stralend ligt
En er de Draak, die in de keerzij knelt
Met wijd geklauw, onttrekt aan het gezicht,
Dekt dit land met zijn perzik-bloej, die dicht
In wolken opbolt 't onderaards geweld,
Dat plots een vuurzuil soms ten hemel richt,
Met lava-vloeden daar de flora velt.

Maar deze Munt van Dai-Kok ¹⁾ ginds een Teken
Schijnt tans 't embleem van heel deez' neuen Tijd,
Nu ieder Volk expansie zoekt in streken,
Waar d'Aarde breed ligt of ze' ontginning beid,
Wat haar slechts tot een korte schijnbloej voert,
Waaronder vals een Draak van Oorlog loert.

XII

EXPANSIE-KUNST

Weg uit de metropolen, in wier straten
Vergeefs reclame kleur laajt om profijt,
Naar land, waar achter d'aanmars van soldaten
De vracht-trein zelf steeds verder rails aanrijd,
Waar d'Ariërs en Mongolen nakroost laten,
Dat weldra ginds tot hoger ras gedijt
En d'oerkracht van nog maagd'lik-jonge Staten
Ook frisse stromen van gezondheid breid
Door 't duf, klein West-Europa. Moe van 't teren,
Op zijn cultuur, zag 'k mijn verlangens rekken,
Ook mij in droom-jonk als een reiger-span
Voortpichtend naar het Uiterst Oosten trekken,
Want 'k zocht als dichter nieuwe schoonheids-sferen:
Tot heil der toekomst-kunst vloog 'k naar Japan.

XIII

ZIJDETEELT

Zich rekkend, krimpend als van lampion
't Papiergerimp kruipt in den heten noen
De zijrups over 't donzig, zon-nat groen
Van moerbeiblaren, waar hij stof uit won
Voor dradenweefsel om daar zijn kokon
Dan in te hangen, die fel geel tot kloen
Of vlos word afgewield, nadat hij koen
— Uit bruine huls ontpopt — de lucht begon
Te' omvamen, dien in vlinder-staat verliet.
Zo rijk gevoed door aarde-groen, met kracht
Der Werkelijkheid, gedrenkt door gouden zon
Der Fantasie schept 's dichters ziel en spon
Zich in zijn werk gans weg, tot hij 't volbracht
En 't als gewiekt voor hoger staat ontvlied.

XIV

NACHT

Gelijk een moesmé in blauw nachtgewaad ¹⁾
In haar makoera ²⁾ ligt, zodat ze 't git
Der haren zelfs in slaap nog pralen laat
In speldenkrans, naast een lantaarn glad-wit,
Welks schijn door boze geesten word gehaat,
Insluimert onder 't kaya-gaas ³⁾ — gevit,
Luid brommen van muskieten, muggen gaat
Rondom, tot als een god de vuur'ge pit ⁴⁾
Ze trekt, tot offers schroejt — zo over stromen,
Rotswanden glijd en glanst een kleed van blauw,
Wanneer Nippón zelf weer ter rust wil gaan.
Het Rijk slengt heen, verwaasd in web van dauw.
En, opdat geen vuurdraak het wekt uit dromen,
Spant trouw aan d'einder vol en blank: de Maan.

XV

KAMERSCHERM

I HAROE ¹⁾

Nu 'k eindelijk vrij na zwaren strijd mag pozen,
Wil 'k door de symbolieke tuinen ²⁾ zweven:
Een vlinder, — waar in zalig liefdeleven
Pijnen ³⁾ saamwuiven, bladloos bloesems blozen
Van moeme' ⁴⁾ en momo ⁵⁾ of er d'uchtend-rozen
Van wolken in het voorjaar aardwaarts dreven,
Waar bamboe-palmen uit hun ringen streven
Al hoger, daarom tot zinbeeld gekozen
Van hogen leeftijd, waar kapellen deinen
Om bloemdons in den wind, zaad-appels puren
Uit vlammenklokken, diepten, fulp van muren,
En moesmé's over brugjes, enge paden
Door bloemenmist van 't dwerghout wankend waden
Dat zij godinne' omzwermd van sterren-schijnen.

XVI

II AKI ¹⁾

Rondom de zon-trofee, 't azuur af, hangen
 Lichtblauwe foeji's wijder steeds ten hogen,
 Of ze' als een vloed geluk ter aarde langen.
 Van hitte als van krekel-gons bewogen
 Zoemt d' atmosfeer en moe van 't zwoele prangen
 Zucht zij uit donker-rode' azalea-bogen
 Met hete monden. Door den gloed bevangen
 Zijn de schildpadden — roerloos nu — getogen
 In 't lommer. —

Licht met biwa-tonk'ling glijden
 Vioolslank door goudvloed en lotusweiden
 De gondels achter gaap van drakenmuilen,
 Die geisha's sluimerend in hun tent omtuilen,

En tot in 't donkerst diep der huizen lomen
 Van Boeddha's d'ogen tot dof, Indies dromen.

XVII

III NATSOE ¹⁾

Geen weemoed hier als wijnrood bladeren dalen
 Van den ahorn, waar in één jaargetij
 De foeyo's ²⁾ eerst in 't blank der lente pralen,
 Dan hoogrood zomers, dan in herfstkleedij
 Van ernstig purper, want één Bloem blijft dralen
 En fleurt steeds rozig uit haar vaas van zij,
 Eén Vlinder blijft met wijds gewuif hier dwalen,
 Eén vogel juicht, al dolt de sneew voorbij,
 Die breedklassiek om 't haargewicht te dragen
 — Trots door een zon van speldentooj omrand —
 't Hoofd in een zuilenpaar van kikoe's lijst,
 Die vleiend en met speelse wagerslagen
 In elk seizoen zang, dans en liefde prijst:
 De Geisha ³⁾ van het Ewig-Lente-Land.

XVIII

IV HOEYOE ¹⁾

Het pijnhout stompt bevacht na 't eindloos vlokken-stoejen
't Getak uit, stil, in 's Winters witte Oceaen,
Waarin hoogrood alleen gelijk het Zonbal-gloejen
Voor lage lucht — weekgrijs — brugjes en torii's staan.
Zelfs uit plantages, waar de tee-struik dan gaat bloejen,
Ziet men slechts fleur van sneew, van witte vlammen slaan ;
Een blank-papier gehucht, welks daken wit bewoejen,
Blokt er als in krijtbleke bergkom op de Maan.

Maar fabuleuser nog dan, als de bloemen pronken,
Bij 't zinken van de Zon, wanneer als zilver zand
Sneewkorrels tintelen, haar rosé hun wit doet kwijnen,
Gaaf tot nirwana ²⁾ ook die gloed verkristallijnen ;
Nippón glinst, schittert in mieljoenen wintervonken,
Start, sterrelt tot één Rijk van rozig diamant.

STRAAT BIJ AVOND

WERELD-BOUW

XX

STRAFPLAATS

Op stenig veld ¹⁾, waar vroeger moordenaars rilden
In blauwe schandekiel ²⁾ voor hun geleide
Met vreselik masker, aan den helm ter zijde
Horens als duivels, die hen grijpen wilden
Tot prooj nog, voor een houw hun lijf verkilde
Door 't zwaard en op den mutserd 't kruis zich spreidde,
Waaraan brandstichters eens den vuurdood beidden,
Vergeefs om Boeddha, die daar zetelt, gilden,
Daar ijlen tans kaal met drie dotten haren
Aan 't voorhoofd moesko's ⁸⁾ met een zorgeloos kijken
Naar vliegers ⁴⁾ die met schrik-profiel neerstaren
En hier, nu vroegere moordlust er moest wijken
Voor beter Recht, speelt kind van nieuwer Tijd
Nog met een beeld van d'oude Gruwzaamheid.

XXI

BRUILOFT

Begroet met koto, samisen en fluit,
Met biwa ¹⁾, slanke, rood omkoorde trom, ²⁾
Door den vergeefs waaj'renden bruidegom,
Wiens schouders blauw uitspitsen ³⁾ treed de bruid
Gesluierd, wit, bebloemd haar kago ⁴⁾ uit,
Nijgt, spreid d'afhoengi achter 't kapsel om
Als dienaress. Uit pot met dubbele tuit ⁵⁾
Schenkt 't vlinderpaar saké in lotuskom.
Van de gezichten aller vrienden gaan
Hel glansen als van blanken wand. Daar staan
Geschenken, reigers ⁶⁾ en in bloemen 't beeld
Der echtgenote'. En menig moesmé streelt
Daar 't loenzend vragen van een jonkmans-oog
En giert en schuilt plots achter waterboog.

XXII

WATERVOGELS

Aan meerbocht als in rieten zaal
Van stengelbogen rusten scharen
Van reigers, die in schouderhaal,
Den snavel trug, den vloed bestaren.
Maar waar het licht flonkt, trekt gedwaal
Van kranen en van ojevaren
Als keizers, wien 't in godenpraal
Slechts blijft door een paleis te waren.
En soms dan klept na luid gesnater
Hun vlucht fier heersend over 't water,
Als willen zij de vissers tonen,
Wier sampan-kiel het meer doorruiſt,
Dat van Amaterasoe's ¹⁾ zonen
De geest in hun gestalten huist. ²⁾

— — — —

XXIII

IN DEN TEMPEL VAN KAMÉ-IDO ¹⁾

Zo ik bekoord door rose bloesemweelde
 Nooit blank velijn met verzen-val, hoogrood,
 Met lentegloed van poëzie bedeelde,
 Dan hing als liefde-vlag aan kersenloot,
 Als daimio nooit ten dicht-wedstrijd genoot
 Op blanke' afhoengi minnezang penseelde
 En deze als bestrooid met bloemen bood
 Aan haar, wier spelden-zon die zielsbloej teelde,
 Toch offer ik, zo ik mij niet mag meten
 Met velen, die hun dicht-penseel U wijdden
 O Ten-Man, ²⁾ U mijn stift van newer tijden,
 Wil ook mij, vreemde duivel, niet vergeten
 En 'k zal met ritmen wuivend wajer-zwieren
 Nog steeds, o dichtgod, Nippons glorie vieren.

XXIV

VOOR DEN STRIJD

'k Ben niet van 't weerloos soort bourgeois-poëten,
Dat leeft voor kunst slechts, niet naar welstand taalt,
In week, onmanlijk droomen niet wil weten,
Hoezeer het Geld des dichters heil bepaalt.
Neen, 'k voel mij nu een daimio, — die — vergeten
Den kamp en 't koel beleid — door rust zich staalt,
't Zwaardkoppel, 't hoornen pantser afgesmeten,
In losser dracht en loom met rijzen draalt.

O zalig slingt de wierook van deez' Uren —
De knieën van mijn geisha's rond — zijn lint,
Dichtbeelden, of hun dansen ewig duren,
Wijl zoete nevel hun gewank omwind
En ze', als door wimpels van den ritme' omvangen,
Schelms smeken om hun vrijheid weer te' erlangen.

XXV

JAPANS TONEEL

Heil wie omvlaagd eerst door de warrel-stromen
Van 't Eind der Eew, zich zelf word, dan —
ze' ontvlucht —

In vaster koers van nieuwer Tijd gekomen,
Maar voor hun aandrang langer niet beducht,
Als in een hoger wereld opgenomen,
Ze schouwt als wolken jagend door de lucht
Om Gea's ¹⁾ Kogel of met stadig stomen
Van kraters hij zijn ether-vaart doorzucht.

Zo — rustig als in een japans teater,
Waar men 't toneel naar 't aantal akten deelt
In sektors en doet drajen op een schijf,
Zie 'k als van Mars tablo's te land, te water
Om d'Aard-Bol wentelen bij elk nieu bedrijf,
Waarin de Mensheid haar Historie speelt.

XXVI

NAAR DE POST

Een moesmé tript, één arm uit paarse mouw
Als stengel rijzend van een lotusblad,
Waarop de hand, die 't zonnescerm omvat,
Uitvlagt als bloem, naar 't postkantoor en nauw
Perst zij het mondje saam in spanning: wat
Wel 't antwoord is, nu ze'als verliefde vrouw
Een brief penseelde en met vouw op vouw
Dien maakte tot heel klein-mystieke schat. ¹⁾

Dan droomt ze, hoe fluks een vuurspuwend beest,
Dat trouw steeds trugkeert, 't Zonneland doorgiert,
't Epistel naar haar blanken minnaar draagt.

En als hij later 't in ver land herleest,
Schijnt de chrysanth, die den post-zegel siert,
Herinnerings-bloem, in storm vandaar vervlaagd.

XXVII

SATSOEMA-VAZEN ¹⁾

In rijk vertrek, waarbuiten vlokken dalen
 In wintergrijs, staan zwijgend bij 't rom-rommen
 Van haardvuur, vazen met hun tuit als schalen,
 Die stilte heffen, van oud goud omglommen
 En 't blank pors'lein, beöuweld met ovalen,
 Vleeskleurig, 't zwart besnord gezicht van drommen,
 Die om een Shogoen, ²⁾ breed in hofdracht, pralen
 En naar wier voorhoofd zich yebossi's ³⁾ krommen
 Van goud. —

En wijken weer de kille stromen,
 Die eerst door reten van de vensters breedden,
 Dan schijnt van 't goud, dat ruig hangt neergegleden
 En van hun randen hitte uit te stomen,
 Alsof z'er weer de zonnegloed verbreiden,
 Die hen bedroop in vroeger lente-tijden.

XXVIII

BEGRAFENIS

Twee vossenkoppen rijzen op gedein
Van standaards, als giraffen voor de baar,
Waarop een dode in huisje, blank pors'lein
Als in een toro ¹⁾ zit; aan 't stakenpaar
Blankt een lampion en een papierblad; daar
Gaan bonzen voor tot opening van den trein;
Een man volgt met een lichtje' of zo in fijn,
Groen gaas de ziel 't lijk nog verzelt; na het gestaar
Der vossen, na de dragers gaat gebogen
— De vrouwen blank door sluiers overtogen, —
Een reeks verwanten.

't Sterfhuis staat nu leeg.

En als gevallen door één woesten vee
Van stormwind liggen schermen neer, dooreen, ²⁾
Als oosterlingen, kruipend in geweën.

XXIX

DE BERG VAN NIKKO ¹⁾

Op berg, waar door rouwgroen der ceder-kronen
 De vlinders als uit vrees zijn truggedrongen,
 Waar bronzig stond na stond heen-dreunt van gongen,
 Daar sluim'ren Dzjimmoe-Tenno's zonne-zonen
 In tempels huivend — als uit licht-regionen —
 Uit gouden muren, of die afglans vongen
 Van hen, die 't Volk als steeds onzichtb'ren ²⁾ dwongen
 Tot eerbied en 't nu nog dien afschijn tonen.

De rosse stammen, velen honderd jaren
 Staan dicht bijeen als wachters en omringen
 Dien naglans van verdwenen Majesteit.
 Door 't somber loof hoort men de winden varen
 En in dat zwijgen als de golven zingen
 Verdruisend in een Zee van Ewigheid.

XXX

STATEN-GENERAAL

Door forse zwaaj van d'Aard-Bol aangedragen
Uit donkeren vormen=dompel rekt en richt
Zich land na land nu naar het nieuwe Licht,
Dat boven de Bastille uitgeslagen,
Juist honderd jaar daarna door 't wolk=geschicht,
Van Dzzi=Pon=Koewé's kim roosde' en welks stagen
Triomftocht reeds Tsjoeng=Koewé's ¹⁾ Volkeren zagen,
Welks kust nu in dien gloed gewenteld ligt.

En als tans in Nippon bij 't openingsfeest'
Van 't Parlement het Volk het troon=woord leest
In rose krant ²⁾ op straat, in tram of trein
En menig hoofd gloeit in den wederschijn
Van zulk een blad, dan lijkt het of het rood
Dier morgen=pracht er elk gelaaf bevloot.

XXXI

WERELD-DRANG

Ik voel den trek naar verre, verre landen
Der zeelui, die met den kompas-naald vrij
Alom vier Ewen reeds de zeilen spanden,
Van den reporter, die in reiskleedij
Te paard de troepen volgt naar alle stranden.
Zo voer 'k mijn dichtros d'eskadrons terzij,
Waarmee 'k — trots roof en moord, bij gloed van branden, —
De wording schouw der nieuwe Maatschappij.

En waar zij andere volken overmanden,
Op Cuba en in China, de Transvaal,
Zie 'k toch, hoe na den Gier van 't Kapitaal,
Die breed-uit voor Japs, Sammy's, Tommy's streeft,
De Duif hoog over bajonetten zweeft.

Ik voel den trek naar verre, verre landen.

XXXII

SCHEIDENS-UUR

Nog eens wil 'k als de luchte vlinder zwieren
Om rode klokken der kamelia-bomen, ¹⁾
Wier kelken met een bos van vlammen tieren
Of al de zefir-zwoelten die ontstroomden, —

Nog eens den dans van ranke geisha's dromen,
Wien wagers als ontploojde sterren sieren,
Waaraan zij, d'aard bestengeland, neergekomen,
Plots weer druk flapperend het azuur in gieren, —

Nog eens naar Boeddha's flonkend aanschijs staren,
Kalm schouwend tegen d'eigen oogen-schermen,
Gelijk de Zon ze luikt bij 't nedervaren,
Als d'avondvonken reeds om 't zenit zwermen,

En aan Nippon nog enkele strofen wijden,
Hoe ook het uur reeds dreigt van 't eind'lik scheiden.

XXXIII

LICHT

Hier — toen in 't Westen nog de dichters zegen
Voor 't Kruis, hun heir in wolken wierook zonk,
Hun in de Kathedraal weer, 't hoofd genegen,
Van het Geloof slechts arm'lik kaarsgloed blonk, —
Sloeg uit mijn borst een brand het Oosten tegen
Als bloem van vuur, die open door den dronk
Van zon met oogz, en handkelk — in een regen
Van goud geheven — al zijn vlammen schonk
Aan 't Licht der Wetenschap, dat uitgewajerd,
Geweldig als in Japans oorlogsvlag,
Weer joeg door den eind-eewsen nevelbajerd,
Waar 'k de Chrysanth, ¹⁾ wit in den nieuwen dag,
Door 't wapperend, vorstelijk Violet omlajerd,
Als 't Rad van den Vooruitgang stralen zag.

XXXIV

RIJK VAN DE ZON....

Rijk van de Zon met huizen als waranden, —
 Waarheen de kroon der palmen luisterend zinkt,
 Als van 't balkon getonk der semsin ¹⁾ dringt
 Door violet gesnoerde foedzji-wanden,

Waar om de parasols in moesmé's handen,
 De vlinder als om aardse zonnen zwingt,
 Waar 't schijnt of de vulkaan slechts wierook slingt
 Om in d'azuren hemel=zaal te branden,

En waar de geisha luwten, bloem=aroom
 Wuift naar den zwier van liefde's wajertale, —
 't Is of licht heel Uw leven zwind, een droom,
 Langs luchtweg, dien kapellen spoorloos dwalen...

Wie naar Uw kust van Altijd=Lente vaart,
 Vind in Japan het Paradijs op aard!

XXXV

BETERE TIJDEN

'k Wist, toen 'k derwaarts de dichterwieken strekte
 Om op te gaan in zoete zonnegloed
 Als vogels, die hij op de torii's wekte,
 Als vissen, zilverend in bevonkten vloed,

Hoe ginds ook de fabrieks-walm 't zwerf bedekte,
 De Bourgeoisie, van koorts om goud doorwoed,
 Den arbeid — ook van vrouwen, kinderen — rekte,
 Die ze' in masjine-holen kwijnen doet.

Maar niet voor hen slechts, die van jachten 't
[schouwen,
 Deed mij de Muze' een beter wereld blauwen
 Nog schoner dan van Oud-Japan ons heugt,
 Doch waar ook 't Volk na politieke rechten
 Zich financieële vrijheid zal bevechten,
 De wagers schud hoog-uit van levensvreugd.

XXXVI

WEDERGEBOORTE

Hier ben 'k Europa's schiereiland ¹⁾ ontweken,
 Den woesten strijd op uitgeputten grond,
 In Jong-Japan, in nauw ontgonnen streken,
 Toen 'k ginds nog vals-modern reactie vond,
 Hier lang reeds Babel's Cyclen-Reeks ²⁾ bleef steken,
 En 't Irowa voor 't telegraaf-schrift zwond,
 Waar 't Gele Ras zo toonde plots te breken
 Met alles, wat het aan 't Voorheen nog bond.

Hier zag 'k den hemel d'eerste stralen schoren
 Der Zon van een Beschaving zonder weerga,
 Hoe, wáár men ook in 't puin der ouderen woelt.
 'k Werd in dit Eden, die Natuur herboren
 En 'k heb bij 't naderen ener nieuwe Era
 Me' er weer een oermens en een god gevoeld.

XXXVII

NIRWANA

Eens — naar de mythen van dit Rijk gewagen —
Ontlook een Lotus in de hemelkringen,
Waarvan de reuzenbladen, uitgeslagen,
De Aarde — daarin sluimerend nog — omvingen
Als luchtboog. ¹⁾ 't Is of nu reeds bij het dagen
Zo'n Bloem weer vaamt vaneen, welks kartelingen
Een jonger Globe — in haar schoot voldragen —
Langs hare kim met rozengloed omringen
En dra Zij zelf in de Voleinding troont,
Waarin eens Boeddha's Werelds Kelk bezweefde, ²⁾
't Nirwana spoedig ook mijn strijd bekroont,
Waarin ik haar herschepping medeleefde.
Dan wil 'k in Rust, waar 'k star nu heen blijf stijgen,
Hoog Gea's Unie-Adelaar kampwaarts tijgen.

'k Word in droom door harmonica-orgeling gestoord,
Waar „Wilhelma” in spreekt „van Nassouwe.”
Zo klein-vroom — en toch groot — psalmt het
[zeevolk van boord
Tot den Heer als: „schilt ende betrouwen.”
Weer wenkt westwaarts de Driekleur, 't Oranje
[mij voort,
Waar langs Amsterdam d'IJ-wateren stouwen,
Waar door wolkwit en grijs toch het zonnetje gloort
Over Hollands wijd groenende goûwen.
Nee, in 't Rijk van de Rijzende Zon, de Chrysanth
Zal mij langer geen geisha meer pagen,
O, ik wou nu wel schouwen van ver uit het want
Naar het land, waar de tulpvlammen lajen,
In de velden bij 't blond, starend duin aan het
[strand . . .
Naar het land, waar de molentjes drajen!

XXXIX

SAYONARA ¹⁾

De laatste rozige' eiland-toppen stuiven
 Reeds weg in witte wazen, die aantijgen
 Van 't Oosten, waar straalloos de Zon golf-kuiven
 Voor zilveren kim koolrood berimpt. — Nog nijgen
 — 't Kleed eng saamvattend — geisha's tot mij,

[schuiven

De lucht betrippend nader: lachend stijgen
 Zij achter 't zeil van 't witte schip en wuiven
 Er wind in met hun wajers. Maar plots zijgen
 Zij in 't azuur bijeen met droef geëog,
 Waar 't zog — hun loop te snel — de kiel navloog.
 Tans: arme moesmé's, hoe met lonken, wenden
 Gij me' ook wilt houden in Uw tooverban,
 Kan 'k slechts van ver U nog wat kussen zenden
 Als laatst: „Vaarwel!” — „Tot weerziens!” —

[aan ... Japan!

Amsterdam

1898—1902

TOELICHTINGEN

Kikoe-no-Hana: Chrysanth-bloemen.

I. 1) De Japanners brandden vroeger tot het meten van den tijd wierookstokjes.

II. 1) Jappy, verkleinwoord van de Engelse afkorting Jap voor Japanners.

III. IV. 1) Het kostuum der Quakers werd de revolutionaire dracht van den Tiers-État, nadat Franklin in die kleding, de hoge hoed, zwarte frak en lange broek het Hof bezocht van Lodewijk XVI.

2) Kikoe: chrysanth.

3) Volgens de leer van Confucius.

V. 1) De Japanse kavalerie draagt rode kepi's.

2) Mon: blazen.

VI. De Japanners planten chrysanthen in allerlei fantastiese vormen.

VII. Kissaki of Kogo: Keizerin.

VIII. Bij regenweer lopen de japanse vrouwen op houten sandalen met twee blokjes er onder, een soort klakken.

IX. 1) Tombo's: waterjuffers.

X. 1) Sky-skrapers, de Amerikaanse huizen van twintig en meer verdiepingen. 2) Dai-bai, japanse burcht.

XI. Dai-Koku (spreek uit Dai-Kok) de god van den rijkdom.

XII. XIII. XIV. 1) De gewone kleur van het nachtgewaad der japanse vrouwen is blauw.

2) De makoera vervangt het hoofdkussen; het is een kleine schraag, in het midden hol zó, dat het hoofd er in rust.

3) Kaya, een soort van gaas, waaronder men daar sluimert, dienend tot beveiliging tegen de muskieten.

4) Naast het rustbed brand een witte lamp om de boze geesten te verjagen in den vorm van een overlangs geopenden cilinder op een voetstuk.

- XV. 1) Haroe: lente.
 2) Vele planten in de japanse tuinen hebben een symboliese betekenis.
 3) De pijnboom, matsoe, die het mannelik en vrouwelik geslacht verbeeld.
 4) Moeme of ook oeme: pruimenboom.
 5) Momo: perzikboom.
 XVI. Natsoe: zomer, spr. uit: Nats'.
 XVII. 1) Aki: herfst.
 2) Foeyo: de hibiscus mutabilis, een plant, welks bloemenkroon kleur-wisselt, eerst wit, dan rood en eindelijk purper. Deze bloeit in Japan in den herfst.
 3) De Kikoe: chrysanthemum is de nationale bloem en dáár de herfst-tooj bij uitnemendheid.
 XVIII. 1) Foeyoe: winter.
 2) Nirwana, toestand van zalige reinheid, betekent letterlik het ver-
 wagen tot niets d. w. z. der boze hartstochten, hier echter gebruikt in
 den zin van overgang uit dofheid tot doorschijnendheid.
 XIX. XX. 1) Dit veld bevind zich in Yeddo (Tokio). Onder een
 banaanboom staat er een Boeddhabeeld.
 2) De misdadigers droegen en dragen misschien nog alleen een
 kiel van blauwe boomwol en loshangende haren.
 3) Moesko: knaap, moesmé: meisje.
 4) De japanse kinderen spelen met vliegers van allerlei fantastiese
 vormen met maskers er op, in de gedaanten van boeddha's met dikke
 buik, vampirs, enz.
 XXI. 1) Biwa: een soort mandoline.
 2) De Japanners hebben een smalle, lange trom, die met één hand
 word beslagen.
 3) Het huweliksgewaad bestaat o. m. uit een blauwe, wijd uitstaande
 plastron.
 4) Kago: een open draagstoel, die op de schouders van twee man
 gedragen word.
 5) Bij bruiloften word door de z.g. vlinders, twee bruidsisjes met
 kolossale strikken uitgedost, in den vorm van kapellen, aan het jonge
 paar saké, een drank uit rijst gestookt, geschonken uit een metalen
 pot met dubbele tuit als een symbool van trouw.
 6) Reigers zijn als bruidsgeschenk en in het algemeen in Japan
 een zinnebeeld van geluk.

XXII. 1) Volgens de overlevering stammen de Mi-Kado's af van Amaterasoe, de godin der Zon. Zij leefden in fabelachtige weelde zeer afgezonderd.

2) De Japanners geloven aan zielsverhuizing.

XXIII. 1) De tempel van Kamé-Ido is gewijd aan Ten-Man, de Apollo der japanse dichters, aan wien ze als ex-voto hun penselen wijdden.

2) Ten-Man zelf, een dichter uit de IXe Eew, werd later als zodanig geëerd.

XXIV. XXV. Gea: de Aarde.

XXVI. De Japanners vouwden vroeger — misschien nog — hun brieven heel klein op in de enveloppen.

XXVII. 1) Satsoema, dit soort porselein is wit, met goud voor-
namelijk gekleurd.

2) Shogoen: stadhouder, plaatsvervanger van den keizer. Deze hadden sinds de XVIIe Eew, sinds het optreden van den stadhouder Hiéyasoe, de macht in handen, totdat de adel, die van hen hoe langer hoe meer afhankelijk werd, aan den Mi-Kado zijn oorspronkelijke macht teruggaf en met deze en de japanse bourgeoisie het Rijk in alle opzichten moderniseerde.

3) Yebossi's: zwart verlakte, smalle cilinderhoeden, naar voren omgebogen en met banden gedragen om de kin, blijkbaar gemaakt om den hardos, op het midden van den schedel naar voren vallend, te omvatten. Men ziet dit hoofddeksel zeer vaak verguld afgebeeld op satsoema-porselein.

XXVIII. 1) Toro: stenen of bronzen lantaren.

2) Het door elkaar werpen van de kamerschermen is een japans teken van rouw.

XXIX. 1) De berg van Nikko is de begraafplaats der japanse keizers.

2) Voor keizer Moetsoe-Hito (spr. uit: Moets-Chto met *ch* als in het Duitse *Licht*) zijn rijk hervormde, waren de vorsten steeds onzichtbaar, slechts de adel mocht soms hun geheiligde persoon aanschouwen.

XXX. 1) Tsjoeng-Koewé: Rijk van het Midden, China.

2) Zulk een krant is daar de democratische Yorodzoe, gedrukt op rose papier.

XXXI. XXXII. De kamelia's groejen in Japan niet aan struiken, maar als rode klokken aan bomen, zelfs van tien meter hoog.

XXXIII. 1) De vlag van het keizerlik Huis van Japan is violet met een witte Chrysanth, heraldiek gestileerd met zestien bladen.

2) De oorlogsvlag is wit met een hoogrode stralende zon en violetten rand, de nationale wit met een straallose, hoogrode zonbal.

XXXIV. Semsin: samiseng.

XXXV. XXXVI. 1) Europa is geen werelddeel dan alleen met Azië te zamen, gelijk o. m. reeds door Von Humboldt werd opgemerkt. De beste naam daarvoor acht ik er een, afgeleid juist van de vroegere, voornaamste grensscheiding, van den Oeral, n.l. Oeralië en voor geheel Zuid-Amerika: Columbia.

2) De Japanners telden den tijd naar het stelsel der cyclen van vijfmaal twaalf jaar, elk jaar genaamd naar een der Teken van den Dierenriem, dat ze aan de Chinezen hebben ontleend, die het gemeen hadden of kregen met de Babyloniërs, toen de eersten als de Po-Sin (de Honderd Geslachten) van uit Mesopotamië trekkend, China veroverden, maar:

1°. Hun jaartelling, nu in den 75en cyclus, ruim 4500 jaar, is in zover al verouderd, dat ze niet meer rekenen van af een mytologies begin der wereld, doch met getallen van geologen en darwinianen.

2°. Hun vroeger Nieuwjaar is van half Februari of Maart op 1 Januari gesteld.

3°. In plaats van een officiële rustdag om de vijf dagen, — niet voor het volk, dat als *vaste* rustdag alléén Nieuwjaar kende — hebben zij nu den christeliken Zondag om de zes dagen.

4°. Sinds 1873 vervangt de gregoriaanse kalender de babyloniese.

5°. Zij hebben destijds het stelsel aanvaard van den internationalen spoorweg-zonetijd, waarop weldra logies de invoering ener pan-nationale jaartelling, het begin van een nieuwe Era volgen moet.

6°. Zij weten als wij, dat reeds in 1792 de Fransen één jaartelling wilden brengen aan alle Volken der Aarde, sinds Jaar I van de Republiek.

3) Irowa, het japanse silben-schrift, overgang van woord- naar letterschrift.

XXXVII. 1) Japanse Genesis.

2) Symbolies: de wereld, weldra doordrongen van Boeddha's leer, ook onder invloed der teosofie, verniewt zich daardoor en heeft dan die middeleeuwse godsdienst niet meer nodig, maar vraagt reeds om een hogere dan deze, het Christendom, den Islam, de Voorvaderen-

Verering der Chinezen en Japanners en het Judaïsme. Het Nirwana, de Voleinding, de Rust, waar de geslachten met Gautama Boeddha ten voorbeeld naar streefden, word — zover het mogelijk is — in de nieuwe Era bereikt en daarmee vervalt het Boeddhisme zelf, dat er heen voeren moest, tegelijk met de genoemde godsdiensten om plaats te maken voor het Messianisme, dat ontstaat uit den Culte de la Raison van 1792, de Verering der Rede.

XXXVIII. XXXIX. Sayonara: Vaarwel!

LOHENGRIN
EEN CYCLUS VAN DE RIJZENDE
ZON, DE WITTE ROOS EN DEN
HEILIGEN GRAAL

LOHENGRIN

I

Een lichtvlucht vlangt mijn schip met blijde mare
En helm-zwaan na, wiens zilver wiekgesprei
Mijn spoor vlingt langs 't azuur. Ik kom gevaren
Van Montsalvat. Reeds d'ankerplaats nabij,
Zou ik ten strijd steeds sneller willen ijlen,
Waar weerloos Elsa wacht voor het gerecht
En wellicht smeekt om hulp, beangst door 't wijlen
Des redders, eens haar in een droom voorzegd.

Uw broederdriften fluks voorbij gedreven,
Waar ze' uit het kim-gelover op ons aan,
De Schelde over trots ter zij ons streven
En doe de sporen, vonkelend op mijn baan,
Als wieken statig vlieden van den steven:
Mijn sneew onthouwen, mijn gracieuse Zwaan.

II

In visie voert ons aan zijn vleugelspitsen

De helm-zwaan voort, waar nood, waar onrecht dwingt
Tot hulp aan d' onschuld, weêw en wees, dan flitsen

Wij meteoren honend langs, ons dringt
Zijn iris helziend voor, waar keus ons leidde

Of hoger wil ons drijft, aan 't hart het zwaard,
Kruisarms en met den zilveren hoorn ter zijde

Om uit te gaan tot heil alom op aard,
Om goeden voor te lichten in hun dromen

En bozen te weerhouden; ons gezicht
Bij nacht doet zwakken voor de zonden schromen
En maakt benarde braven 't kampen licht.

O mocht gij dien tans als in wedvlucht slaan:

Mijn schimmel op de wateren, wakk're Zwaan.

III

En soms dan wiekt hij hemelwaarts en 'k rij's
 Door maan's, zon's, en planeten-wolkronde, wijs
 Steeds dieper met mijn zwaard de aardbol neer,
 Van lucht en ether meester, sfeer na sfeer
 Doorstuif ik sterren, rep mij naar die kust,
 Waar aller hymnen Oceaan voor Rust,
 Eén toon: de Stilte, neerzinkt, engelen glimmen
 In glaswaas zeilend langs ijsgladde kinnen,
 — Maatloos amfiteater! — kristallijn's
 Platò's langs, vling hun van mijn zwingen schijn
 Van zilver toe, tornooj flits-wisselend, maaj
 Hen langs dien Koh-i-Noor naar Adaunai
 Ter zij, driest als een kampioen der hel...
 Worde' ook mijn bijnaam — heimelik — Israël.

IV

Ik kom, ik kom van Montsalvat gevaren,
 Verblind door 't licht van hemelse Bokaal;
 Mij werd onthuld, wat niemand mag ontwaren
 Dan d' ongeslagen Granden van den Graal.
 Mij flonkerde de donkergroene Beker
 Uit jaspis, 't welk helziend een Seraf greep
 En aardwaarts bracht, nadat hij dit als wreker
 Des tè gesmaden Stedehouders sleep
 Tot Kelk, waarmee men Christus' Bloed zou garen
 In wat het meest des Bozen glorie scheen.
 Ik kom, ik kom van Montsalvat gevaren,
 Miya, die de' aan zijn Kroon ontrukten Steen —
 Ziels'Spiegel — in haar Ark omsluit.
 Roej aan:
 Mijn lelieëngloed geleide, wijze Zwaan.

V

Ook ik hief hem — en niets weegt hij den reinen —
 Wiens inhoud, offerand, Gods toorn geplengd,
 De vrees voor Hem voor liefde doet verdwijnen,
 Als eens dat Bloed daaruit de aarde drenkt.
 Ik heb in onze Ka'ba hem geheven,
 Hoewel 'k dien last niet zonder moeite hield,
 En werd — mijn aandacht hem alléén gegeven —
 Door 't schouwen met een wondere kracht beziel.

En 't is het zalig zien, waarin verzonken
 'k Lang, lang mij liet, dat mij heeft opgewekt
 — Kil van de zilveren koorstem mij geklonken —
 Alom te gaan, waar goed te doen mij trekt.

Doch waar 'k van naam, aard, herkomst zou gewagen,
 Daar moet ik voort. —

Nooit mag men mij die vragen.

VI

Satan beloert met tal van zijn demonen

Den Graal en zoekt vergeefs den weg daarheen,
Want ver rondom in 't luchtruim waakt een zone
Van hev'lende engelen, Halo van dien Steen.

Zo oojt een schicht, die gloeit als hete zwavel,

Door zwarte kunst hun kring breekt, hij dus tracht
Yané of minaret, den koepelnavel

Te raken, trekt hun spits dien aan met kracht
Als Zion's Tempel schutte, tot hem zelve

Keert, zweept zijn bliksem, ons een goed verweer
En wapen, kronkt door 't diepst der hel-gewelven
Vuurhagel spattend op zijn zetel neer.

Een vaste burcht voor al zijn macht en lagen,

Durf ik den kamp met zijn legioenen wagen.

VII

Zo 'k tans met mijn gelijken had te vechten
Op wier gevest een beeld des Dierkreits licht,
Waarin de spanningen des Hemels hechten,
Niet met een schurk, die — hoop ik — spoedig zwicht:
De kracht, die Elsa's aanblik mij zou geven,
Zou mij doen zegevieren en zelfs stand
Doen houden voor mijn Meester, die in zeven
Steen•Sterren, een Pleiade diamant,
Het aantal Letteren van Gods Naam omspant
Op 't Zwaard door Titurel als erfelijk pand
Zijn geestelik oir, 't Graaus•Vorstenhuis, geschonken.
Tans van den Graal en Elsa liefdedronken,
Daag ik den Duivel, zelfs de Serafs uit.

Spoed, templeis•vogel Zwaan! 't Geld nu mijn Bruid!

VIII

Heil hem, wien eens in onze tempel-hallen
Het heffen van dien Beker, beeld van 't Recht,
En 't Bloed, de Gratie Gods, het lichtst zal vallen,
Voor hem is 't — naar de Burchtwet — weggelegd:

Den Graal onthuld ter poorte uit te brengen
In vol ornaat, zijn zilver gedrapeerd
Door hermelijn, 't Bloed op den grond te plengen,
Waarbij de Orde 't driemaal salueert.

En word den stoet een klaaglied nagezonden
Door 't koor, wanneer de Kelk word uitgeleid,
Een zwanenzang van 't drietal heil'ge ronden
't Ontbinden van de oude Wet gewijd,
Zijn trugtocht zal het in triomf verkonden
Als blijde incomst' van een neuen Tijd.

IX

Dan komt, dan komt van Montsalvat gevaren
Als een komeet, gelijk in engelenhand
Tweesnijdend, vlammend zwaard, als d' eiberscharen
Ter vlucht in 't voorjaar uit Egyptenland,
Bij jubelroep, fanfaren, zegezangen
De ganse Orde Vorst en Vaan ter zij
Om allen zich een aardse bruid te' erlangen
En saam hoogtijd te vieren in de Mei.

En statig stuwt de ridderstoet in voren,
Die 't vorstelik schip hem voortrekt op zijn baan
En 't vlangt die adelpracht zich na als sporen,
Als wieken van 't beeld voor zijn plecht: de Zwaan,
En, waar 't ook rijst, zal hij den Graal doen gloren
Voor aller oog van Doek en Bloed ontdaan.

X

Dan: — Als op zilveren vloed, waar val na val
Uit het azuur een trap stort van kristal,
Een zwanendrift in damp en schuim, bekringd
Door 't Teken des Verbonds, die opwaarts zwingt,
Zich opent en nauw in de wateren meer
Zweemt naar een schepselen-vlucht van hoger sfeer,
De snavels smachtend strekkend verder tijgt
En weer in witte, wijde' omwajering nijgt —
Kom: — wijl van 't koor 't hoogst Hallelu•Jah welt,
De Orde drie maal zwaard en Vaandel velt, —
In Montsalvat door zevenkleur'ge stralen,
Het hart fier uit ter zij geslagen voilen, —
O Bruid des Graals Uw Heer, Gij, witte stoet,
Zijn Tempel•Paladijnen tegemoet.

XI

En plechtig klept de Duif, die alle jaren
De Kelk met een olijftak eens beroert
En nieuwe hemelkracht verleent, de paren
Naar Graal en Roos, die ze' er dan heen draagt, voert
Hun stoet ten dis, met brood en wijn gedekt,
Wat hun tot Bruids- en Avondmaaltijd strekt.

Waar eens de Wapenen-Dierkreits der Gemeente,
Bij 't bidden op 't gevest, zijn rand omblonk,
De Beker vaak in 't hart van 't zwaard-gesteente
Een glins van groen, een Ster van Hoop haar schonk,
't Slechts die Zadroega in de bedestonde
Te spijsen was gegund om dien Bokaal,
Bied met largesse onze Tafelronde
Hun bruid 't der onze nog verboden maal.

XII

Hun klink niet meer die schrauw, dat niet te smoren:
„Schuld!” dat rauw=rood zich vaak den Graal ontwingt
En ons, in drang naar reiniging verloren,
Tot zelf-bepeinzing en askese dwingt.

Hun zij 't gegund eerst gans zichzelf te geven,
Als mèt den Graal hun aard meer word onthuld,
In aardse liefde vol de vreugd te leven,
Als niet één vraag hen steeds met angst vervult.

Geen argwaan zal dat heil hun doen ontberen,
Die onze glans als peri=pracht misduid,
Miskenning noch vergoding meer hen deren,
Als onze Burcht zich — niet dééz' aarde — ontsluit.

Weerhield die kreet ons vaak van aardse min:
Hoog wiek hun wig paarswijs de hemelen in.

XIII

De Heil'ge Lans, die links bij 't altaar rijst,
Welks spits ons naar de poort der hemelen wijst,
Eens d' oorlog om den oorlog zelf gewijd
Maar dien om vrede's wille sinds den tijd,
Dat een Romein in Jezus' zij haar drong,
Dat Mekka Mohammed te wijken dwong,
Sinds Koeng-Foe-Tszé en Boeddha, volg' den Steen
Door d' Orde uitgeleid, toon' Saraceen,
Mongool, Frank, Hindoe, Jood en Heiden, allen
Als wijzer eens de poort van onze hallen.

Vrij zal de reine dan den Graal ontwaren,
En 't merendeel, wien zijn aanschouwing smart,
Zal eens in vrede naar dien Beker staren,
Wanneer het trouw in loutering volhard.

XIV

Heil, wen de Duif met wiekgewenk bij paren
Heel 't Mensdom daar ter tafelronde nood,
En 't na een beter duizendtal van jaren
Graalspijs gegeven zij als dagelijks brood,
Als ieder 't aureool des Kelks zal blinken,
Zijn licht, zijn koor elk steunt, wien kwaad bëengt,
Geen kreet van „Schuld !” zijn hymnen zal doorklinken,
Men, wie nu naakt is, onze rusting schenkt,
En elk, al naar zijn zondenlast zal slinken,
Hem heffend in de hand, ook hoger brengt.

Ons koepeldak zij 't schild der ganse aarde
En d' engelenkring, die Montsalvat omsluit,
Breide' ons gebied, zijn slagboom vuur'ge zwaarden,
Tot om de grenzen van den aardbol uit.

XV

Indien de heerlijkheid zich kon verbinden

Van 't engelenpaar, dat eens als wachters stond
Naast Israëls Ark, dan was die weer te vinden

In 't beeld des Serafs, die den Graal ons zond,
In d' Oriflamme, die de Kroon-Sieraden

Rechts bij het Altaar met de Lans behoed,
Waardoor hij met dien Kelk in zilveren wade
Des Beauséant's ontploojde Zwaan naspoed.

Gelukkig hij, die steigerend door den nimbe

Van d' engelenkring reeds nu zijn dienst zich wijd
En met geknielden schimmel tot dien limbe,

Zo zalig op deez' aard, den toegang beid,
Wien dan, bekleed als wij, bij welkomst-hymne
Een afglans van zijn wiekgesprei beglijd.

XVI

Reeds wijst de Zon de hoogste middagstonde.

Nu reeds mijn boot Antwerpen nader glijd,
Voor vier klaroenen driemaal in den ronde

In Naam des Konings dagen tot den strijd, —
Wil 'k eens nog rusten, sluit een wijle d' ogen,

Want heimelik schuw 'k soms d' eigen zilveren dracht,
't Hoofd op azuur blazen, droom voortgetogen:

Een braaf soldaat valt zo het sluimeren zacht.
'k Wil kalmer tans mijn gang ten kamp bedaren,

Eer 'k voor het Volk zal rijzen op den vloed
En kom, o Bruid, van Montsalvat gevaren,

En van U, trouwe Vogel, scheiden moet.

Roej recht-ter-tijd in opper-pracht ons aan:

Mijn wakk're, gratie-zwang're, wijze Zwaan.

Amsterdam, 1894—1903

Herzien in 1922

VERKLARING DER SIMBOLEN

EN

TOELICHTINGEN

I. De Zwaan is evenals de Graal nog niet een symbool van de nieuwe moraal en godsdienst maar slechts van het streven daarheen. Van dien vogel, hier mannelik gedacht, worden twee eigenschappen in dit vers vermeld, die tevens kenmerken zijn van twee midden-eeuwse godsdiensten: asketische reinheid en gratie, beiden elementen van het Christendom en het Boeddhisme, want ook dit laatste schenkt de barmhartigheid door een godin van genade, bij de Chinezen Kwan-Yin, bij de Japanners Kwannon genaamd.

Men denke zich den Montsalvat, gelegen op een punt van de Oude Wereld, waar de aanhangers der vijf internationale Godsdiensten van de Midden-Ewen elkaar konden ontmoeten: op het hoogland van Tibet. Vandaar tijen de Zwaanridders naar Ierland en Japan, naar Scandinavië en Abbessynië. De Burcht moet men zich verbeelden half in chinese, half in moorse stijl gebouwd, dus met mongoolse luifels langs de daken, gekartelde archivoltten en tulpvormige minaretten. In het midden rijst de koepel van den tempelhal met drie galerijen voor de koren. Die stijl beschouw ik als een voorvorm van de toekomstige.

II. De Zwaan verenigt weer twee kenmerken van twee middeleeuwse godsdiensten, eigenschappen, die bij de Mohammedanen en Voorvaderen-Vereerders, de Japanners en de Chinezen, toen die laatsten nog een militair volk waren, hoog geeërd werden: moed, de trek van een oorlogspaad, waarmee de Zwaan hier word vergeleken, en vlugheid van denken en handelen, samengevat in het woord: wakker.

III. De Graalridders worden voorgesteld als nog min of meer bevangen in Middeleeuwse begrippen omtrent Natuur en Maatschappij,

zodat de droom van Lohengrin van het Messiaanse Rijk gehouden blijft in feodale stijl. Men ziet hen hier afhankelijk van maar toch strijdend met de Gratie Gods gelijk Jacob, die in zijn worsteling met een engel tevens kampte tegen Gods wil, Gods willekeur, onbewust tegen Gods Genade en die daarom den bijnaam ontving van Jis-ra-il: Man, die strijd tegen God en de ganse wereld. Lohengrin, die evenals zijn metgezellen wel op den Montsalvat maar elders niet, gedwongen is in ongehuwden staat te leven als monnik, wenst zich dus een nageslacht, dat evenals het kroost van Abraham het Messiaanse Rijk eens zal grondvesten.

Koh-i-Noor, indies woord voor Berg van Licht, dus eigenlijk hetzelfde als Montsalvat, Berg der Verlossing.

IV. Ongeslagen granden, chevaliers de grâce, zij, die niet tot ridder worden geslagen door Paus of Keizer maar geboren bij de Gratie Gods.

Miya, shintoïstiese tempel in Japan, waarmee de Montsalvat word vergeleken, omdat de Graal de schoonheid en reinheid weergeeft gelijk de spiegel, een hoofdsymbool van die sino-japanse eredienst ze weerkaatst. Ark, bewaarplaats van de wetsrollen in de joodse tempels. Ter vergelijking van den joodsen godsdienst met de Graal-verering is hier het woord ark gebruikt voor de bewaarplaats van den Graal.

Hier word van den Zwaan, die zelf zijn weg vind, geleid door de vlammen der waterlelieën als toortsen, de eigenschap genoemd, die in den middeleeuwen godsdienst van de Hebreërs het hoogst word gesteld: wijsheid. Zo heeft de Zwaan evenals de Graal met de vijf internationale Godsdiensten van de Midden-Eeuwen vijf eigenschappen gemeen.

V. Ka'ba heiligdom te Mekka, waarin de Steen word bewaard, die volgens de overlevering door de engelen aardwaarts werd gedragen gelijk de Graal, voor welke de Montsalvat werd gebouwd, een tempel, die — wat dat betreft — vergeleken kan worden met die van de Muzelmannen aldaar.

VI. Yané, japanse naam voor de luifels in mongoolse stijl. Naar ik ergens las werd de tempel van Salomo door bliksemafleiders beschermd, evenals — volgens G. Ebers — de paleizen der faraonen. De woorden herinneren hier op twee plaatsen aan het strijdlied der Protestanten:

Eine feste Burg ist unser Gott
Eine gute Wehr und Waffe

Dit was als gedicht reeds in de Midden-Ewen bekend en het word hier nu voorgesteld of het als zang Luther, die het op muziek zette, toeklonk in een droom en wel van het koor van Montsalvat d.w.z.: in den theologies-morelen vorm der protestante Kerk. Lohengrin haalt er hier regels uit aan, waarin hij spreekt volgens een toekomstige moraal, naar welke niet voor alles God, maar zijn Ik door hem met „een” vaste burcht word vergeleken; met dat „een” bedoelt hij zijdelings Montsalvat.

VII. Gods Naam: Jehovah bevat zeven letters. Daarom staan er op het zwaard der Graalkoningen, die van elkaar geestelik oir zijn, dus keurkoningen, zeven edelsteen. Het omvamen van die diamanten met de hand is een simbool van het streven om God te kennen, te „be-grijpen”, het zinnebeeld van den Godsdienst der Rede, van de Wetenschap. Graaus is hetzelfde als Graal. Templeis betekent tempelier.

X. Het Leitmotief: „Ik kom gevaren van Montsalvat” gaat hier over in den jubelroep met enige wijziging ontleend aan het gezang, dat de Israëlieten elken Vrijdagavond in hun tempels herhalen en waarin de Sabbat begroet word als een bruid. De eerste regel luid: Lechó doudf likrás kalló! (Kom mijn vriend tegemoet de bruid!) Die letterlike vertaling kon ik niet gebruiken. De periode, waarin de stichting valt van den Messiaansen Godsdienst, geïncarneerd in de Bruiden van den Profeet-Keizer en zijn Apostel-Maarschalken, word aldus vergeleken met den Sabbat en die op hun beurt met zwanen, welke dan niet meer het simbool zijn van het streven naar dien godsdienst, maar van die godsdienst zelf. Gelijk die vogels langs de kristallen trap uit III, maar nu verlengd tot op de aarde, uit den hemel schijnen neer te zweven, daalt de nieuwe godsdienst uit den hemel op Montsalvat om bij het begin der nieuwe Era, vanaf 1914 zich van daar uit overal te verbreiden.

In het begin van de Xe Eew, den tijd van Lohengrin, was in Europa het gekleurde glas nog niet uitgevonden. Men kan zich echter wel verbeelden, dat dit reeds wel bestond in de streek, waar naar mijn opvatting de Montsalvat lag.

XI. De Witte Roos, welke de Duif dan in den Graal zal plaatsen is het simbool van de ekonomies vrije liefde in de socialistiese wereld. Het Avondmaal word tevens het Bruidsmaal. Dit betekent het volgende:

Terwijl bij één Volk, de Hebrejen, het Paasmaal het afscheidsmaal was bij hun tocht uit Egypte, het rijk der knechtschap, naar Kanāan, de mozaïes-socialistische Republiek, terwijl het Paas- en Avondmaal in de eerste christen-gemeente het symbool was van Christus' gang van de aarde door het lijden, den Kruisdood, naar het Paradijs in het hiernamaals, wat tevens de tocht van de hele christelijke Mensheid der Midden-Ewen naar den hemel aanduidde, is het Avondmaal van de toekomstige eerste, messiaanse gemeente op Montsalvat een symbool van de reis der gehele Mensheid uit het rijk der Plutocratie naar dat van het moderne Communisme, naar het Nieuwe Jeruzalem op deze aarde, één Vaderland geworden, één Stad voor allen, één Gemeente met gemeenschappelijk grondbezit gelijk de zadroega het nog is bij de Slaviese volken. De bruiden van de Graalridders mogen dan daar mede spijsen om dien Bokaal, ook voor hen onthuld. Dit betekent, dat de kennis, verbeeld als verboden geestelijk voedsel, dan ook geschonken zal worden aan de vrouwen m. a. w. dat dan de tijd aanbreekt hunner emancipatie.

XII. Peri, gevallen engel als Lucifer.

XIII. Van af de tijden, dat eerst Koeng-Foe-Tszé, Boeddha, later Jezus leerden, dat alle mensen broeders zijn en ook Mohammed en zijn opvolgers door het zwaard een groot deel der Mensheid verenigden onder het Groene Vaandel van den Islam, werd de oorlog niet meer om den oorlog gevoerd maar met den vrede als eind-doel. Van die laatste soort krijg is de Lans, gedrenkt door het Bloed van Christus, het symbool. Het dragen daarvan uit Montsalvat en het richten er heen als wijzer betekent, dat die vrede dan uit den hemel daar op aarde zal dalen. Ieder volk, hier genoemd, verbeeld een der vijf internationale Godsdiensten van de Midden-Ewen en daar er toen ook heidenen waren, word met hen als Mens de Heiden genoemd, omdat na den Uittocht van den laatsten Graal-Koning iedereen Montsalvat mag binnentreden d. w. z. dan word aan allen den toegang verleend tot het Messiaanse Rijk.

XIV. De Graalspijs is in de toekomst het dagelijks brood, niet meer gegeven als genade, maar door eigen arbeid verdiend, zowel in den zin van geestelijk als van stoffelijk voedsel. Kennis zal niet meer alleen gegeven worden, voor zover de goden of de priesters het goedvinden, maar

zij zal pan-nationaal en democraties gemeengoed worden, d. w. z.: ook wat de Zwaanridders als Wetenschap bezaten en een deel van hun okkulte Wetenschap, daarom nog niet alle okkulte kennis van de vroegere tijden en van die nu komen. De omhulde Graal als symbool van de Zedeleer, verborgen in de heilige Ark, die slechts voor zijn ridders soms word ontsluiert, is voor de middeneeuwse Mensheid de verboden vrucht. De verbreiding van het Rijk van zijn Priester-Ridders over de ganse aarde is de overgang uit de Midden-Ewen naar het Messiaanse Rijk.

XV. Beauséant, naam van het Vaandel der Tempeliers, hier evenzo gebruikt om dat van de Graal-Tempeliers aan te duiden. In het veld staat de Seraf in zilver kleed, die den Graal ontrukte aan de Kroon van Lucifer; de standaard is gedekt met een zilveren Zwaan.

XVI. In Wagner's opera verschijnt Lohengrin na den tweden oproep in de eerste akte. Hij noemt zijn Zwaan niet als in I gracieus, maar gratie-zwanger d.i.: overvol van genade, omdat het hem op dit ogenblik, nu hij liefdedronken van den Graal en Elsa ten strijde trekt, schijnt of de tijd der hoogste genade d. w. z.: van de afschaffing der Gratie Gods buiten het Recht en van de gehele Genade-in-Recht reeds nabij is.

S I T A

EEN CYCLUS VAN INTER-
ASTERAAL NATURALISME

S I T A

I

Uit een der kraters van de Maan-gebergten,
Een van haar diepten, waarin noojt een straal
Van goud des Zon-Bols of van aschgrauw licht
Van onze Aard-Ster spichtte door het duister,
Rees naar het hemelruim het ether-schip
Van Luna's Koning, dien in Hindostan
Men Yama noemt, den Genius des Doods.
Hij koos in hollen van dien bol verblijf,
Verborgten in de schors der maan-regionen,
Omringd door boze Ziekten, somb're Kwalen,
En troont er onder zware zuilen-rijen,
Den bodem van den Sinus Medii schragend,
De Midden-Zee dier schijf — gezien van Gea ¹⁾ —,
Zijn woonplaats in die vreselike Globe. ²⁾

Een dor, verlaten rijk, waar zwart de hemel,
In ijle dampen soms, haast atmosfeerloos,
Zich over gloejend-blanke massa's welft
En van de bleke kimmen, grillig kart'lend,
Alom vertakte lijnen zich verbreden

¹⁾ Gea: de Aarde.

²⁾ Deze beschrijving is ontleend aan den indruk, dien de Maan op ons maakt, voor zover onze telescopen reiken. In werkelijkheid vertonen de maangebergten allerlei steenkleuren.

Tot gleuven, groeven, plojen, dikke kammen,
 Die hoekig of gekromd omlaag zich strekken
 Tot hellingen van wilden rotsen-bajerd,
 Een wirwar van vulkanen, ring-gebergten,
 In golving kringend om de tafellanden,
 Krijt-hel in 't zonlicht. ¹⁾ — Als om stenen meren
 Verheffen zich de woeste, witte bergen,
 Die, steilte stapelend op steilte, trots
 De wal-vlakten ontrijzen, hoog, ontzagg'lik,
 Waarop als eiland middentoppen spichten
 Gelijk de solbakken in Scandinavië.
 Wit branden knoesten, klonters, kanten, kegels,
 De ruwe brokken en de logge klompen
 En bijtend wit verheffen zich de pieken,
 Gezengd door zon-brand, naar den strakken hemel.
 De kraters gapen hol de ruimte tegen —
 Vol sterren-zwermen, dag en nacht daar schitterend —
 Langs woestenijen als die hete gordel
 Om Gea, sinds den Zondvloed dor gebleven,
 Toen door een plotse schok van onze Aarde
 De zee der Gobi, van haar bodem stijgend,
 Dwars door het Kaptagai-gebergte sloeg
 En die der Sahara ten hemel stoof
 En over 't vroegere Atlantis plofte.

¹⁾ Om den lezer de voorstelling te vergemakkelijken van de plaats van Maan, Aarde en Zon, enz. moet hij zich in gedachte naar het zuiden richten en zich dan zo verplaatsen naar den evenaar midden op het halfronde van de Maan, dat voor ons zichtbaar is. Dan hangt de Aarde in het zenit loodrecht boven hem en staat de Zon er dicht zuidwaarts onder aan het uitspansel van de Maan. Het kan ook er achter zijn of noordwaarts er onder alnaar omstandigheden, die ik voor dit werk kan verwaarlozen.

Kaal rijzen boven lichte nevelsluiers
 De rotskolossen er in hitte' of koude
 Een dag van acht-en-twintig Aardse dagen,
 Een nacht van acht-en-twintig Aardse nachten.
 En soms dan stort de Aardse schaduwkegel
 Bij een eclips een zee van stomme smart,
 Een zondvloed donker in haar diepten, die
 Dan peilloos schijnen, dompelt hare ketens
 In rouwfloers onder sfeer, zwart tot in 't zenit,
 Waarin slechts hel de kleur'ge sterren fonk'len.
 Zij rekken zich in leegte van het Niets.
 Zoo gloort in ewige melankolie de Maan,
 Het bar en eenzaam Koninkrijk des Doods,
 Zijn kimmen overstard door stilte' alom.

Gelijk een draak van vikings uit een fjord
 Van een verlaten, naakt en rotsig eiland
 Te voorschijn glijd en stijf de spanen strekt
 Als wieken, waar de golven zich voor buigen
 Ten teken van zijn heerschappij ter zee,
 Wijl 't schijnt, of 't zeil en ook de boeg, zijn borst,
 Zwelt voor den wind en op den Oceaan
 Der wat'ren rondom onzen Wereldbol
 Zijn koers richt naar verwijderd vasteland
 En reeds de aanblik schrik en angst verbreid,
 Wanneer zijn nek opslankt aan vreemde kim,
 Vanwaar hij 't volk bedreigt met brand en moord,
 Zo vloog — toen zwart en spits de schaduw=kegels
 Der Maan=gebergten op het kortst verkrompen
 En de Cassini zo weer middag wees
 In Luna's tijd — uit een der ether=bajen,
 Een kraterholte van dien satelliet,

Het roverschip van Yama naar de Globe,
 Daar op de Midden-Zee in 't zenit hangend
 En drajend in het blank van de segmenten
 Om hare polen, onze Moeder: d'Aarde. —
 't Verst zonk van haar de sneewgloed van den noordrand —
 Want in de noord-quadranten werd het winter,
 't Laatst van December, als ze' een nieuwe schroeflijn
 Ellipties weer gaat sling'ren om de Zon —
 En vloejde uit en smolt er in het zwart
 Der wereld-zejen weg. 't Was Nieuwe Aarde,
 Want deze hing toen tussen Zon en Maan,
 't Halfrond in nacht gekeerd naar Luna's dag-zij,
 In een verlichten ring der lucht vaag zichtbaar.
 Het vasteland trok, om haar as zich went'lend,
 Naar 't Oosten, even snel als zich de Wagen
 Om Mars en Gea naar het Westen spoed
 Langs beider hemelbanen. 't Oost'lik halfrond
 Was in een kegel licht gehuld, uitvamend
 Van 't zichtb're van Selene, blauw getint
 In onze atmosfeer, van damp doorsluerd. —
 De Zon had in dien tijd zijn lentepunt,
 Voor het begin van de Boeddhistiese' Era,
 Nog in den Ram, zodat bij winter-wende,
 Gezien van Luna, onder Aarde' in 't Zuiden,
 Hij uit den Schutter in den Steenbok trug bleef. ¹⁾

¹⁾ De Zon wentelt elk etmaal schijnbaar met de 12 Tekens van den Dierenriem om de Aarde, maar loopt ook schijnbaar elke maand 1 Teken terug. Dit is ook het geval aan het firmament van de Maan. Omdat het etmaal daar 28 Aardse dagen en nachten duurt en de Zon daar ook $\frac{1}{12}$ langzamer schijnt te bewegen dan die Tekens, blijft de Zon er op het hier bedoelde oogenblik der winterwende: 21 December, uit den Schutter achter in den Steenbok.

In overeenstemming met de berekeningen van Drayson verplaatst

En van 't zuid-oosten van dit hemel-halfond,
 Daar zichtbaar van d'equator om de Maan,
 Ging hij den meridiaan door in den ether
 En daalde daar toen weer in het zuidwesten,
 Alwaar de Dierenriem slechts één maal cirkelt,
 Als d' Aarde' er acht-en-twintig keren rondkringt,
 Daar 't etmaal ginds een maand van Gea duurt.

Reeds dreef de zwaaj van d'aardstraal Caledonië,
 Kamschatka in het morgenrood en Ysland,
 d'Azore' in 't avondpurper, maar het was
 Voor Hindostan het donker uur, waarin
 De schaduwkegels van de Aard-gebergten
 Weer krompen en die van den Gaurisankar
 In Gea's tijd weer middernacht zo wees
 Met and're toppen der Himalaya.
 Maar onder den zuidpool-kring bleef het dag
 Als heel de lente' en zo elk zomer-etmaal
 Als in zijn sneew-sfeer op de planeet Mars.
 En verder stiet de scheeps-sneb door de ruimte,
 Want Yama waande het reeds toen den tijd,
 Vóór naast de tempels der Brahmanen die
 Van Shakyas-Moeni's volgelingen rezen,
 De schoonste dochter van gans Hindostan,
 Waarvan zij nog de laatste glorie scheen,
 De laatste uitbloei van een oude wereld,

zich het opgangspunt van de Zon uit een teken van den Dierenriem naar het andere niet in ruim 21 Ewen maar in 2640 jaar. Aldus onderstellende — wat niet zeker is —, dat Boeddha leefde van 559–480 v. Chr., stond de Zon toen door zijn praecessie op 21 Maart, den eersten lentedag nog in den Ram, vanwaar hij misschien in de Vissen kwam omstreeks 628 v. Chr., 69 jaar voor Boeddha's geboorte.

Te doden, opdat daar het Rijk begon
 Van rust-in-levenshaat, van de gestalten
 In bruin en grijs : de Armoë en de' Askese.
 Zij wonen in de mane-regionen
 En dolen bleek in Luna's zingend licht
 Door haar valleien, langs haar blanke wanden
 Van bergen en de grijze, stomme zejen,
 Waarvan de bodem eind'loos eenzaam ligt,
 Die — vijanden der Zon — op mane-stralen
 Naar d' Aardbol wilden zweven om er Liefde
 En Levensvreugd en Rijkdom, Weelde, Schoonheid
 En Vruchtbaarheid de heerschappij te' ontroven
 Voor 't somber Middeneeuwse kloosterleven,
 Droef als de dag bij zons-verduistering.

De muil van 't schip, dat de gedaante had
 Van een Plesiosaurus, hield de kaken,
 Den slangenkop gesperd aan langen hals,
 Opbuigend uit reptielen-lijf: de kiel,
 Waarvan het dreigend vampir-wieken strekte.
 Het gaapte' als om de Globe te verzwelgen,
 Wier wentelstorm mieljoenen wezens droeg
 In slaap en liefdelust elkaar omstreng'lend,
 Van dauw omwaasd, van damp omzwierd naar 't licht
 En die hem tegen ijelend steeds vergrootte
 Zo snel, dat die uiteen te vliegen scheen.
 Soms leek zijn Draak te rusten op de vlerken
 Om met één sprong uit d' ether af te stoten
 En daarop neer te storten, wis van vaart.
 Voort steeg de zwarte boot, het evenbeeld
 Van lang verdwenen oergedrochten, monsters,
 Die eens — toen in den Jura-tijd krijtdieren

Een Polynesië bouwden, waar 't schiereiland
 Europa ¹⁾ uit den Oceaan rees, sinds
 Zijn golven op haar kust te pletter liepen —
 In broedend drab, in lauwe poelen leefden.
 En op de buik van 't schip boog het blazen
 Des Doods, een schild, bekroond met rouwdof git,
 Een sabel veld, daarin een mensenschedel,
 Door knekels onderkruist, en als tenants
 Ter zij geraamten van Pterodaktylen,
 Met vleermuisvlerken aan het korte lijf
 En krokodillenkoppen, die zich rekten
 Van het devies met zilveren letters glimmend
 In d'afschijn van zijn Rijk: Mors Imperator!

En toen het zonk in Gea's atmosfeer,
 Verhief zich uit vuns donker van haar holen,
 Uit afgelegene krekens van haar lucht-zee,
 Een zwerm vleermuizen, die ontwaakten, toen
 De Maan haar grauwe vlakten opwaarts dreef
 En hun schuilplaatsen met haar licht bereikte:
 Verlaten torens, burchten, kluiz'naars-holen.
 Zij daalden spokig, als de Ramphorynchen
 Met vogelsnavels en met lange staarten,
 Die vroeger — toen den Aard-Bol varens dekten
 En donker naaldgeboomt, nu overlevend
 Van 't Steenkool-Tijdperk, en toen sagoplanten,
 Nog welvend zoals palmen in de tropen

¹⁾ Europa is geen werelddeel maar slechts een deel van het continent, dat ik in mijn *Japanse Verzen* „Oeralië” noemde naar de z.g. grensscheiding tussen Europa en Azië: de Oeral. Men noemt het ook wel „Eurasië”. Ook in politieken zin is Azië door de ontwikkeling van Japan, Rusland en China de europese toestanden genaderd.

Op archipels in hete zejen bloeiden —
 Aan reuzenvingers 't scherm ter luchtvaart spanden,
 In golven harsreuk kant'lend op de vlerken,
 Om d'eiland-kringen zwierven naar de kim.
 Zij zweefde' om 't vaartuig, dat met zwarte wieken,
 Op bloemen-waduw drijvend, voorwaarts stormde.
 Hun meester, roerloos, stond op 't eenzaam schip,
 Wijd starend, en den kalen schedel dekte
 Een zwart-met-zilv'ren helm en lambrekijn.
 Een zwart gewaad hing over 't benig lichaam,
 En op de borst droeg hij een manesikkel,
 Waarheen Rahoe¹⁾ zich — 't Indies monster — wond,
 In zilver, met zijn muil dien boog omvamend.
 Zijn koten schemerden door 't tanig vel,
 Omklemden 't kromzwaard. Sneller gleed het schip,
 Waarop hij rees en hem zijn eigen Rijk
 Als aureool rondom den helmkap kringde,
 Wit gloeiend, scherp omrand. 't Was Volle Maan,
 Want deze hing toen achter Zon en Aarde,
 't Halfrond in dag gekeerd naar Gea's nacht-zij.
 Voort door de lucht-zee, over 't toppengolven
 Der wouden, die stil Luna's zilver droegen,
 Want de vernielzucht dreef hem aan tot spoed
 De schoonste dochter van dit Zonneland
 Te treffen. Voort, hoog over 't Rijk der Dromen!

II.

Blank steilde een zenana²⁾ op, beschitterd
 Door maanlicht, dat op gouden hellebaarden

¹⁾ Rahoe, symbool van de maans-verduistering.

²⁾ Vrouwen=verblijf.

Zijn zonneschermen huifde en welks torens
 Ten hemel togen aan hun koepelzwellings,
 Of zij met gloed van hun metalen spitsen
 Steeds hoger wilden reiken naar 't azuur
 Om daaraan nieuwe sterren te ontsteken.
 Daar woonde prinses Sita, wijd beroemd
 Om hare schoonheid. Voorwaarts dreef de boot
 En daalde in de tuinen. En de dieren,
 Die haar omstrekten, kringden om de stangen
 Der minaretten. Toen verliet de Dood
 Zijn vaartuig, gleed door 't nevelmeer van dauw,
 Roerloos op Aarde hangend, waar de stammen,
 Van de acacia's in verloren boorden
 En schimmen leken, schimmen van geboomt.
 De zwarte rover boog zich en herrees
 Snel met een giftslang in de vuist, een cobra.
 Hoog aan het donkerblauwe firmament,
 Bezwermd met gouden sterren, rustig kringend,
 — 't Was of van daar de zwoelte zonk des Nachts —
 Stond Luna gloeiend als een blanke globe.
 Gelijk een lichtblauw aureool zoo scheen —
 Gezien uit Gea's atmosfeer — de kegel
 Van licht te stralen van den middag-cirkel,
 Die 't zichtbaar van 't onzichtbaar halfgrond scheid.
 't Was stil rondom de muren, of de dieren,
 Die woonden, waar de zwarte Koning daalde,
 De rust der meesteres niet storen wilden.
 De marmeren trappen op! De wachters sliepen,
 Het hoofd geleund op het gevest van 't kromzwaard,
 Waarvan het lemmet glinsde naar den grond.
 En anderen met den mond geopend, moede,
 Het hoofd, de hals lam langs den steilen wand,

Omklemden nog de lansen in hun dromen.
 De vlam der fakkels, voor de poort geplant,
 Rees recht ten hemel. Soms viel een vonk
 Er langzaam af en doofde in den dauw.
 Hun rosse gloed besloeg de olifanten,
 Die uitgehouwen naast de trappen waakten,
 Met fijne ogen starend langs hun snuit.
 Onhoorbaar sloop hij verder, tot hij kwam
 Aan 't slaapvertrek van de prinses; de ingang
 Was door een Perziese gordijn gesloten.
 Er stonden witgerande palmen in.
 Op hunne kronen staarden rode vogels
 Zo groot als half die bomen naar elkander.
 Eén werd vervormd in plojen, zwijgend voer
 Die vogel op den top toen tot den ander.
 De boom stond strak opniew, toen Yama stom,
 Tersluiks er langs gleed en dezelfde vogel
 Voer zwijgend van den ander weer terug.
 Hij trad naar hare sponde. Sita sliep,
 Omwaasd door 't gazen net voor de muskieten.
 Het kopje lag ter zijde; zwarte lokken
 Omwoelden 't matgeel voorhoofd; weeld'rig, wild
 Zwol 't donker haar op de ontblote schouders.
 Langs hare ogen streken lange wimpers,
 De rechterarm hing van het rustbed neer,
 De linker dekte haren donk'ren boezem.
 Soms was het, of een lichte glimlach mollig
 De hoeken van 't gesloten mondje hief.
 Zo droomde Sita in den maneschijn —
 Want Tsjandra's ¹⁾ blanke bol zag 't venster in —
 En zou daarom de ogen van het licht

¹⁾ Tsjandra: de Maan.

Afwenden om, als zij daardoor ontwaakte,
 Nog dóór te dromen van haar liefste: Rama,
 Den dichter, die met vuur'ge klankenspijlen,
 Geschoten van zijn speeltuig, wis als schichten
 Van Kama's ¹⁾ boog, haar hart getroffen had
 En die zijn moed in krijgszang schonk aan allen
 En door zijn lied zich zo verduizendvoudde,
 Den krijger, die gezeten op zijn schimmel,
 In gouden harnas met zijn kromzwaard groette,
 Toen hij haar in dien droom steeds nader blonk
 Met zwarte puntbaard en gebronsd gelaat,
 Omwoeld van 't haar, dat als een stroom uit ijs
 Zwol uit het lambrekijn, den platten helmkap.
 En als een rij van grauwe rotsen, die
 Als vesting phaodj's ²⁾, stekelig van speren,
 Aandroegen, deinden olifanten nader,
 Verwanten van den Mammoet, 't reuzenras,
 Dat vrij eens, toen de ganse aarde heet
 Als Indië's dampkring was, in wouden weidde
 Aan haar noordpool en nu in mausolejen
 Van ijs doodslaap doorzwijgt, wiens naneef tans,
 Sinds zich de Mens tot Vorst van Gea vocht,
 In knechtschap bijdraagt tot zijn oorlogsroem
 En tempels bouwt ter ere van diens Goden.
 Zij droegen Ksjatria's ³⁾ in witte kleding,
 Met zwarte puntbaard en gebronsd gelaat,
 Wier rij gezichten immer nader breedde.
 Hun pieken streken vlammen langs 't azuur.
 Zij meenden deze krijgers te herkennen . . .

¹⁾ Kama: de god der liefde.

²⁾ Phaodj: olifantenhuisje.

³⁾ Ksjatria's: de kaste der krijgslieden.

Er trok een nevel door het hoofd van Yama.
 't Was, of de mirre-lucht, de zware reuk,
 Die hing in de gordijnen, hem bedwelmde.
 't Was, of hij plots 't doel van zijn komst vergat.
 Verbijsterd streek hij met de mag're vingers
 Langs 't gladde voorhoofd en hij deinsde trug
 Voor de' aura, die het vorstenkind omstraalde,
 Haar leefkracht, machtig als het licht der Zon,
 Of hem onzicht'bre zwaarden tegenspitsten,
 Wis als de sterren, die haar lot bepaalden.
 En lachend droomde zij in Tsjandra's glans,
 De bleke glorie van die berggevaarten,
 Van d'intoct van haar liefste, vorst en dichter.
 En verder gleed die bol haar venster in
 En heller schijn viel op het matgeel voorhoofd,
 Het donker naakt van 't sluim'rend koningskind.
 Toen, die geheime kracht ontwijkend, vlood
 De maangeest van haar sponde, haar verblijf,
 En liet de cobra zinken uit de hand
 En waadde schaduw-smal door wolken dauw,
 Die roerloos, struikhoog hingen over Aarde.
 En doelloos dwaalde hij dien gansen nacht,
 Waarin slechts weinig schepsels 't leven lieten.

Reeds dreef de zwaaj van d'aardstraal Caledonië,
 Kamschatka in het middaggoud en Ysland,
 d'Azore' in 't maanblauw des nachts, maar 't was
 Voor Hindostan de blijde stond, waarin
 De schaduwkegels van de Aard-gebergten
 Weer krompen en die van den Gaurisankar
 In Gea's tijd zo weer den morgen wees
 Met and're toppen der Himalaya.

Maar boven den noordpool-kring bleef het nacht ¹⁾
 Als in den herfst en zo elk winter-etmaal
 Als in zijn sneew=sfeer op de planeet Mars.
 Toen van 't paleis door 't nesten=schragend bos
 Liep de prinses vlug naar den lotusvijver,
 Waar tussen 't groen de Draak van Yama lag
 En waar die bloemen over 't water vlamden
 Als feestvuur door de aarde steeds ontstoken,
 Als ze' in December weer een nieuwe schroeflijn
 Ellipties om de Zon begint te slingeren.
 Zij droeg sandalen en om 't naakte lijf
 Niets dan een sjaal, gelijk de Hindoe-vrouwen,
 Als ze' in den Ganges dalen om te baden.
 En van de scheiding viel naar beide zijden
 Het haar nog los en bloemloos op de schouders,
 Dat op de wangen krulde in zichzelf.
 Daar kwam zij vaak, gevolgd door hare pauwen,
 Groot over hen de staarten, honderdogig,
 Aan 't als een tuil gebogen, blauwe lijf, —
 Haar metgezellen in den ochtendstond, —
 Die haar omstuwden als een koningswacht,
 Of zij de Aardse schoonheid hunner veren
 Fier wilden meten met de pracht der Zon
 Naast haar, kind van den Aap verwante wezens,
 Niet als haar vaderen met gebogen knieën
 En in gekromde houding voorwaarts stromp'lend,
 Op ruige handen 't harig lichaam torsend,
 Maar fier van gang, de schouders wijd vaneen :
 Vorstin van Soort en van Geslacht op Aarde.

¹⁾ Dit deel van de Aarde is op 21 December naar de Maan gekeerd ;
 t onder den zuidpoolkring is op dien datum geheel verborgen en

Beschermd voor kille winden door de bergen,
 De trouwe, witte reuzen in de verte,
 Beraasd door regen, neerslag van hun sneeuw,
 Lag als haar vruchtbaar Rijk d'eind'loze gaarde,
 Die het zenana der prinses omringde,
 Alwaar een zee van ewig donkergroen,
 De heuvels overstormend, nedergolfde
 Naar d'immer kalme kom met marmerrand,
 Waar Indië's hemel donkerblauw in kaatste.
 Hier, onder 't hete luchtruim, strekten zich
 Gelijk de beuken- en de eikenwouden
 Des noorder-gordels niet de blad'ren vlak,
 Zodat de stammen in een schemer rezen,
 Maar als bezwijmd van hitte richtten zij
 Zich schuin of loodrecht, dat het licht alom
 Het lager hout bereikte en 't geen strijd
 Om ruimte gaf als in een koud klimaat,
 Maar 't broederlik één opgang werd ten hemel.
 Hier was 't van maand tot maand een schitt'rend spel
 Van altijd wisselende kleurenpracht.
 Soms gloeide'er 't felle rood van de asoka,
 Die heel den kring bedreigde als een brand
 En leek het donkerrood der open kelk
 Van de chinese maluw er in strijd
 Met al het groen rondom. Maar dan weer vreedzaam
 Vloejde er de violetvlam van lianen,
 Of van bloemristen van een and're klimplant
 't Zacht rose samen met de bladertinten,
 Of er schakeerde wit, geel en scharlaken
 Der lotusbloemen tegen 't oeverriet.

er na 14 etmalen geheel heengekeerd; dat boven den noordpoolkring
 geheel er afgewend.

En stadig schitterden daar d'orchidejen,
 De lichtekojen van de tropenflora,
 Die op de kracht der and're stammen teren
 En ze omwonden tot hoog in hun kronen
 En om wier ranke lijven knollen rondden
 Als slangen zwellend van verzwolgen buit.
 Hun kelken hadden soms den vorm van vlinders,
 Alsof reeds d'adem van een lichten wind
 Ze wekken zou tot een kapellenleven
 En noden tot een dans door d'atmosfeer.
 De brede voet met vachten mos bedekt,
 Verhief zich een waringin aan het water,
 Waarvan luchtwortels, roodbruin, d'aarde grepen
 Of leegte hielden in verdraajde vezels
 En dichte netten. Op de open plekken,
 Waar het geboomte voor den grasvloed week,
 Zwol in zijn gele vrucht de kokosnoot
 In palmenkronen of zonk uit de welving
 Van de bananen met hun reuzenbladeren
 De kolf met pisang-vruchten zwaar beladen.
 Daar wolkten schermen loof saam naar het water
 En vederden areka's wajers breidend,
 Die d'aarde Soerya ¹⁾ op zijn tocht toewuifde
 En daarmee bloemenwaduws tot hem dreef
 Als dienaars naar het aanschijn van een rajah
 Met wedels wierook, stijgend naast zijn troon.
 Hoog om de tronken kronkelden ranonkels
 En hingen er hun kelkenhoofden, dronken
 Van licht en geuren, vreugdemoe omlaag.
 De wilde bloemen vuurden wolken pollen
 Naar dorre stenen, hier en daar verspreid,

¹⁾ Soerya: de Zon.

Waar 't vocht en 't zaad ze spleet, zodat ze murw
 Wegzonken in het groen, waaronder Aarde,
 Doorwriemeld van insecten, vet en heet,
 Als één klomp van mieljoenen eieren broedde.
 Daar togen donk're vlinders 't water over,
 Of zij er lijnen volgden van muziek,
 En spanden op hun zwarte wieken wijd
 In lange ruiten gloed van edelstenen,
 Of zij met d'ogen starend uit hun vlerkjes
 Die golven van geluiden onderkenden.
 En in de bomen was een druk gekrijs
 Van papegajen en aanhoudend kirren
 Van groene duiven, rood en geel de borst,
 Bij 't opgaan van de Zon. Soms schudde speels
 Een aap de twijgen in zijn dolle slingers
 Van kroon tot kroon; die zweepten hem dan na.
 En 't koningsvogeltje toog uit in pronk
 Van veren als Brazilië's colibrieën. —
 Zo prachtte ewig-groen de lotusvijver
 In onuitputtelike vruchtbaarheid,
 Zwoel als een vogelnestje, ruig van planten,
 Waar om de stralen van den Zonne-Vader,
 Neerwajerend, verliefd de Aarde-Moeder
 Door 't loof spiralen van lianen wond
 In 't weeld'rig Hindostan, het Rijk der Dromen.

En Sita lachte, toen ze 't eigen beeld
 Weerspiegeld zag, en kleurde donkerrood.
 Wat ritselde in 't bos? Zij trok nog dichter
 Den sjaal om 't lijf, stond weif'lend aan den oever.
 Het was, of Gea — want die had haar lief,
 De schoonste dochter uit het Rijk der Dromen —

Het zoel doorwuijd geboomte om den vijver
 Zich koos tot rijen van banieren, die
 Te hare ere, goud bestoven, bogen.
 't Was, of zij voor haar liefste kind het riet
 Krijgshaftig als een rij van sabels zwaajde.
 Het was, of Soerya — want die had haar lief,
 De schoonste dochter uit het Rijk der Dromen —
 Een feller brand uit zijn vulkanen hief,
 Alsof zijn wolken sluier werd verguld
 En uit die gouden dampen, haar tot hulde,
 Een legioen van sterren wemelen ging
 Als feest'lik vuur. Op hare lokken lagen
 Zijn stralen warm als handen in vertrouwen.
 En uit de kraters van den manebodem,
 De boze, bleke Globe van den Nacht,
 Wier gloed verflauwde, die in 't Westen zonk,
 Steeg als een zee van leven brengend water
 Azuur in hare vlakten en valleien,
 Of vruchtbaarheid haar droogte overwon.
 Het scheen, — gezien van Gea — of het rees
 In beken, wassend tot rivieren, meren,
 Wier golven tegen 't blank gesteente sloegen,
 Zich om de berggevaarten snel verhieven
 En hoger die kolossen steeds rammeiden.

Toen viel de sjaal omlaag van Sita's boezem,
 En achterover buigend, met de gratie
 Der purp're reuzenlelie, die, bewogen
 Door wind, zijn kelk van het gebergte wend,
 Liet zij die zinken van de buik, de benen,
 En de sandalen gleden van haar voeten.
 Nu stond zij in haar donker naakt, rondom

Haar stoet van pauwen in hun blauwe statie,
 Groot over hen de staarten, honderd-ogig.
 Zij sloeg de armen op de borsten samen,
 Haar schouders strelend en haar bovenarmen.
 De zwarte lokken vielen op de handen,
 Maar met een zwaaj sloeg zij die op den rug.
 Zij hief zich als een stapel van drie vazen,
 De schoonste dochter uit het Rijk der Dromen,
 Bemind van Aarde' en Zon, en die bevatte
 Al wat dat land aan heerlijkheden bood.
 Snel gleed zij neer, verdween in 't lauwe water
 En dook weer op, terwijl goudwitte kringen
 Rondom haar rekten naar het oeverriet
 En kleiner cirkels, hiervan trug gevloejd,
 Elkander snijdend op dat vlak verdwenen.
 Toen was 't, of al de bloemen opengingen,
 Waaruit in wolken geurig stuifmeel rees,
 En Aarde haar die als een offerande
 Toezwaajde als uit zooveel wierook-kelken
 En 't geel van de jasmijn-kelk, die aan struiken
 Daar in December bloeit, een schater wierp
 Rondom. — En hoger rees aan 't firmament
 De Zon, die stammen, blad'ren, met zijn goudstof
 Besparrelde uit mist-blauw straalgewajer,
 Zodat het bos van goud geboomte scheen
 Als uit gestolde tronken licht gewassen,
 Met groenig-gulden schermen naar haar huivend.
 Zij deinde, deinde in 't wit ziedend, dansend
 Versidd'ren van 't hel blikkend vonk-geflits,
 Het zwarte oog geloken voor dien gloed,
 Of zij er dreef in droomtuin, een Godin —
 In vorm nog aan haar voorgeslacht herinn'rend —

Afstammend van den Mens in Toekomst-Wereld,
Met vleugels van dien goudvloed aan de schouders.

Doch toen zij op de borst zich keerde, zag zij
Een magere klauw, een dorre, harde hand,
Die over 't riet een zwaard stak, en door 't lover
Een rimp'lig hoofd op een ontvleesden hals.
En weg vlood Sita uit den vijver, gillend.
Een Mara! ¹⁾ dacht zij, vluchtend als een hinde.
Weg was de ogenpracht der pauwenstaarten.
Yama wou volgen, maar een haag van stralen,
Het licht, hield hem terug, de bloemengeur
Bedwelmdde hem, als was het amfioen.
Het zwaard ontglipte aan zijn kille vuist
En wéér geslagen zonk hij neer op Aarde,
Doorwriemeld van insekten, vet en heet,
Als één klomp, die mieljoenen eieren broedde.
Toen ruiste de waringin, ruiste zachter,
En over Yama gloejde' een sluimer, loom.

En hoger rezen in de Maan-valleien,
In bovenaardse diepten, blauwe meren,
Die bajen vormden, zejen, voorwaarts stormden,
De walvlakten bespoelden, in de kloven
Zich om de trotse ring-gebergten stortten,
Die toen nog als besneewde archipels
Steeds bleker stonden in den lauwen vloed,
Waarin de hoogste middenkraters daalden,
Zodat nog slechts de randgevaarten wit
En eenzaam lagen in een zee van blauw,
Alsof van Liefde en van Vruchtbaarheid,

¹⁾ Mara = boze geest.

Van Rijkdom, Weelde, Schoonheid, Levensvreugd
 De heerschappij toen aanving op die Globe.
 En achter 't loof van den waringin zonk
 Het dorie Wereld-Rijk des Doods, verdronken,
 Verzwolgen in een zondvloed van azuur.

III

Reeds dreef de zwaaj van d'aardstraal Caledonië,
 Kamschatka in 't maanblauw des nachts en IJsland,
 d'Azoren in het middaggoud, maar 't was
 Voor Hindostan de stond van rust, waarin
 De schaduw-kegels van de Aard-gebergten
 Weer lengden en die van den Gaurisankar
 In Gea's tijd zo weer den avond wees
 Met and're bergen der Himalaya.
 Maar onder den zuidpool-kring bleef het dag
 Als heel de lente' en zo elk zomer-etmaal,
 En boven den noordpool-kring bleef het nacht
 Als heel den herfst en zo elk winter-etmaal,
 Als in hun sneew-sfeer op de planeet Mars.
 En nu was door den loop der Maan om Gea
 De brand daar zichtbaar van een sikkeldaglicht,
 Waar Stille Zuidzee-archipels in blonken —
 Smal aan den oostkant tussen meridianen,
 Oostwaarts van dien, waar toen de Zon verscheen,
 Want d'Aarde stond nu in haar Eerst Kwartier,
 In 't zenit blijvend op de Midden-Zee.
 Toen dwaalde Sita droevig door de tuinen
 In zwarte choli, afgezet met zilver,
 Op 't naakte lijf en om den gordel blank
 Een kleed geknoopt, dat tot de enkels reikte,

Waarboven parelsnoeren glansden. Geel,
 De kleur der bloemenharten, van begeerten,
 De tint, het meest geliefd bij 't Hindoevolk,
 Gloeijde' een jasmijn=kelk in het gitzwart haar.
 Zij staarde naar hoogrode' en gouden gloed,
 Waarin de dagbrand doofde van Bengalen.
 Die wierp op haar gelaat een schijn van vuur,
 Of zij op Gea werd tot zonne=wezen.
 En haar profiel, nog scherper dan bij dag
 Begrensd, stond tegen 't donk'rend wouden=groen.
 Het avondlicht gleed langs de zoden trug,
 De kuiven gras, gestolde groene stralen,
 Die om haar ver tot donk're plassen dijen.
 En langs de tanden van de palmen=wajers
 — Smaragden bekkens — droop het laatste goud.
 Reeds dreigden zwarter tegen 't firmament
 De bamboe-kronen op gelede stammen,
 De bladeren in lancetten uitgespitst,
 De tamarinden en de sandelbomen,
 Die naar den hemel wolken loof opspuwden,
 Zodat de groei=kracht hier vulkanies scheen.
 Zij dacht aan de verschijning bij den vijver
 En was beklemd door somber voorgevoel
 En onder 't baldakijn, de nerven=welving,
 De tanden=franje van een talipot,
 Een palm — nog jong — zonk ze' op een heuvel samen
 En wachtte, zoals d'Aard de Zon verbeid,
 Die nog verscholen is in uchtend=nevelen,
 Totdat hij uit een pas van wolkgebergten
 Verrijst, haar gouden Held. Zo bij cimbalen
 En klank van Rama's eigen strijdgezangen,
 Waarmee hij zijne Ksjatria's bezielde,

Zag Sita hem al naderen in die stonde,
 Die alles reeds vergat, toen zij zich droomde
 Te stijgen, vliegen naar den gouden phaodj,
 Waaruit van zijn krijgsolifant zijn ogen
 Haar trokken als twee verre sterren. 't Was,
 Als zweefde zij zijn donkere blikken tegen,
 Omhoog gevoerd door wind van pauwenwedels,
 Rondom zijn rijdier wijd gespreid op staven
 Met fijn vertakt geveert' in 't hemelblauw,
 Als lichten stralend om een godenpaar.
 O, hem de armen om den hals te sling'ren
 En te verzwinden als in hemelruimten,
 Als zijn kus op haar mond den gloed zou schroejen
 Van deze ogen! — En zij sloot de wimpers,
 't Hoofd achterover en de armen loom,
 De boezem zwoegend van haar groot verlangen,
 Dat kampte met den druk van 't voorgevoel.
 Triest hing in 't haar toen de jasmijn omlaag
 En Sita zuchtte nog van schrik in d'uchtend,
 Benauwd en angstig door een droef vermoeden.
 Reeds zonk de Zon en 't ganse Westen brandde
 Van gouden glorie en het liefde-rose
 Doorgloeide' er wolkschichte'. In vermieljoen
 Omvaamde hij als een veelarmig god
 Zijn lief, heel d'Aarde, die zich wou verliezen
 In nevels van een nieuwen minne-zwijmel,
 Waaruit de toppen van de bergen staken
 Door rozentint bevloejd als haar gelaat,
 Toen in den vlam van beider liefde blozend.
 Maar Sita — doelloos bij dien aanblik — doolde
 In vrees te sterven, als de gloed van Tsjandra
 Nog langer 's nachts haar lichaam zou doorzengen,

Dat Rama's beeld vergeefs omarmde' in dromen,
 Welks bloej verschromp'len zou, zoals de Zon
 De bladeren rimpelt. 't Werd haar tot een vreugd
 Zijn soetti ¹⁾ eens in bloementooj te sieren,
 Des mutserds smart te dragen, als zij wist,
 Dat ze' eerst mocht opgaan in hun liefdevlammen
 Gelijk de Aarde, toen de Dag-Ster zonk,
 Want lichter scheen haar 't sterven in die pijnen
 Dan 't langzaam kwijnen in den brand der Maan.
 En toen ontwaakte Yama zwaar beneveld
 En sloeg de wortels weg, de vezelbossen,
 Die naar hem grepen met hun lege klauwen,
 Alsof de vijgenboom hem wilde wurgen.
 Opnieuw betrad de Dood zijn etherschip
 En achter Sita in het Oosten steeg
 De Vorst der Duisternis op zwarte wieken
 Van 't monster-vaartuig en omfladderd van
 Zijn sombere wacht vleermuizen in de luchtzee.
 En plots, ontzet, zag zij dien donk'ren Draak
 En dekte d'ogen, kromp te samen onder
 Het baldakijn, de franje van de bladen
 Des talipot-palms op den lagen heuvel
 En zag eerst op, toen 't schip tot zwarte stip
 Zijn kiel en vleugels saamdrong in de ruimte.
 Voort boog de scheeps-sneb, stormend naar het
 [Noorden —

Want in de noord-quadranten werd het winter
 En dezen zocht de Koning van den Nacht —,
 Waar aan de pool zijn ijspaleis verrijst,
 Dat ginder steeds door de robben ligt omringd.

¹⁾ Soetti = begrafenis, waarbij de weduwe met den overleden echt-
 genoot verbrand word.

En altijd sneller stoof de Plesiosaurus,
 Die op zijn rug den zwarten Heerser droeg,
 Wijd dreigend starend uit de holle ogen,
 Den nek gekromd met godentrots, het lichaam
 Gehuld in zwart fluweel. Maar moede zonk
 De zwerm vleermuizen neder in de wouden
 En zocht zijn hollen, krekken in de luchtzee.

Gelijk een vliegmachine uit een loods
 Te voorschijn rolt en door den snellen slag
 Der schoepen van den wentelenden motor —
 Die zich verliezen in een grijs gezwaaj
 Van vage cirkels, razend voor de kiel —
 Schuins stijgt met dynamiet aan boord, reeds ver
 — Ten teken van zijn heerschappij ten hemel —
 De schermen stijf in ijlheid strekt en dan
 Gedempter snort en door den Oceaan
 Der luchten rondom onzen Wereldbol
 Zijn koers richt naar vijandelijk gebied,
 En reeds de aanblik schrik en angst verbreid,
 Wanneer die opwaarts drijft aan vreemde kim,
 En daar het volk bedreigt met brand en moord, —
 Zo vloog het ondiep over rotsgevaarten
 Van den Himalaya, voort over klippen
 En spits en kam en pad en wand en afgrond,
 De vlerken waaj'rend over Tibets hoogland,
 Scherp snijdend door de dolle wervelwinden,
 De steppen van Siberië tegemoet,
 Sneeuwvlakten over en de pijnboombossen,
 Voort over toendra's, waar het mos nog groeit
 En 't rendier leeft, tot in den helsen kreits,
 Den cirkel, die tot basis strekt des kegels,

Welks top de schitterende Pool-Ster ¹⁾ voert,
 Naar oorden, waar de Zon slechts nauw en schuw
 Een blik schiet, gloejend aan den horizon,
 Waar door de kou al 't leven krimpt en kwijnt
 En de pinguin, de zeehond zich vergeefs
 Uit lager lichaamsvorm te heffen schijnt,
 Half waterdieren, half van lucht en land.
 Voort naar 't segment van Gea, waar haar golven,
 Gestold tot kille vlakten van kristal
 En ijsgebergten in den doodsglans schitteren
 Van de vulkanen, de verzengde vlakten,
 Die melankolies blakeren in de hitte,
 Het bleke licht van Luna's zichtbaar halfmond, —
 Waar slechts, wanneer Saturnus' ether-stromen,
 Van Jupiter en d'andere planeten
 Van d'evenaars kolken zwajen in de Zon,
 Zodat dan die van Gea ruimte vinden,
 Een eigen krans van stralend noorderlicht
 Dat pool-segment der Globe plots ontschiet,
 Alsof zij zelf zich zo tot zon wil heffen
 Uit kou en dorheid en haar last van sneeuw. ²⁾
 Maar dan ook schenkt zij Yama's ijspaleis,
 Als diamant in alle kleuren fonkelend

¹⁾ De z.g. Poolster is gebleken meer dan één ster te zijn.

²⁾ De ongeveer 11 jaarlikse perioden der minima en maxima tesamen van het noorderlicht, aardbevingen en vulkaniese uitbarstingen, de graanoogsten en bepaalde reeksen uit de oorlogen, blijken samen te hangen met de minima en de maxima van de zonnevlekken, die hoofdzakelijk ontstaan, als hierboven beschreven, door de standen van Jupiter en Saturnus ten opzichte van de Zon, dus door *conjuncties*. Hier is tans de brug gelegd tussen de astronomie en de drie Ewen gehoonde astrologie.

Des regenboogs, slechts een te groter glorie,
Vóór weer die krans in donker nachtblauw dooft.

En dreigend, toornend steeg de Maan in 't Oosten,
Rood gloejend aan de kim van Hindostan,
Alsof de brand in hare aderen, diepten,
Nog niet gedoofd, opniew uit haar vulkanen
Zijn vlammen joeg en hete lava-golven
Uit al haar kraters naar de vlakten stortten
En al haar bleke kringen van gesteenten,
Het dorre Wereld-Rijk des Doods verdronken,
Verzwolgen in een zondvloed van haar vuur.

Dien nacht hief Sita zich uit bange dromen.
En verder gleed die bol haar venster in.
En nu was door den loop der Maan om Gea
De vloed daar zichtbaar van een sikkelschaduw —
Waar de Australe' en Humboldt-Zee in zwonden —
Smal aan den westkant tussen meridianen,
Oostwaarts van dien, waar toen de Zon verdween,
Want Luna ging weer met afnemend licht
Toen later, lager door den middagcirkel.
Zij scheen — maar toen als bleek van toorn — nabij
Haar bed daar op een vaas verflenste bloemen.
Vergeefs verwachtte zij de komst van Rama.
En toen zijn schimmel met gebogen kop
Zijn krijgers volgde, zegevierde Yama.
Want achter dezen droeg men op een baar
Zijn mantel en zijn speeltuig, schild en zwaard,
Zijn helm, die leeg en wijd haar tegengaapte
Gelijk de kaken van een hollen schedel.

In droeve leegte doolde Sita jaren
 Verlaten door de wirwar van de gangen
 En door de doodse zalen van 't zenana,
 Waar het geluid der stilte suisde, suisde . . .
 En als zij smeekte om haar lief te volgen,
 Het blak'ren, 't folt'ren van den maanbrand moede,
 Dan was haar roepstem ijdel als de kreet
 Van hem, die schipbreuk lijd en op de kim
 Een zeil ziet dagen en opniew verdwijnen,
 Zijn roepen overstemd door 't golfgedruis.
 Zij stierf, toen Gautama een Boeddha werd,
 Wiens leer een deel van Aarde zou beheersen,
 Toen Luna vol werd in de maand Vaiçakhi ¹⁾
 En een nieuw jaar begon naar den kalender
 Der Hindoes. toen die bleke, boze Globe
 In 't zuidelik gesternte van de Weegschaal
 Weer schaduwloos in al zijn glorie stond.
 't Was 't jaar, waarin het eerst in Hindostan,
 En later over heel de Oude Wereld
 En in het verre Foe-San over zee ²⁾
 Het Rijk aanving, dat Yama voorbereidde
 Van zwarte Rouw en Smart en van de geesten
 In bruin en grauw: van Armoe en Askese
 Op onzen Aard-Bol om er Vruchtbaarheid
 En Rijkdom, Weelde, Schoonheid, Levensvreugd
 En Liefde voor altijd ten ban te doemen
 Voor 't somber, middeneeuwse Klooster-Leven,
 Droef als de dag bij Zonsverduistering,

¹⁾ Vaiçakhi = de maand Mei.

²⁾ Volgens den japansen Dr. Sonoda verbreidden vijf priesters het Boeddhisme in Foe-San, Amerika. Hij beroept zich hierbij op den Chinesen geschiedschrijver Ma-Toean-Lin.

Die bij de Kruisiging van Christus grauwde,
 Triest als die blanke Sikkels met de Ster,
 Die later ook blonk in de groene vanen
 Van Mohammed, sinds d'aanvang van de Hedsjra,
 En treurig als het staag verkeer met schimmen
 Der volken van het nu verjongde China,
 Verloren door Voorvaderen-Vereering
 In stage, donk're nacht van het Verleden,
 Waarin als angst-oog der Traditie waakte
 Met starre schijn de kille, witte Maan.
 En nog regeeren deze over Aarde,
 Totdat de Zon zijn lentepunt verplaatst —
 Tans in de Vissen — naar den Waterman, ¹⁾
 In het begin der Messiaanse Era,
 Tot de verlossing komt van 't enig Volk,
 Waarbij de vijanden dier somb're geesten
 Geëerd steeds bleven in dien Cyclus Ewen
 En deelgenoten in zijn smaad en hoon,
 Israël, als de tijden zijn vervuld.

¹⁾ In 2011 à 12 van de Christelike Jaartelling, naar ik in mijn
 Dante-vertaling, III 493 taxeerde.